

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
559

Subotica, 20. prosinca 2013. Cijena 50 dinara

PRAZNIK HRVATSKE ZAJEDNICE

JAVNI MEDIJSKI SERVIS
I MANJINE

SUSRET HRVATSKIH
UDRUGA

GODIŠNJI KONCERT
»TOMISLAVA«

INTERVJU
NIKICA BOŠNJAKOVIĆ

Djetešce nam se rodilo...

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Najbolja praznična kupovina u TippNetu!

DAR uz svako kupljeno računalo: besplatan servis i mjesec dana besplatnog Interneta!

Pravo je vrijeme za kupovinu! Čekaju Vas praznične cijene i povoljni uvjeti plaćanja!

Ne odlažite kupovinu! Požurite, preduhitrite najavljeno siječanjско povećanje PDV-a na informatičku opremu!

*Od 1.1.2014. očekuje se porast PDV-a na informatičku opremu na 20%.

Kupite sada, a platite kasnije!

Platite čekovima građana, ili putem sindikalnog kredita!

*Kupovina na rate i za penzionere i poljoprivrednike.

Karadorđev put 2, Subotica 024/555-765

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

**DEMOKRATSKI SAVEZ
HRVATA U VOJVODINI
- DSHV -**

Svim građanima, članovima i simpatizerima

*Čestit i blagoslovljen Božić i
sretnu Novu 2014. godinu želi*

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI

**ČESTIT BOŽIĆ
I SRETNNA NOVA GODINA!**

**Božićna čestitka
predsjednika DSHV-a Petra Kuntića**

*U povodu Božića, najradosnijeg blagdana,
članovima i simpatizerima DSHV-a i svim ljudima
dobre volje želim da provedu blagdan u miru,
ozračju ljubavi i sreće u krugu svoji obitelji.
Blagdan Božića je vrijeme mirenja i praštanja,
vrijeme darivanja,
kao simbola kršćanske ljubavi prema bližnjima.*

*Učinimo sve da upravo ti ljudi bar za trenutak osjete radost
mira, sreće i zadovoljstva.*

*S tim mislima i željama
u povodu božićnih i novogodišnjih blagdana
svima sretno i čestit Božić, puno zdravlja,
sreće i uspjeha u Novoj 2014. godini.*

**СУБОТИЦА
SZABADKA
SUBOTICA**

*Свим суграђанима најискреније честитамо наступајући Божић и
Нову годину уз жеље да празнике provedete са својим најближима
у миру и добром здрављу, поштујући истинске људске вредности.
Нека нам ови празнични дани испуне домове топлином и радошћу.*

Minden polgártársunknak kívánjuk, hogy a karácsonyi és újévi ünnepeket szereteti körében, békében és jó egészségben töltsse, tisztelve és ápolva a valós emberi értékeket. Az ünnep fénye ragyogja be otthonukat, s hozzon melegséget, szeretetet és örömet családjukba.

*Svim sugrađanima najiskrenije čestitama nastupajući Božić i Novu
godinu uz želje da blagdane provedete sa svojim najbližima u miru i
dobrom zdravlju, poštujući istinske ljudske vrijednosti. Neka nam ovi
blagdanski dani ispune domove toplinom i radošću.*

Prof. dr. Radmilo Todosijević
Predsednik Skupštine grada

Maglai Jeno
Gradonačelnik

***Svim našim čitateljima,
suradnicima i poslovnim
partnerima želimo čestit
i blagoslovljen Božić***

Umjesto slanja pojedinačnih čestitki za božićne i novogodišnje praznike, NIU »Hrvatska riječ« će, kao i prethodnih godina, sredstva namijenjena za to uplatiti HDPU »Bela Gabcie«.

Uredništvo »Hrvatske riječi«

SADRŽAJ

AKTUALNO

BOŽIĆNE PASTIRSKE PORUKE...6-7

TEMA

Konferencija o javnim medijskim servisima i manjinama

MORA SE JOŠ DOSTA TOGA UČINITI..... 8-9

INTERVJU

Vlč. Nikica Bošnjaković, župnik u Šidu
ZAJEDNIŠTVOM SE ČUVA IDENTITET I VJERA.....12-13

SUBOTICA

Izvešće o upisu učenika u prve razrede osnovnih i srednjih škola u Subotici

NAPREDAK JE BILINGVALNA NASTAVA.....19

DOPISNICI

HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića obilježilo 68 godina od kolonizacije Hrvata u Vojvodinu

DOKUMENTIRANJE SJEĆANJA.....25

KULTURA

U Subotici održan redoviti susret predstavnika hrvatskih udruga kulture

EVALUACIJA - PUTOKAZ ZA DALJE..... 32-33

SPORT

Julije Patarčić, predsjednik ORK Spartak iz Subotice

USPJELI SMO KONSOLIDIRATI KLUB.....49

AKTUALNO

Prva sjednica Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan Hrvatske

Od 18. do 20. prosinca u Zagrebu se održava prva sjednica Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Savjet je utemeljen Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 6. lipnja 2013., a sukladno Zakonu o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Ima zadaću pomagati hrvatskoj vladi u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate izvan Republike Hrvatske. S obzirom da skoro 4 milijuna Hrvata živi izvan Republike Hrvatske, te s obzirom na njihov doprinos i značaj, te potencijal (ljudski, financijski, lobistički te potencijal u prijenosu znanja i iskustava) sjednica Savjeta je bila prilika za razmatranje mogućnosti unapređenja suradnje (na gospodarskom, znanstvenom, kulturnom i svim drugim poljima) između Republike Hrvatske i Hrvata koji žive izvan njezinih granica.

Članovi Savjeta iz reda pripadnika Hrvata izvan Republike Hrvatske su predstavnici udruga, organizacija i institucija Hrvata izvan Republike Hrvatske. To su osobe koje su uvažene u sredinama u kojima žive, angažirane na očuvanju i jačanju hrvatskog identiteta svojih zajednica i na unapređenju odnosa sa svojom domovinom. Imenovani su na prijedlog hrvatskih zajednica iz država iz kojih dolaze, na mandat od 4 godine (članovi Savjeta ne primaju nikakvu novčanu naknadu za svoj rad). Predstavnici Hrvata iz Vojvodine na ovoj sjednici su predsjednik HNV-a *Slaven Bačić*, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* i ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov*.

Radni sastanak hrvatskih medija

Radni sastanak medijskih djelatnika na hrvatskom jeziku u Vojvodini bit će održan sutra (subota, 21. prosinca) u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici. Tema sastanka je informiranje na hrvatskom jeziku u Srbiji pred izazovima novih medijskih i drugih zakona.

Bit će razgovarano o poziciji i planovima medijskih kuća u kontekstu nastavka institucionalnog ostvarivanja manjinskog prava u području informiranja.

Jedna od tema bit će i aktualna situacija vezana za moguću privatizaciju Radio Subotice, koja već 15 godina emitira program na hrvatskom jeziku. Radni sastanak počinje u 10 sati.

H. R.

SUBOTIČKA BISKUPIJA, O BOŽIĆU 2013.

Dobro raspoloženje za osobni susret

Kršćanska braćo i sestre!

Isus se rodio u malom nepoznatom mjestu Betlehemu, a odrastao je u drugome mjestu, u Nazaretu. Do tridesete godine živio je jednostavnim svagdanjim životom. Nije napisao niti jednu knjigu. Nije bio direktor, ministar, kralj niti što slično. Nije imao velike posjede, čak ni vlastitu kuću. Nije završio visoke škole. Nije dobio nagrade i priznanja, ni povlastice koje uz to idu. Nije daleko putovao. Kad su ga napali bez razloga, napustili su ga i najbliži prijatelji. Neki su ga i izdali. Nepravedno su ga osudili i

javno razapeli. Jednostavnu odjeću, jedino njegovo vlasništvo, među sobom su podijelili njegovi krvnici. Pokopali su ga u tuđi grob. Poslije tri dana on je uskrsnuo. Od tada je prošlo dvije tisuća godina, a on je promijenio mnoštvo ljudi. Njegov utjecaj u svijetu veći je od utjecaja svih vojska, vojskovođa, kraljeva, vlada, filozofa i znanstvenika svijeta zajedno.

Božja i ljudska logika suprotstavljaju se na svakom koraku. Čitamo u božićnim izvještajima kako za Isusa nije bilo mjesta u gradu. Njegovo rođenje se dogodilo u velikoj jednostavnosti i siromaštvu. To je najava njegova puta i njegova životnog programa. Iz tog siromaštva izbija svjetlost koja zahvaća i rasvjetljuje Betlehem i cijeli svijet.

Slavimo Isusovo rođenje. Lijepo je slaviti. A naša slavlja kao da su bez pokrića. Kao da slavimo po navici, kao da u njima nema dubine. U crkvi se govori o otajstvu spasenja, a kao da ga svijet ne doživljava. Svijet je pun nemira. Vapimo za mirom, za boljim životom, za pravednim odnosima. Nekada nam se čini kako nam ni molitve ne pomažu. Možda su naše molitve površne.

Anđeli su zaželjeli mir ljudima dobre volje. Mir je zajedničko dobro koje se ne postiže nasiljem. Vjera se rađa u čovjekovu raspoloženju, dobroj volji i otvorenosti Božjem pozivu koji preobražava, daje novi polet i novu snagu u svakodnevnom životu.

Čitamo da se Riječ nastanila među nama. Odatle naš običaj da se o Božiću blagoslivljaju kuće i stanovi. Bog želi i danas s nama podijeliti sve ono što čovjek jest, ono što on živi i ono što ga muči. Bog želi ući u naš život, u naše prostore.

Nemojmo se umoriti u istinskom slavljenju Božića. Božić je izvor novih nadahnuća i istinske radosti. Ovo je blagdan koji nam obnavlja zanos i vodi nas jedinstvenoj Božjoj ljubavi.

Pun svijet je boja lažljivih, molimo u jutarnjem himnu, osvjetli nam pravi lik. Ti pravo svjetlo blaženih, sjaj nama licem prejasnim.

Ovim mislim želim svima čestit Božić i blagoslovljenu Novu godinu!

+ Ivan
biskup

Evo, javljam vam Blagovijest, veliku radost za sav narod!

Draga braćo i sestre!

U božićnoj noći u gradu Davidovu rodio se Spasitelj i očitovao se ljubav Božja, spasiteljica svih ljudi (usp. Tit 2,11). Zato, »Evo, javljam vam Blagovijest, veliku radost za sav narod: Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj, Krist gospodin« (Lk 2,11). Po ovom istinskom svjetlu, koje prosvjetljuje svakog čovjeka, a koje je došlo na svijet (usp. Iv 1,9), ulazimo u slavljenje otajstva Isusovog utjelovljenja. Ovaj povijesni događaj uvijek za nas ostaje otajstvo koje nam postepeno otkriva svoje dublje značenje.

Božić nam govori da se Bog utjelovio kao maleno dijete ili, bolje rečeno, Bog se radi nas ljudi učinio malenim i to u malenom gradu i u malenom narodu. Bog se ponizio da nas uzvisi. Bog Otac je uzvisio Isusa da svojim rođenjem kršćane uzvisuje nad velikane ovoga svijeta. A uzvisuje nas kršćane, ne da bismo bili važnijim od drugih, nego da Božju ljubav donesemo do na kraj svijeta. Rođenjem Isusovim ostvaruje se susret i razgovor prolaznog s beskonačnim, ostvaruje se susret osoba, one božanske i ove ljudske. Krist ulazi u našu ljudsku povijest i postaje jedan od nas. Time naša povijest dobiva novo značenje, postaje povijest spasenja, posvećena povijest.

Zato se raduju Božiću ponizni pastiri. S pastirima se raduju svi što pravedno i pobožno žive na ovome svijetu, svi koji svoju od Boga dobivenu zadaću na ovom svijetu vrše ponizno, po Bogu. Po Bogu živjeti znači ostaviti slavu ovoga svijeta i dijeliti radost života s braćom, stvorenjima Božjim. Po Bogu živjeti znači pomoći braći da žive dostojno čovjeka. Pomoći im, kako je Ivan, preteča Isusov, govorio: »Tko ima dvije haljine, neka podijeli s onim koji nema. U koga ima hrane, neka učini isto tako.« (Lk 3,10).

Draga braćo i sestre, draga braćo svećenici, redovnici i

redovnice, poštovani sugrađani na području Srijemske biskupije, mi vjerujemo u Kristovo utjelovljenje.

Život je uvijek tijesno povezan s ljubavlju, jer je Otac tako ljubio svijet da je dao svoga Sina da sve učini novim. Zato, slaviti Božić i živjeti novorođenoga Isusa Krista, znači ljubavlju preoblikovati ovaj svijet u novi svijet u kojem će biti sve manje nepravde, nasilja, sebičnosti, svađe i mržnje i razdijeljenosti, i nastojati da pravda, ljubav, sloga i zajedništvo, budu pokretna snaga našega života.

Svaki put kad jedni druge pomažemo ljubavlju i pažnjom, to je pobjeda Božića. To je Božić. Kad životna dob sve više veže supružnike u njihovom zajedništvu, to je pobjeda ljubavi nad sebičnošću i umorom. To je Božić. Svaki put kad pružimo bližnjemu pomoć bez nadoknade, kad ne očekujemo znak zahvalnosti, to je Božić. U svako doba kad svećenici u svojem životu zaboravljaju vlastite interese i međusobno se pomažu i stvaraju sve čvršće biskupijsko, dekanatsko i župno zajedništvo, tu je Božić.

Dok molimo, da osobno susrećemo rođenog Gospodina u našem životu i učvršćujemo zajedništvo s njime i međusobno zajedništvo te da nas obdari milošću, snagom, mirom i radošću novoga života, svima želim da budemo sretni u životu.

Neka ovaj Božić bude pun radosti, mira i ljubavi. Neka nam donese susret s Bogom u malenom Djetetu i s braćom ljudima. Probudimo nadu i sigurnost u bolje dane i zajedništvo među obiteljima i narodima.

Sretan Božić i blagoslovljenu 2014. godinu želi

+ Đuro, biskup

Puno postignuća, ali i otvorenih pitanja

Uručena i dva od tri novoustanovljena priznanja: »Dr. Josip Andrić« za doprinos hrvatskoj kulturi dodijeljen Lazaru Merkoviću, a »Ban Josip Jelačić« za društveni rad u hrvatskoj zajednici Branku Horvatu

Elektorska skupština na kojoj je izabran prvi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća održana je 15. prosinca 2002. godine, a taj datum Hrvati u Republici Srbiji slave kao jedan od svoja četiri službena praznika. Taj je praznik obilježen prošloga petka svečanom akademijom u Velikoj dvorani Nove općine u Subotici, a tom su prigodom po prvi puta uručena i nedavno ustanovljena priznanja HNV-a.

PROFESIONALNI USTROJ

Obraćajući se nazočnima predsjednik HNV-a dr. sc. *Slaven Bačić* je sumirao tri i pol godine rada ovog saziva Vijeća, ustvrdivši kako je uspostavljen profesionalni ustroj toga tijela koji je sposoban odgovoriti na svakodnevne zadatke koje pred njih postavljaju državne ustanove i manjinske udruge.

On je podsjetio na to kako su ove godine isključivo zaslugama HNV-a osigurani

prvi udžbenici za nastavu na hrvatskom jeziku. »Istina, to su udžbenici samo za niže razrede osnovne škole, ali je to rezultat jednogodišnjih napora HNV-a. Treba reći kako su tome prethodile opstrukcije Ministarstva prosvjete u vidu nepoštovanja Zakona o niskotiražnim udžbenicima. Mislim da i sada treba reći kako u Srbiji postoji jedan sustav onemogućavanja prava obrazovanja na manjinskim jezicima od strane Ministarstva prosvjete,

jer ovo što se događa hrvatskoj djeci nije izoliran slučaj«, kazao je Bačić dodavši kako je ove godine počelo s izučavanjem hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u mjestima Bezdan i Sot.

Od ostalih važnih rezultata, Bačić je naveo ustanovljavanje regionalne manifestacije »Srijemci Srijemu«, najavivši kako će se u idućoj godini nastaviti s rješavanjem pitanja udžbenika, te raditi na implementaciji propisa o službenoj uporabi jezika u šest

NACIONALNOG VIJEĆA

vojvođanskih mjesta, kao i na trajnom rješavanju pitanja prostorija za rad Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

POTPORA IZ MATICE

Generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić* istaknuo je napore HNV-a da se osiguraju prava precizirana Međudržavnim sporazumom o zaštiti manjina između Srbije i Hrvatske.

»Ništa više, ali ni manje od onoga što srpska zajednica

AP Vojvodine. Mislim da je i to jedan od ciljeva koji je dohvatljiv, te apsolutno vjerujem da je hrvatska zajednica u stanju izboriti se za to«, kazao je Đurić.

Dodao je kako ovdašnji Hrvati na tom putu mogu računati na potporu matične domovine.

»Mi ćemo vas podupirati u tome, imat ćemo razumijevanja za sve što činite i možete u tom smislu računati na potporu Republike Hrvatske. Republika Hrvatska će uvijek

Branko Horvat

ima u Hrvatskoj, nastojimo da i hrvatska zajednica ima ovdje u Srbiji. U tom smislu očekujemo da će Hrvati dobiti izravne predstavnike u parlamentima ove države, kako Republike Srbije tako i

tražiti da se ispune obveze koje je preuzela Republika Srbija u smislu osiguranja vaših političkih, kulturnih, obrazovnih i svih ostalih prava«, naveo je konzul Dragan Đurić.

GLAZBA, PJESMA I STIHOVI

U kulturno-umjetničkom programu nastupili su: tamburaši HGU »Festival bunjevački pisama« iz Subotice, ženske pjevačke skupine UG Tragovi Šokaca iz Bača i HKPD Matija Gubec iz Tavankuta, pjesnikinja Anita Đipanov iz Monoštora, recitator Davorin Horvacki, te djeca iz subotičkog vrtića »Marija Petković«.

NAGRADE HNV-A

Ovom prigodom dodijeljena su i ove godine ustanovljena priznanja HNV-a. Tako je priznanje »Dr. Josip Andrić« za doprinos hrvatskoj kulturi

radili, predano i ne pitajući niti imajući radno vrijeme«, kazao je Merković primajući priznanje. »Također me raduje što sam kao sudionik bio na prvoj izborničkoj skupštini. Još više se radujem što vidim mladost. Imao sam sada oso-

Slaven Bačić i Lazar Merković

dodijeljeno književniku, prevoditelju, publicistu i kroničaru *Lazaru Merkoviću*, kojega je kandidirao ZKVH.

»Raduje me svaka me nova nagrada koja se dodjeljuje onima koji su doista dugo

bitu čast tu našu mladost vidjeti kako djeluje.«

Priznanje »Ban Josip Jelačić« za društveni rad u hrvatskoj zajednici dodijeljeno je *Branku Horvatu*, nekadašnjem predsjedniku HNV–

20

Obogatimo živote kulturom, tek...

Čestiti i blagoslovljeni blagdani i praznici!

14

a, ali i HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavakuta, udruge kojoj je darovao kuću u kojoj se danas nalazi njezino sjedište.

»Ovo mi priznanje daje do znanja da nisam uzalud radio i zato dobivam ohrabrenje da treba ići dalje. Hrvatska zajednica u Srbiji ima još veliki broj otvorenih pitanja na čijim odgovorima moramo raditi«, kazao je Horvat.

Priznanje »Pajo Kujundžić« za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku nije dodijeljeno.

PRAVA SE OSVAJAJU

Predsjednik HNV-a dr. sc. Slaven Bačić je u svojem obraćanju pozvao Hrvate da aktivno rade na ostvarivanju svojih manjinskih prava, jer se prava i slobode, kako je naglasio, ne darivaju nego osvajaju. »Još uvijek naše udruge nedovoljno konkuriraju na državne natječe gdje mogu dobiti sredstva, još uvijek nedovoljno čitamo 'Hrvatsku riječ' i pratimo druge hrvatske medije, još uvijek je nedovoljno djece u hrvatskim odjelima, još uvijek ne prakticiramo dovoljno naša prava na službeni uporabu jezika. Tek kada pokažemo koliko sebe cijenimo, tada će nas i drugi cijeniti«, kazao je on.

Proslavi praznika hrvatske zajednice, osim vijećnika i dužnosnika HNV-a, te predstavnika hrvatskih ustanova i udruga u Vojvodini, nazočili su i predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu na čelu s ministricom savjetnicom *Valentinom Šarčević*, kao i novi gradonačelnik Subotice *Jenő Maglai*.

D. B. P.

ODRŽANA 63. REDOVITA SJEDNICA HNV-A

Rebalansiran proračun Vijeća

Financijski plan i program rada NIU »Hrvatska riječ« za 2014. godinu i rebalans financijskog plana Hrvatskog nacionalnog vijeća za 2013. godinu, bile su glavne točke 63. redovite sjednice HNV-a održane u petak, 13. prosinca.

Podnoseći plan za sljedeću godinu, direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* kazao je da je sačinjen vrlo restriktivan plan u poređenju s prošlogodišnjim, ali je i obavijestio nazočne vijećnike da su već u travnju moguće izmjene ovog plana, budući da su u međuvremenu usvojene promjene Zakona o proračunskom sustavu Republike Srbije. Karan je kazao da su izmjenama zakona, osim nemogućnosti novog zapošljavanja, sve novinske ustanove, kao i ustanove kulture, obrazovanja, zdravstva, doveđene u vrlo nepovoljnu situaciju jer je dopušteno angažiranje vanjskih suradnika samo deset posto od ukupnog broja zaposlenih. On je ukazao da zbog disperziranosti hrvatske

manjinske zajednice po teritoriju cijele Vojvodine, unatoč tome što želi pokrivati sva dešavanja, »Hrvatska riječ« to neće moći postići jer neće moći angažirati dopisnike, od kojih mnogi pišu za list od prvog broja. Karan je obavijestio vijećnike da je kao direktor »Hrvatske riječi« uputio dopis Ministarstvu financija Republike Srbije s molbom za izuzeće kada je riječ o primjeni ovog zakona, uz objašnjenje da će, osim s dopisnicima, biti upitno sklapanje autorskih ugovora s piscima knjiga, koje ustanova izdaje a za koje sredstva svake godine osigurava Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje. Ukoliko Ministarstvo odbije molbu za izuzeće, Karan je HNV-u kao moguće rješenje predložio osnivanje nevladine udruge koja bi se bavila produkcijom kulturnih i medijskih sadržaja, a

čiji bi osnivači bili HNV, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU »Hrvatska riječ«, putem koje bi se plaćali autori.

Na sjednici je usvojen i rebalans proračuna Hrvatskog nacionalnog vijeća. Financijski plan HNV-a rebalansiran je na više, te umjesto planiranih 17.131.303 dinara novi plan iznosi 27.953.908 dinara. Prema riječima IO HNV-a *Darka Sarića Lukendića* najveća odstupanja su na poziciji »troškovi prevođenja udžbenika, zbirki i slično« na kojoj je bilo prvobitno predviđeno 100.000 dinara, jer se očekivalo da će

troškovi prevođenja udžbenika biti pokriiveni financijskim sredstvima Republike Srbije, međutim tu obvezu, koja ukupno iznosi 637.165 dinara, morao je preuzeti HNV. U rebalans je uključeno i 3.360.000 dinara donacije od Veleposlanstva RH u Srbiji namijenjenih za kupnju drugog dijela kuće u kojemu su prostorije HNV-a, a očekuje se još jedna donacija od oko 515.000 dinara od Ureda za odnosne s Hrvatima izvan RH namijenjena za prevođenje udžbenika hrvatskog jezika od petog do osmog razreda, što je dugovanje prema BIGZ-u.

Na sjednici su donijete odluke o dodjeli priznanja HNV-a za 2013. godinu, te o davanju mišljenja u postupku promjene naziva ulica u Gradu Subotici.

S. M.

TEMATSKA SJEDNICA SKUPŠTINE AP VOJVODINE

Uključivanje u pregovarački proces

Važno je otvoriti pitanje i uloge predstavnika Vojvodine u podskupinama stručne skupine za pregovore s Europskom unijom, kao i to da APV ostvaruje raznovrsne oblike međuregionalne, transnacionalne i prekogranične suradnje s regijama u Europi i izvan europskog kontinenta, rekao je Pajtić

Tematska sjednica na temu »Proces pristupanja Srbije Europskoj uniji« održana je u Skupštini Autonomne Pokrajine Vojvodine u ponedjeljak 16. prosinca. Predsjednik Skupštine AP Vojvodine *István Pasztor* u pozdravnom je govoru naglasio kako je cilj sjednice da se pokrajinski zastupnici detaljnije upoznaju s procesom pridruživanja, kao i da se definiraju zadaci koji stoje pred pokrajinskom upravom u procesima reformi. Ukazao je na neophodnost prilagođavanja unutarnjih odnosa u Srbiji sa standardima EU i važnost pronalaznja snage za rješavanje unutarnjih problema. Također je ukazao kako je neophodno vidjeti u kojoj se mjeri i na koji način predstavnici AP Vojvodine mogu uključiti u pregovarački proces i na koji se način pokrajinski zastupnici i skupštinski odbori mogu uključiti u rad novoformiranog parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje.

VOJVODINA KAO DOBAR PRIMJER

Predsjednik Vlade AP Vojvodine dr. *Bojan Pajtić* istaknuo je kako je Vojvodina odavno započela proces intenzivne komunikacije i suradnje s europskim regijama i predstavnicima europskih institucija. »Građani Srbije s pravom očekuju puno od procesa

europskih integracija. APV je kao regija okružena i državama članicama Europske unije i mi dobro znamo kako funkcioniraju sustav i vrijednosti Europske unije u ovom dijelu Europe. Naj snažnije europske regije ostvaruju svoj maksimum jer rade u okruženju koje ne limitira njihove kapacitete da budu produktivni, da se razvijaju i usavršavaju. Zato s punim pravom očeku-

snacionalne i prekogranične suradnje s regijama u Europi i izvan europskog kontinenta.

UVAŽITI MIŠLJENJA I STAJALIŠTA AP VOJVODINE

Šefica pregovaračkog tima Srbije *Tanja Mišćević* rekla je kako su veoma važne sugestije koje pregovarački tim dobiva od predstavnika Vojvodine i da je njena instrukcija svim

su, kao i uključivanje civilnog društva i jačanje uloge medija u povećanju transparentnosti. Šef izaslanstva Europske unije u Srbiji veleposlanik *Michael Davenport* kazao je kako odnosi koje AP Vojvodina ima s drugim regijama u okruženju i Europi mogu biti iznimno značajni u procesu europskih integracija Republike Srbije, kao i njeno sudjelovanje u provedbi Dunavske strategije. Prema njegovim rečima, Srbija treba osposobiti kapacitete za provedbu regionalne politike s ciljem smanjenja socio-ekonomskog jaza između regija unutar zemlje, ali i u usporedbi s regijama EU.

O ovim pitanjima govorio je i *Branko Ružić*, ministar zadužen za europske integracije u Vladi Republike Srbije, naglašavajući važnost AP Vojvodine zbog činjenice da se više od 60 posto europskog zakonodavstva svodi na ulogu pokrajinskih i lokalnih vlasti, kao i supsidijarnost kao jedan od temeljnih principa EU, odnosno spuštanje donošenja odluka na razinu vlasti koja je bliža građanima.

Nakon izlaganja uslijedila je rasprava zastupnika o važnosti što skorijeg pridruživanja Srbije EU, o izazovima i preprekama u ovom procesu, iskustavima zemalja regije i o važnosti uloge AP Vojvodine u procesu europskih integracija.

M. H.

O Vojvodini i njenoj značajnoj ulozi govorio je i predsjednik Narodne skupštine Republike Srbije *Nebojša Stefanović*, istaknuvši kako kroz članstvo u Skupštini europskih regija (AER) Skupština AP Vojvodine ima veoma značajnu ulogu, jer se kroz ovakav vid aktivnosti predstavljanja regije, predstavljaju svi građani Republike Srbije. Izrazio je sigurnost u činjenicu da su dobri primjeri multietničnosti Vojvodine i primjeri dobre prakse višestoljetnog zajedničkog života na prostoru pokrajine, naša prednost u procesu pristupanja, kao i da je potrebno nastaviti sve aktivnosti u jačanju kapaciteta pokrajinskih institucija i lokalnih samouprava u korištenju sredstava iz fondova EU, s posebnim naglaskom na ruralni razvitak.

jemo da procesi koji nisu u tom europskom duhu ovdje budu preispitani i zaustavljeni«, kazao je Pajtić. On je naglasio kako je važno otvoriti pitanje i uloge predstavnika Vojvodine u podskupinama stručne skupine za pregovore s Europskom unijom, kao i to da APV ostvaruje raznovrsne oblike međuregionalne, tran-

podskupinama u pregovaračkom timu da se uvažavaju mišljenja i stajališta AP Vojvodine. Ona je istaknula kako cilj nije samo članstvo u EU, nego stabilna, demokratska i razvijena država, kao i da je neophodna transparentnost čitavog procesa, inkluzivnost i uključivanje svih koji moraju imati ulogu u ovom proce-

VLČ. NIKICA BOŠNJAKOVIĆ, ŽUPNIK U ŠIDU

U zajedništvu se čuva identitet i vjera

Važno je naglasiti kako je velika potpora u svim početnim planovima obnove crkava bila biskupa Đure Gašparovića, u njegovim blagoslovima i dopustu i razumijevanju da se uradi onoliko koliko se može

Razgovor vodila: Suzana Darabašić

Tijekom pet godina od kada je župnik župe Šid i upravitelj župa Sot, Gibarac, Kukujevci i Morović velečasni *Nikica Bošnjaković*, uradio je više značajnih poslova kako na rekonstrukciji brojnih crkava u šidskoj župi, tako i na učvršćenju vjere kako mladih tako i starijih župljana. Božićni blagdani i kraj radne godine bili su povod za naš razgovor s vlč. Bošnjakovićem, kako bismo sumirali sve ono što je učinjeno za dobrobit svih župljana u šidskoj općini.

HR: Zaredeni ste u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji, a nakon četiri godine kapelanske službe u Hrvatskoj došli ste u Srijemsku biskupiju. Kako je do toga došlo?

Nakon četiri godine kapelanske službe u Hrvatskoj, dvije godine u župi svetog Mihaela arhandela u Donjem Miholjcu i dvije godine u župi Preslavnoga imena Marijina u Osijeku, očekivao sam da ću uskoro postati župnik ali nisam znao gdje. Mladom

je svećeniku uvijek veliki san i izazov – koja će mu biti prva župa. Budući da sam kao bogoslov molio za svoju buduću župu, u meni je postojala vjera i predanje da će župa u koju ću ići biti predviđena voljom Božjom, gdje će doći do izražaja svi moji darovi i talenti služnja koje mi je Bog povjerio. Tako da sam 2008. godine u razgovoru s tadašnjim metropolitom i nadbiskupom mons. *Marinom Srakićem*, prihvatio na njegov prijedlog župu Šid sa svim okolnim selima. Toga dana 18. kolovoza 2008. godine, kada sam došao u Šid i kada sam susreo crkvu bez djece i bez mladih i kada sam kroz dva mjeseca shvatio kako ovdje kao da nema mladosti, uhvatila me je velika tuga, ali ujedno i pozitivni bijes, pronaći i suočiti se sa stvarnošću, postoje li ovdje vjernici katolici mlađe generacije. U svoj toj tuzi i nadi borio sam se pronaći one koji su kršteni u katoličkoj crkvi. Veliki znak u prvim koracima djelovanja u župi Šid bila je moja molitva Bogu, u kojoj

sam čuo Božji glas u svom srcu, a riječi su bile »jer si prihvatio vidjet ćeš što sam ja pripremio za moj narod«. Ta rečenica je odjeknula u mom srcu kada me je obuhvatila najveća tuga, da ovdje nema budućnosti niti mladosti. Ta rečenica je ključna za sve ono što se dogodilo u idućih pet godina moga boravka ovdje. Zahvalan sam dragom Bogu i svim župnicima koji su prije mene u daleko težim vremenima kako ratnim kada su ovdje bili vlč. *Đuro Ćuraj*, vlč. *Berislav Petrović*, vlč. *Petar Šokčević*, tako i poslijeratnim vlč. *Krešimir Bulat*, vlč. *Dušan Milakić* i vlč. *Zdravko Čabrac*, svatko sa svojim sposobnostima, ljubili, vjerovali i služili župljanima koji su im bili povjereni i učinili sve što su mogli za rast u vjeri i održanje katolika hrvatskog naroda u župama šidske općine.

HR: Tijekom pet godina vašeg boravka ovdje učinili ste krupne stvari kada su u pitanju rekonstrukcije crkava kako u Šidu tako i u ostalim mjestima šidske općine, a na veliko zadovolj-

stvo župljana. Koje su sve crkve obnovljene u vašem dosadašnjem radu?

Dolaskom u Šid započeo sam pretraživati arhiv župe i voljom Božjom i Duha Svetoga naišao sam na izvorni projekt iz 1932. godine crkve Presvetog srca Isusova u Šidu. Vidjevši toranj spomenute crkve, shvatio sam kako je to prvi korak gdje trebam uložiti sve snage da se Šidu vrati duh i vjera, koja svakako tinja ali je još prisutan strah. Ta slika izvornog tornja bio mi je znak Božji, da se usudim rekonstruirati toranj, izgraditi ga izvorno i dati jasnu poruku Hrvatima katolicima u cijeloj šidskoj općini da katolička crkva pomaže i želi obnovu vjernika katolika u ovom području Srijema. Prionuo sam izradi projekta koji nam je donirala projektantska kuća »Šidprojekt« iz Šida i naš župljanin i vjernik gospodin ing. arh. *Josip Logarušić*, koji je u svakom mom dosadašnjem projektu pokazao spremnost na suradnju kroz stručne savjete obnove i rekonstrukcije određenih crkvenih objekata, kao

i fleksibilnost za isplatu urađenih idejnih i glavnog projekta. S tim projektom sam konkurirao u Ministarstvu vjera Republike Srbije, zatim u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji i sam sam morao obići nekoliko župa u Hrvatskoj i u inozemstvu, prikupljajući milostinju za toranj crkve u Šidu. Taj je toranj bio znak i početak obnove, kako materijalne tako i duhovne obnove hrvatskog katoličkog naroda u šidskoj općini. Nakon toga uslijedili su pripremni radovi na sanaciji crkve iz 12. stoljeća u Moroviću, danas svetištu Marije pomoćnice kršćana i duša u čistilištu. Također, Ministarstvo vjera Republike Srbije pomoglo je adaptaciji cijeloga krova i to je bio put ka obnovi župne crkve svetoga Roka u Moroviću gdje je zamijenjeno cijelo krovništvo. Iznimnu potporu za ove radove dobili smo od dr. *Tomislava Brankovića*, načelnika voditelja ureda za odnose s crkvama i vjerskim zajednicama, a dobili smo obećanje za pomoć u izgradnji crkvene dvorane u Sotu. Svetište u Moroviću je dobilo dozvolu od srijemskog biskupa *Đure Gašparovića* da se ide u pogledu osnivanja već postojećeg ali zamrlog svetišta, zbog povijesnih prilika, i da se osnuje novo svetište za pomoć živima i mrtvima, duša u čistilištu. Nakon radova u Moroviću približavalo se obilježavanje 200. godišnjice od izgradnje župne crkve sv. Ivana Nepomuka, koja je zadnji put bila obnovljena prije 75 godina. Trebalo je crkvu obnoviti od krova do temelja. Obišao sam tada 35 župa Đakovačko-osječke nadbiskupije prikupljajući sredstva za obnovu crkve u Gibarcu. Hvala dragom Bogu i sv. Ivanu Nepomuku, 6. studenoga 2011. godine crkva je

potpuno obnovljena. Poslije Gibarca pristupilo se drugoj ozbiljnoj fazi rekonstrukcije župne crkve u Šidu, a to je krov crkve. Važno je naglasiti kako je velika potpora u svim početnim planovima obnove crkava bila biskupa *Đure Gašparovića*, u njegovim blagoslovima i dopustu i razumijevanju da se uradi onoliko koliko se može. Izvršeni su i radovi na obnovi crkve u Jameni sv. Marije Magdalene, gdje je napravljena nova kupola tornja i gdje je zamijenjen cijeli krov. Svi daljnji radovi tiču se crkve u Batrovcima, gdje se započelo velikim zamahom župljana. Srušena je stara crkvena kuća i izgrađen novi filijalni pastoralni centar i sakristija uz samu crkvu. Radi velikog broja vjernika, koji svakog drugog u mjesecu hodočaste u Morović, ukazala se potreba za izgradnjom sanitarnog čvora u blizini svetišta što je i učinjeno, a izgrađen je i ljetnikovac za zajedničko druženje vjernika, kapaciteta 500 osoba. Uslijedili su planovi za župu Sot koju sam primio ovog ljeta i oni su usmjereni na izgradnju nove crkvene dvorane koja bi bila reprezentativni objekt za Sot, jer tamo imamo najveći broj mladih bračnih parova, hrvatskih obitelji, koji su jako aktivni kako u župi, tako i u HKD-u »Šid«. Prikupljamo sredstva za radove koji će početi u ljeto sljedeće godine.

HR: Svoj veliki doprinos tijekom rada dali ste produbljivanju vjere i duhovnosti pogotovo kod mladih. Jeste li zadovoljni odzivom mladih?

Kada sam došao u Šid shvatio sam kako se moram boriti najviše za mladost i za onu djecu i mlade koji su prisutni u crkvi, ali su distancirani od nje, zbog neprakti-

ciranja redovitosti nedjeljnih svjetih misa i sakramenata. Nisam smatrao da su kriva djeca, problem je uvijek u roditeljima i njihovu obziru na ambijent u kojem žive. Osobno sam svojim prvim vlastitim automobilom okupljao djecu subotom na vjeronauk iz sela šidske općine, shvaćajući kako se samo u zajedništvu, kada se međusobno okupe i druže, može raditi na njihovom identitetu, njihovoj vjeri. S vremenom Bog dragi je poslao donatore koji su podržali takav pastoral i takav pristup objedinjavanja djece i pomognuto nam je za kupovinu prvog župnoga kombija, koji nam je daleko olakšao, a potom je uslijedio i drugi župni terenski automobil, a potom i drugi kombi. Samo u zajedništvu subotom na vjeronauku raste vizija budućnosti vjere u ovome djelu Srijemske biskupije. Početak okupljanja djece na vjeronauku bio je i početak razmišljanja o osnutku Hrvatskog kulturnog društva »Šid«. Kada se vidjelo kako subotom na vjeronauku bude od 30 do 40 djece, odjeknula mi je vizija kako je uz crkvu kao instituciju potrebno osnovati i instituciju naroda kroz društvo koje bi našim mladima vraćalo identitet, kulturu i običaje onih sela kojih gotovo da ni nema. Posebno ističem veličinu i dobrotu biskupa *Đure Gašparovića*, koji je pokazao dobrotu srca jer je 2010. godine prepoznao prioritete župljana šidske općine i pomogao u kupovini kuće pokraj crkve u Šidu, koja je danas mjesto okupljanja djece i mladih. Najveći pomak je bio u dolasku djece, pronalazak te krštene djece, gdje sam listao matice krštenih i istraživao koja su to djeca i koje su dobi. Pronalaskom djece, kontaktirajući njihove roditel-

je, pozivajući ih, krenulo je sve rasti i napredovati. Kako su djeca prilazila, prilazili su i roditelji s njima. Ja sam nastojao svu djecu nagraditi za njihovu revnost i vjernost i tijekom četiri godine vodio sam ih na more na otok Cres, kako bih ih nagradio za njihov angažman pri crkvi na vjeronauku. Moram istaknuti veliku ljubav i zauzetost starih župljana, baka i djedova, koji iako stari, nisu se ispričavali za bilo kakvu radnu akciju, koje smo organizirali. Velika je njihova gorljivost prema Gospodinu Isusu, Katoličkoj crkvi i hrvatskom narodu. Njima nije teško uzeti od sebe od svojih mirovina i svaki mjesec donirati svoj prilog za projekte koje župnik prezentira i ovim putem im zahvaljujem.

HR: Koja bi bila vaša božićna poruka svim župljanima?

Isusu nije bilo ponižavajuće niti teško sići s neba i postati ljudsko čedo, dijete, jedan od nas. Božić je poniranje u tajnu Isusova utjelovlje-nja, štoviše u ludost logike Božje ljubavi, biti prognanik, beskućnik, najsiromašniji među siromašnima – biti rođen u štalici. Isusu nije bilo moguće prići čovjeku nego kroz samoga čovjeka tj. ženu blaženu djevicu Mariju, majku Isusovu. Isusu nije bilo neugodno roditi se među životinjama u prodrtoj štalici. Želim naglasiti, ako Bogu nije teško samoinicijativno učiniti puno toga u ludosti svoje ljubavi prema čovjeku, nikome od nas koji smo kršteni ne smije biti teško činiti zahtijevna djela za novorođenog spasitelja. Koliko god tko od nas vjernika smatra da je Božić blagdan radosti, vara se. Božić je blagdan Božjeg samoodricanja poradi svakoga čovjeka.

Mora se još dosta toga učiniti

U sljedećoj godini se planira ulaganje više novca u manjinske redakcije i u njihove programe, najavljuje Srđan Mihajlović
Ministarstvo kulture i informiranja radi na trima medijskim zakonima u kojima će biti implementirana politika afirmacije pozitivne diskriminacije nacionalnih manjina, kazala je Gordana Predić*

Izazovi s kojima se suočavaju javni medijski servisi u Jugoistočnoj Europi u provedbi obveza prema nacionalnim zajednicama bili su glavna tema dvodnevne regionalne konferencije, održane u studiju M Radio Novog Sada 11. i 12. prosinca, u organizaciji Europske radiodifuzne unije i u suradnji s Europskom unijom, OESS-om i Radiotelevizijom Vojvodine.

Razgovaralo se o zakonskim obvezama i njihovoj primjeni u praksi, mehanizmima za osiguravanje ravnopravne zastupljenosti, proizvodnji manjinskih programa, resursima, posebnim programima, razmjeni programa i uporabi jezika.

IZAZOVI PRED JAVNIM SERVISOM RTV-A

Otvarajući konferenciju, glavni direktor RUV Radiotelevizije Vojvodine *Srđan Mihajlović* istaknuo je kako je RTV kuća koja rad i svrhu traži u onome što jest njezina konstitutivna i suštinska poruka, a to je je obrazovati, informirati i educirati na jezicima nacionalnih zajednica. Mihajlović je naglasio kako su među izazovima i otvorenim pitanjima koja se nalaze pred ovim javnim servisom - trenutačno funkcioniranje kuće, ali da su spremni na adaptaciju i pomicanje. On je strategiju razvitka RTV-a predstavio kao jedan od takvih elemenata pomicanja, gdje je

doprinos dala i EBU. »Naša je kuća s Deutsche Welle potpisala dokument koji nam omogućuje provedbu strategije, kao i da osiguramo jednu vrstu pokretanja sustava. Također će se otvoriti i pitanja koja se odnose na prevladane modele funkcioniranja i u onim dijelovima koji su vezani za programe nacionalnih zajednica.« On je naglasio

Dušan Jakovljević, zamjenik predsjednika Skupštine APV, kazao je kako je službena uporaba jezika u Vojvodini logična posljedica života u Vojvodini od kada Vojvodina postoji. »To duboko razumijevanje prava na različitost dovelo je do stabilne Vojvodine. Set zakona koji se donosi ima veze sa stabilnošću o kojoj govorim. Duboko sam uvjeren da zbog nečije političke samovolje ili medijske samovolje nećemo biti u prigodi ugroziti ono što su stečena prava, što je zajamčeno zakonom i Ustavom, a u tome vidimo i veliku ulogu javnog servisa RTV.«

ne vodi prema velikim razlikama u kapacitetu, kvaliteti ili ostalim stvarima u programu, nego da podignemo standard i povećamo kvalitetu programa na manjinskim jezicima. U sljedećoj godini se planira ulaganje više novca u manjinske

medijima odražava cjelokupnu politiku prema manjinama, a državne institucije su u obvezi osigurati adekvatan zakonski okvir u kome će se ta politika provoditi. Kako bi to bilo osigurano, Ministarstvo kulture i informiranja radi na

istaknula je neke od problema s kojima se uredništva na jezicima manjina susreću. »Uredništva na jezicima manjina susreću se s dva velika problema zato što je uređivačka politika nejasna. Jesu li to mediji koji bi trebali izvještavati o svemu o čemu izvještavaju inače mediji u jednoj zemlji, ili se trebaju fokusirati samo na svoju manjinu, ili da imaju i neke multikulturalne sadržaje? Mediji manjina nemaju puno šansi u situaciji kada se susreću s mnogo više pritiska nego većinski mediji, nemaju stabilno financiranje, imaju mali reklamni potencijal. Nacionalna vijeća kao i druge manjinske institucije svjesno ili nesvjesno vrše pritisak na uredništva i sve to vodi k tome da ovi mediji izvještavaju od gore prema dole, u njima govore oni koji su politički i ekonomski centri moći, u njima prevladuje mainstream kultura a ne alternativna kultura.«

zajednice u smislu smanjivanja broja pripadnika manjinskih zajednica.« Prema njegovu mišljenju, javni servis ima veliku ulogu u očuvanju kulturnih i nacionalnih osobnosti zajednica. »Mislim da RTV radi puno na tome, opće je poznata činjenica kako emitiramo program na deset jezika i na radiju i na televiziji i veoma je bitno da imamo programe na jezicima nacionalnih zajednica koji su održivi, a to znači da redakcije moraju biti kadrovske osposobljene, obavljati funkciju javnog servisa, biti suvremeni i educirani i kojih je dovoljno da mogu ispunjavati ovu funkciju. Ovdje moramo još dosta toga učiniti. Kao pomoćnik glavnog urednika TV-a činim dosta toga u smislu koordinacije manjinskih redakcija i svakodnevnog zajedničkog rada. Hrvatska redakcija se trenutačno sastoji od pet suradnika, mislim da to nije dovoljno i da bismo trebali imati suradnike u svim onim područjima u kojima Hrvati žive. Hrvatska redakcija koja svakodnevno ima vijesti i dvije emisije magazinskog tipa radi doista puno toga, ti ljudi puno rade, ali objektivne okolnosti su te koje dosta stvari koče. Njih ćemo pokušati mijenjati u smislu da imamo još bolji program na hrvatskom jeziku.« On je izrazio svoju zahvalnost kolegama iz hrvatske redakcije koji su prema njegovim riječima veoma kooperativni u smislu javnog servisa i naglasio kako su sva uredništva autonomna i tako odlučuju o svojoj uređivačkoj politici, kao i da ona nisu prevoditeljski servisi.

O različitim iskustvima tijekom dva dana trajanja konferencije govorio je veliki broj gostiju iz EU, kao i domaći govornici.

M. H.

Stabilno financiranje se smatra jednim od ključnih momenata za opstanak javnih servisa, tvrdi i savjetnik Europske radiodifuzne unije *Boris Bergant*. On je mišljenja kako su sadržaji koje pripremaju pripadnici etničkih manjina za svoje okruženje, ali i za komuniciranje s većinskim narodom, jedna od nezamjenjivih karakteristika javnih radiotelevizijskih medija, kao i da su manjine mostovi koji povezuju susjedne zemlje, a mediji poluga dobrosusjedstva i dijaloga.

redakcije i u njihove programe«, kazao je Mihajlović.

INTEGRACIJA NASUPROT ASIMILACIJI

Pozitivna diskriminacija informiranja na jezicima nacionalnih manjina i dalje ostaje u budućim zakonima koji reguliraju javno informiranje i javne servise, objašnjava državna tajnica u Ministarstvu za kulturu i informiranje, *Gordana Predić*.

»Uporaba jezika nije samo izraz identiteta svake nacionalne manjine, nego instrument za promicanje pune i učinkovite ravnopravnosti nacionalnih manjina u svim područjima društveno-političkog i kulturnog života. Uloga države u zaštiti suštinskih elemenata identiteta nacionalne manjine, osobito jezika, je veoma značajna jer mora osigurati ne samo zakonsku regulativu u ovom području nego i njenu adekvatnu i punu primjenu. Potrebno je raditi na procesima integracije nasuprot procesima asimilacije, čemu trebaju pridonijeti i većinske i manjinske kulture. Prisustvo manjinskih jezika u

trima medijskim zakonima u kojima će biti implementirana politika afirmacije pozitivne diskriminacije nacionalnih manjina«, kazala je Predić. Govoreći o donošenju novih medijskih zakona ona je istaknula kako oni ipak neće biti doneseni do kraja godine, ali

Hrvatska redakcija se trenutačno sastoji od pet suradnika, mislim da to nije dovoljno i da bismo trebali imati suradnike u svim onim područjima u kojima Hrvati žive, kaže Atilla Márton.

je naglasila kako će se, kada je u pitanju privatizacija medija, voditi računa da se tamo gdje su multietničke sredine pristupi modelima koji će omogućiti nastavak rada lokalnih medija.

JAVNI SERVIS I MANJINE

Šefica katedre na odsjeku za žurnalistiku na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu prof. *Dubravka Valić-Nedeljković*

Kako RTV opslužuje manjine predstavio je *Atilla Márton*, pomoćnik glavnog i odgovornog urednika RTV-a: »Mi u Vojvodini imamo specifičnu situaciju jer su naše manjine autohtone manjine, naše su nacionalne zajednice ovdje i prije nego je smišljen termin Vojvodina. Diverzitet i integracije kod nas nisu problem, problem je smanjivanje diverziteta što se posebno osjeća i kod hrvatske nacionalne

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 20. do 26. prosinca

20. PROSINCA 1896.

U nazočnosti velikog broja vjernika, uglednika i gostiju posvećena je novopodignuta crkva svetog Roka u Keru, čija je gradnja započeta 1894. godine.

20. PROSINCA 1995.

Prigodnim programom, predstavama i akademijom, obilježena je 50. obljetnica osnutka dva profesionalna teatra u Subotici – Hrvatskog narodnog kazališta i Magyar Színháza. Od siječnja 1951. godine ove su dvije kuće objedinjene u subotičko Narodno kazalište-Népszínház – s ansamblom Drame na hrvatskom i ansamblom Drame na mađarskom jeziku, te Muzičkom granom (Opera s baletom).

21. PROSINCA 1945.

Subotički slikar *András Hangya* utemeljio je tečaj figuralnog crtanja. Među prvim polaznicima su *Gábor Almási*, *Gustav Matković*, *Pál Petrik*, *Imre Sáfrány*, *Ivan Tikvicki*, *Marko Vuković* i drugi, koji će kasnije postati glasoviti likovni slikari, pedagozi i povjesničari umjetnosti.

21. PROSINCA 1992.

Prestaje s radom subotički kino Jadran. Nakon renoviranja dvorane prostor je predan na korištenje *Ljubiši Ristiću* i njegovu KPGT-u. Postojeća kazališna dvorana,

čija je izgradnja dovršena 1854. godine s 450 sjedala u parteru, nadalje na balkonu, galeriji i u ložama, postala je opasna za publiku i izvođače zbog izostanka održavanja.

21. PROSINCA 1998.

U 19 sati na valovima Radio Subotice započelo je emitiranje svakodnevnog, isprve jednosatnog programa Uredništva na hrvatskom jeziku. Među tridesetak suradnika, uglednika i gostiju bio je i dr. *Zvonimir Marković*, veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu.

22. PROSINCA 1918.

Gostovanjem Srpskog narodnog pozorišta iz Novog Sada s komedijom »Svijet« *Branislava Nušića*, u Subotici je upriličena prva profesionalna kazališna predstava po završetku Prvog svjetskog rata.

22. PROSINCA 1961.

Nakon 11 godina obnobljena je kulturna predstava subotičkog kazališta »Ča Bonina razgala« *Matije Poljakovića*. Ovaj igrokaz, nastao u duhu pučkog teatra, održao se na repertoaru do kraja 60-ih godina XX. stoljeća, a pokraj subotičke izveden je i na drugim scenama Jugoslavije.

23. PROSINCA 1994.

U salonu Likovnog susreta u Subotici otvorena je izložba

grafičkih minijatura magistra arhitekture *Ante Rudinskog*.

23. PROSINCA 2000.

U bolnici u Novom Sadu nakon kraće, teške bolesti preminula je među kolegama cijenjena, a među pacijentima omiljena liječnica dr. *Ksenija Kašiković-Aleksov*, specijalistica opće medicine. Rođena je u Subotici 16. lipnja 1930. godine.

24. PROSINCA 1884.

Ministarstvo prosvjete u Pešti potvrdilo je izbor *Benedikta Bene Mamužića* za upravitelja svih pučkih škola u Subotici. Tu je dužnost obnašao 4 godine, kada ga je zamijenio *Antun Budanović*.

25. PROSINCA 1928.

Rođen je *Stipan Šabić*, pedagog i slikar. Priredio je više samostalnih izložbi i bio sudionikom brojnih zajedničkih izložbi diljem zemlje i u inozemstvu. Suosnivač je likovne kolonije u Tavankutu i na Bunariću. Odgojio je niz istaknutih likovnih stvaratelja. Umro je 31. ožujka 2002.

25. PROSINCA 1986.

Nagrada Dr. Ferenc Bodrogvari dodijeljena je akademskoj slikarici *Ani Bukvić-Ivković* za njen likovni opus i subotičkom kazalištu za projekt Shakespeare-festa, koji je u gradu i na Paliću, uz Subotičane, okupio vode-

će glumce i redatelje iz cijele Jugoslavije. Predstave je pratilo više tisuća gledatelja. Kazališna kritika veoma se pohvalno izjasnila o visokoj kvaliteti prikazanih predstava, izvedenih u maniri europskog pučkog teatra.

26. PROSINCA 1687.

U Subotičkom vojnom šancu krštena su dva muška djeteta: novorođeni sin *Mihovila Beršića* i *Marge* rođ. *Ivošević*, koji dobiva ime *Tome*, a kum je bio *Božo Goretić*. Sinu *Vuka (Wolfganga) Gotovirovića* i majke *Anđele* rođ. *Hajduković* također je nadjenuto ime *Tome*, a kum je bio *Vid Kuprešić*.

26. PROSINCA 1961.

Nikola Špear, natjecatelj Tenisačkog kluba Spartak, proglašen je za najboljeg sportaša Subotice u 1961. godini. Novoustanovljena nagrada nastala je pod okriljem NIP Subotičke novine i održala se do danas.

26. PROSINCA 1979.

Po prvi put je dodijeljena godišnja nagrada grada za kulturu – Šaman, čiji je naziv prouzročio žestoku reakciju režimskih dušobrižnika. Sljedeće godine naziv joj je izmijenjen u nagrada dr. Ferenc Bodrogvari, ali je dobitnicima i nadalje uručivana plaketa s likom Šamana, rad likovnog umjetnika *Imrea Sáfránya*.

Stavili smo ruke u osinje gnijezdo

»Sve je u redu što se koalicije tiče. Razumijem što postoje pokušaji da se ova koalicija razbije i što nekima ne odgovora, jer smo stavili ruke u osinje gnijezdo kada je riječ o nekim finansijskim interesima određenih ljudi«, kratko je prokomentirao gradonačelnik Subotice *Jenő Maglai* spekulacije u javnosti da nedavno prekomponiranoj vlasti u gradu predstoji brzi kraj zbog sukobljavanja unutar Srpske napredne stranke. Da naprednjaci imaju problema u Gradskom odboru vidjelo se i na posljednjoj sjednici Skupštine Grada kada je jedan od povjerenika SNS-a za Suboticu *Gojko Radić* s dijelom vijećnika ove stranke napustio sjednicu, jer je bez odluke Gradskog odbora SNS-a za direktora »Čistoće« imenovan *Slobodan Milošev*, inače kadar ove stranke.

Gradonačelnik *Jenő Maglai* rekao je kako će danas ili u ponedjeljak biti održana sjednica Gradskog vijeća na kojoj će biti predstavljen novi gradski proračun, a njegovo usvajanje moglo bi se naći na Skupštini 30. prosinca.

S. M.

Danas o oporezivanju poljoprivrednika

Za danas, 20. prosinca, u Novoj općini zakazana je tribina za poljoprivrednike na koju su pozvani i predstavnici iz Porezne uprave. Poljoprivrednici kažu da je i dalje nepoznato kako će registrirana poljoprivredna gazdinstva plaćati porez s obzirom da je Zakon o porezu na dohodak građana promijenjen, te je ukinut porez na katastarski prihod. O ovim pitanjima je već bila zakazana tribina na Verušiću, ali se tada nitko iz Porezne uprave nije odazvao, te poljoprivrednici upozoravaju kako će, ukoliko se takva situacija ponovi, biti prinuđeni otići u subotičku filijalu Porezne uprave kako bi dobili odgovore na svoja pitanja. Tribina je zakazana za 11 sati, a poziv je potpisalo sedam udruga poljoprivrednika s područja Grada Subotice.

S. M.

Kako se obračunava toplinska energija?

Na inicijativu vijećničke skupine Saveza vojvođanskih Mađara, Skupština Grada je donijela odluku da se preispita način obračuna cijene toplinske energije u JKP »Toplana«. Skupština je ovu analizu povjerila peteročlanoj radnoj skupini u koju su uključeni i predstavnici »Toplane«, JKP »Suboticaplin«, te korisnika usluga, a na čelu je Ivan Francisković, predsjednik Povjerenstva za predstavke i žalbe Skupštine Grada. Radna skupina ima rok od 60 dana da preistipa način obračuna i dostavi izvješće.

S. M.

Božićne priredbe

Ovih se dana u mnogim školama i vrtićima održavaju razne božićno-novogodišnje priredbe, razni novogodišnji vašari i radionice na istu temu. U subotičkoj Gimnaziji »Svetozar Marković« 17. prosinca 2013. održan je prvi novogodišnji koncert učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom i mađarskom jeziku, u organizaciji profesorice glazbene umjetnosti *Elizabete Bakoš*. Evo što učenici kažu o tome: »U bogatom i raznolikom programu ove se večeri našlo i mjesto za nas, učenike 1. i 2. f razreda, koji smo u zboru izveli dvije božićne pjesme. Jednu malo stariju baladu pod nazivom »Last christmas« grupe Wham i drugu, možda malo popularniju pjesmu »Shake Up Christmas« koju u originalu izvodi grupa Train. Nama je bilo odlično. Publika je bila zadovoljna, a mi se nadamo kako će biti još ovakvih prilika. Do tada, sretan Božić svima!«, kaže *Sanja Dulić*, učenica 2. f razreda.

Veselo je bilo i u dječjem vrtiću »Marija Petković – Biser«, gdje su mališani glumili, recitali, pjevali, plakali..., ali sve u radosti iščekivanja Božića.

I u osnovnim školama su ovoga tjedna bile velike pripreme i brojne radionice, tako je u OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice ovaj tjedan bio pun aktivnosti, održan je božićni vašar, kao i božićni koncert na kojem su sudjelovali svi učenici škole. Slično je bilo i u OŠ »Sveti Sava«, dok će u OŠ »Matko Vuković« božićna priredba biti održana danas, 20. prosinca. Ništa drugačije nije bilo niti u osnovnim školama u okolnim naseljima. U OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina radile su brojne radionice na kojima su nastali proizvodi za božićni vašar. Tako je bilo i u OŠ »Ivan Milutinović« iz Male Bosne, kao i u OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta. Djeca su s radošću sudjelovala u svim ovim dodatnim aktivnostima, kako u iščekivanju Božića, tako i u iščekivanju zimskog raspusta.

Ž. V.

ORGANIZACIJA INVALIDA RADA SUBOTICE OBILJEŽILA MEĐUNARODNI DAN OSOBA S INVALIDITETOM

Zapošljavanje osoba s invaliditetom ostaje naš cilj

Zakonom o rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom izjednačene su sve osobe s invaliditetom, a mi želimo da Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju to regulira, jer mi smo došli zdravi i pravi na radno mjesto i tijekom rada smo izgubili tu radnu sposobnost, kaže Stana Svilarov, predsjednica Saveza invalida rada Vojvodine

Zahvaljujući dobroj suradnji s Nacionalnom službom za zapošljavanje u Subotici je tijekom ove godine zaposleno više od sto osoba s invaliditetom, kaže *Stanko Nimčević*, predsjednik Općinske organizacije invalida rada i potpredsjednik Saveza invalida rada Srbije, povodom Svjetskog dana osoba s invaliditetom, kojeg

Stanko Nimčević

je ovo udruženje u Subotici obilježilo u četvrtak, 12. prosinca.

»Zapošljavanje osoba s invaliditetom ostaje naš cilj i za naredne godine, a željeli bismo s Nacionalnom službom za zapošljavanje utjecati na privatni sektor da i oni, sukladno zakonu, više zapošljavaju invalide. Privatniku se, izgleda, za sada više isplati plaćati penale, ali mi

se zalažemo da svi zajedno dijelimo sudbinu kad je u pitanju osoba s invaliditetom, osobito mlad bolestan čovjek, da mu se osigura životna egzistencija kako bi mogao stvarati svoju obitelj. Također je važno vidjeti koliko je od do sada uposlenih dobilo stalni radni odnos, jer nije cilj raditi samo mjesec, dva, pa kazati – evo, zaposlili smo. Svjesni smo da će biti bolje tek kada ožive gospodarstvo i poljoprivreda, kada se bude zapošljavalo više zdravih ljudi, tada će se naći mjesta i za naše invalide rada i za osobe s invaliditetom«, kaže Nimčević.

On dodaje da je u planu i programu za 2014. godinu akcent stavljen i na liječenje, odnosno sagledavanje mogućnosti da se osobama s invaliditetom, ali i onima koji nisu invalidi, olakša i ubrza liječenje i osigura mogućnost da na vrijeme dođu do liječničkih pregleda, kao i da im se neophodni lijekovi uvrste na pozitivnu listu.

Nimčević ističe da u subotičkoj Organizaciji invalida rada ima oko 400 članova, te dodaje da udruga ostvaruje visoku suradnju s lokalnom samoupravom, kao i s gradskim organizacijama koje u

svom radu imaju dodirnih točaka s onim čime se OIR bavi, poput Fonda mirovinsko-invalidskog osiguranja, sindikata, Crvenog križa, Udruge umirovljenika.

Savez invalida rada Vojvodine ima oko 20.000 članova, kaže *Stana Svilarov*, predsjednica ove organizacije, ali dodaje da u Vojvodini ima oko 95.000 korisnika invalidskih mirovina, koji su također potencijalni članovi, te oko 6.000 korisnika djelomične mirovine. »Nama najviše nedostaje kvalitetna zaštita u radnom odnosu. Stoga tražimo da se Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju vrati kategorija utvrđivanja invalidnosti na radnom mjestu. Zakonom o rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom izjednačene su sve osobe s invaliditetom, a mi želimo da Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju to regulira, jer mi smo došli zdravi i pravi na radno mjesto i tijekom rada smo izgubili tu radnu sposobnost. Ako ništa više, tražimo da se reguliraju bar povrede na radu i profesionalne bolesti, te rješavanje problema kategorije osoba djelomične mirovine. To je nekih pet, šest

tisuća ljudi s 55 do 60 godina života i tridesetak godina staža koji su ni na nebu ni na zemlji. Najprije nemaju status korisnika mirovine, stoga ne mogu konkudirati

Stana Svilarov

na liječenje u toplicama, ne mogu konkudirati za rješavanje stambenih problema, ne mogu se osigurati jer nemaju odakle, budući da nisu tretirani kao korisnici mirovina nego im se isplata iz Fonda tretira kao naknada. Tražimo da se oni zapošljavaju ili da im se rješava taj problem. Predlažemo da se to nekom uredbom ili zakonom izmijeni i da se izvrši revizija svih tih rješenja«, ističe *Stana Svilarov*, predsjednica Saveza invalida rada Vojvodine.

S. Mamužić

IZVJEŠĆE O UPISU UČENIKA U PRVE RAZREDE OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA U SUBOTICI

Napredak je bilingvalna nastava

U prvi razred osnovne škole na hrvatskom nastavnom jeziku ove školske godine upisano je 28 učenika, što je za pet manje nego lani

Prema informaciji Tajništva za društvene djelatnosti o upisu učenika u prve razrede osnovnih škola u Subotici, ove školske godine u 21 osnovnoj školi upisano je 1.372 učenika, što je 33 učenika više nego prethodne školske godine. Na hrvatskom nastavnom jeziku upisano je 28 učenika, što je za pet manje nego lani, a manje upisanih je i na srpskom nastavnom jeziku, upisan je 941 učenik, što je za 27 manje nego prethodne godine. Na mađarskom nastavnom jeziku upisano je 403 učenika, što je 65 učenika više u odnosu na prošlu godinu.

»Općenito brojke o ukupnom broju naše djece koja se upisuju u prvi razred su jako male, daleko manje od poželjnog. Osobito treba naglasiti i pohvaliti kako se u gradu razvija bilingvalna nastava na srpsko-njemačkom i mađarsko-njemačkom, kao i na srpsko-engleskom jeziku. To je bitan napredak u obrazovanju, jer djecu pripremamo za život sutrašnjice«, kazao je *Franjo Horvat*, tajnik gradskog Tajništva za društvene djelatnosti, podnoseći vijećnicima Skupštine informaciju o upisu učenika u prve razrede osnovnih i srednjih škola u Subotici.

Nastava se na području Grada organizira i u kombiniranim odjelima, a takvih je 12, koje ukupno pohađa 120 učenika. »To su odjeli u kojima imamo povezanu nastavu prvog i trećeg razreda,

odnosno drugog i četvrtog, ovisno kako kom naseljenom mjestu to odgovara. Također, imamo i nepodijeljene odjele što podrazumijeva sva četiri niža razreda osnovne škole u okviru jednog odjela, kakva imamo u Čantaviru i pri bolnici u okviru Osnovne škole 'Ivan Milutinović'«, kaže Horvat.

Kada je riječ o upisu učenika u srednje škole, koji je realiziran na temelju natječaja koje je objavilo Ministarstvo prosvjete, na četvrti stupanj školske spreme u osam srednjih škola upisano je 1.390 učenika, koji su konkurirali na 1.614 mjesta. Upraznjeno je ostalo 224 mjesta, dok je na trećem stupnju upisan 131 učenik, što je za 11 učenika više nego što je bilo planirano.

»Broj formiranih odjela prvog razreda manji je za tri od broja formiranih odjela u prethodnoj godini. Također, naši svi odjeli, bilo u prvim razredima osnovne ili srednje škole, brojčano su relativno mali i sa stajali-

šta ekonomske opravdanosti bilo bi potrebno povećavati taj broj«, smatra Horvat, te ističe kako je posebna preporuka Tajništva da se prilikom formiranja odjela u sljedećoj školskoj godini na četvrtom stupnju školske spreme odobri formiranje odjela s dva obrazovna profila u okviru istog područja rada. »Time bi se osigurao kontinuitet srednjeg obrazovanja i povećala

obrazovna ponuda grada, a to je jako potrebno stoga što se u našem gradu izvodi nastava na trima nastavnim jezicima, iz čega proizlazi da se određeni obrazovni profil ne može svake godine pojaviti u planu upisa«, kazao je Franjo Horvat ističući kako bi se drugačijim načinom formiranja odjela proširila paleta obrazovne ponude.

S. M.

ZA DSHV DVA DIREKTORSKA MJESTA

Na sjednici Skupštine Grada, održanoj u petak 13. prosinca, imenovani su vršitelji dužnosti direktora u nekoliko javnih komunalnih poduzeća u kojima je direktorima istekao četverogodišnji mandat. Za v.d. direktoricu u JKP »Subotičke tržnice« imenovana je diplomirana ekonomistica *Ilinka Vukoja*, na prijedlog Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, a ova stranka zdržala je i čelno mjesto u »Pogrebnom« gdje i dalje ostaje direktorica *Vesna Prčić*, ali sada u v.d. statusu. Za vršitelja dužnosti direktora u JKP »Čistoća i zelenilo«, na prijedlog Srpske napredne stranke, imenovan je *Slobodan Milošev*, master inženjer poljoprivrede, koji je do sada u ovom poduzeću obnašao dužnost pomoćnika, zamjenika i savjetnika direktora, a za v.d. direktora u JKP »Stadion« imenovan je diplomirani ekonomist *Robert Tot*, na prijedlog Saveza vojvođanskih Mađara.

U Adventu

Salašar je u novu gospodarsku godinu zakoračio kad je oko Adventa sa njive sklonio i bundeve, posljednji rod litine, a u žitištu se vidili el barem nazirali redovi izniklog žita, visnika novog života. S njim će uskoro početi duže sijanje sunca, posli zimskog solsticija (kratkodnevice). Salašari su i život u domazluku podesili poslom u ravni.

ADETI

Da njim se i u sobi makar nazire skoro buđenje raslinja u ravni, najprija je podiko još na Sv. Katu (25. XI.), dosta nji su na Sv. Barbaru (4. XII.), a većinom u XX. viku na Sv. Lucu (13. XII.) posijali žito u kake manje sude da njim isklija i do Božića navisti da je počeo iskorak u novu gospodarsku i kalendarsku godinu.

Još i u prvoj polovici XX. vika bio je čest adet da su posikli nekoliko grančica rodni voćaka, najviše od trišnje, pa i višnje el od zerdelije i potopili njim očičen kraj u vodu. Usrid zime, pa još kad je snig zabilio ravan, procvitala grančice su razgalile ukućane lipotom al i porukom nadolaska novog života. Po broju cvitova šacovali su koliki će bit rod na toj voćki.

Grančice su mistimice potopili i u drugačije dane, jel kako triba otpravit narodni adet to nije propisano zakonom, narod ga držo iz mista u misto i drugačije, al uvijek s istom nakanom. (Na priliku:

* Subatički lancoši (sitne gazde od po nekoliko lana-

Ravan pod snigom

ca zemlje) i drugi poljodilci iz Sente (kuće oko crkve Sv. Juraja u Subotici) na spomendan Sv. Barbare potopili su grančice rodni voćaka, a Lemešani su [u Svetozaru Miletiću] na spomendan sv. Barbare medljali rakiju, brez koje se ne mož zamislit Badnji dan, a okolo Subatice rakiju su zamedljavali na Materice Itreća nedilja Adventa) el na Badnji dan. Dok su naši stari bili u obvezi da ko graničari priče upad Turaka u ovaj kraj, zaštitnica njim je bila Sv. Barbara. Polaganim nestankom graničara, počeo se zatomljavati njezin spomendan, pa se danas štovanje sv. Barbare jedva spominje;

* još u vrime kad sam bio dite [tridesete god. XX. v.] čekalo se na prvo zaladenje, podesno vrime za obavljanje disnotora [svinjokolja] oko Sv. Barbare, kad se zaklo manji ranjenik [tovljenik], obično vižla [koji burla po rani, slabo se tovi] el njoj nalik. Na to ih je poticala dodnojena kačica [posuda za mast], a brez nje se nema čestitog ila [jela] za otpravit svece oko Božića... itd.).

U Adventu je naritko kojem poljodilcu ostalo zimskog oranja i ako je vrime dopuštilo mašio se pluga i oro je na dan s jednim vaćanjem, konjima el volovima, od ručka do užne. Podikome je na njivi ostalo

kuružne u klupama, uvezli su je i u guvnu sadili u badnjove. Da što bolje izhasniraje misto u guvnu su sadili visoke badnjove, od po dvadesetak klupa, jel je bilo ko će snopove uvis dobacivat kazalošu. Podikoji salašar je znao lipo sadivat visok badanj, pa još ne nakrivljenog vrva. Tom su se čeljad s puta divila kako je lipo okitkio guvno, ko pod konac u red sadiveni na desetine visoki badnjova. Bio je to pučki majstorluk.

ADVENTSKI ĐERDANI

U svitovnom kalendaru Advent je bogat nizom spomendana velikana kršćanstva, med kojima je vrv adventske priprave spomendan rođenja Isusa. Priprava proslave je u adventu salašarima donekle prominila dotleg uobičajeno počelo novog dana. Jedni su se opravljali (oblačili) i spremali da na vrime u kolima el u soncama dospiju na roratu (misu zornicu) u najbližu crkvu. Drugi ukućani su ih odminili i misto nji uradili jutarnji poso oko josaga i dr. Obično su se svi iz obitelji izređali više puta na rorati, koja je najkasnije počimala u 6 sati ujutru, pa je dalekim salašarima tribalo i po sat pa i više vrimena dotabanat el na kolima dospit u crkvu. Zima

njim nije smetala ni napolju, a još manje u ladnoj crkvi jel su znali i imali čim se opraviti (obuč) za zimsko vrime. Uraniti, pa još po velikoj ladnoći, izaći iz vruće sobe i zač napolje na stazu sa škripavim snigom, zauvik ostane u sićanju ko sastavak pokore.

Rorata je jedna od niski (iz niza) đerdana koja kiti svakidašnjicu Adventa, u kojem se sve čini za što svećaniju i radosniju proslavu Božića i blagdana koji ga prate.

Tušta salašara su od Adventa do korizme ili (jeli) dvared na dan. Rućali su ujutru oko 8 sati, a užnali oko 2-3 sata posli podne. Posli užne časkom se smračilo, pa su večeru priskočili. No, da ne bi kogod osto gladan obično se za veće pekla bundeva u krušnoj peći, a skoro na svakom šporelju se polagano kuvo malo veći lonac mrvljeni kuruza. Ko je uveće ogladnio glad je poplašio (prizalogajio) pečenom bundevom el malo posoljenim kuvanim mrvljenim kuruzima same sa sobo. S tim su se počastili i u komšijanju, pa da su se kod bilo koga skupili na divan s ručnim radom, najčešće su njim njudili ovaku zakusku. Muškarci su većinom glad poplašili iz džepa grickanjem pečenim bundevinim špicama, (prikim likom za prostatu).

IZVJEŠĆE REGIONALNE GOSPODARSKE KOMORE SUBOTICA O POLJOPRIVREDI ZA PRVIH 10 MJESeci

Primjer preciznosti o odrazima nemara

Godinama unazad Regionalna gospodarska komora, pa tako i Odbor za poljoprivredu unutar nje, izlaze s podacima kakve vjerojatno priželjkuju i Zavod za statistiku ili kakve krije, primjerice, Porezna uprava

O bim poslovanja, s izlazno-ulaznim stavkama kada je riječ o vanjskotrgovinskoj razmjeni regije (općine Mali Idoš, Bačka Topola, Ada, Senta, Kanjiža i Grad Subotica), struktura proizvodnje itd. parametri su koji ekonomskim analitičarima ne služe samo kao aktualni podaci nego i kao materijal za usporedbu s nekim drugim vremenima, odnosno polazište za planiranja i prognozu.

Stoga niti izvješće o stanju poljoprivrede u regiji na koncu jesenski radova u 2013., koje je podnio tajnik Odbora i generalni tajnik Regionalne gospodarske komore *Ivan Vojnić Tunić*, možemo promatrati kao logični nastavak jedne dobro uređene i organizirane prakse. Iako podijeljeno na ratarsku i stočarsku proizvodnju (bez podataka o voćarstvu ili povrtlarstvu), izvješće je dalo preciznu sliku o tomu što je i koliko proizvedeno u regiji za prvih 10 mjeseci u oblasti poljoprivrede.

RODILO, NE RODILO – MLINARU GODILO

Podimo, onda, redom. Pšenica, koja je u regiji poželjevena na 48.902 hektara, dala je rod u iznosu od 289.051 tonu po hektaru, što, kako je rekao sam Vojnić Tunić, zacijelo predstavlja rekord u posljednjih tridese-

tak godina. Ali, »dužijancu« nakon takvog otkrića pokvarila je odmah činjenica da su rijetki bili sretnici koji su nakon žetve tu, u mnogim zemljama stratešku, sirovinu mogli prodati po cijeni višoj od 16,5 dinara za kilogram, što je i za 7 dinara manje u odnosu na prošlu godinu. Ivan Vojnić Tunić za to navodi dva osnovna razloga: razmjerno slaba kvaliteta domaće pšenice i neorganiziranost javnih skladišta. Osnovni razlog za prvi razlog svakako je taj što se kod nas, kao u rijetko kojoj zemlji, pšenica ne otkupljuje na bazi kvalitete, pa je tako proizvođaču daleko isplativije sijati meku pšenicu (ponekad i na granici sa stočnom) koja bolje rodi u odnosu na kvalitetniju, tvrdu, jer se prilikom otkupa na to ionako ne gleda. Kada je riječ o javnim skladištima, Vojnić Tunić navodi podatak da u Subotici (koja je ljetos proizvela preko 100.000 tona pšenice) postoji samo jedno ovlašćeno javno skladište s kapacitetom od 5.600 tona! Kada bi, međutim, veći (ili najveći) dio pšenice proizvođači mogli (u)skladištiti, pa još i da im država omogućući sustav robnih zapisa na temelju kojih bi oni mogli svoju robu prodavati u momentima kada im najviše odgovara, gdje bi im bio kraj.

Slično, bar kada je riječ o rodu i cijenama, moglo bi se reći i o stanju proljetos zasi-

janih kultura. Iako je, recimo, kukuruz na 113.050 hektara u prosjeku dao 5,82 tone po hektaru, što je za dva, pa i tri puta više u odnosu na ekstremno sušnu 2012., ratari su imali malo razloga za zadovoljstvo, jer su ga na početku berbe mogli prodati uglavnom po cijeni od 12-13 dinara kilogram. Sreća, pa kukuruz mnogi mogu ostaviti u čardacima, (is)koristiti ga i sami kao stočnu hranu, a u ekstremnijim slučajevima čak i kao zamjenu za skupi ogrjev. Još jedna stvar koja proizvođačima kukuruza ide u prilog je ta da je, s prosječnih 14 do 18% vlage, njegova kvaliteta daleko bolja u odnosu na prošlu godinu kada se zbog zanemarivanja suše, kukuruznog plamena i sovice, pojavio problem s aflatoksinom koji je zimus i proljetos nanio velike štete cjelokupnom gospodarstvu ove zemlje. Slično kukuruzu, može se govoriti i o suncokretu, koji je na 18.898 hektara dao prosječan rod od 3,02 tone po hektaru, što se može smatrati zadovoljavajućim. Odgovor na to koliko su (bili) zadovoljni otkupnom cijenom od 24 do 27 po kilogramu, što je dvostruko manje u odnosu na prošlu godinu, dali su proizvođači kada su desetak-petnaestak dana blokirali uljare i ceste, bezuspješno na taj način skrenuti pozornost države i prerađivača na sebe.

IMATI S ČIM, A NEMATI S KIM

Posebno zanimljiv dio izvješća čine podaci o broju stoke u regiji. Podatak da je na teritoriju pet općina i jednog grada negdje koncem listopada ili početkom studenoga bilo 59.807 ili 271.929 svinja na prvi pogled neupućenima (poput potpisnika ovog teksta) možda se može i činiti normalnim. Međutim, kada u obzir uzmete riječi Ivana Vojnića Tunića da je to svega 1,56 svinja po hektaru obradivog zemljišta i tek 0,29 goveda na istoj površini, uz usporedbu da je prosjek u razvijenijim zemljama (obično Europske unije), najmanje dvostruko viši tek onda ove brojke dobi(va)ju svoje pravo mjesto u nekom od ekonomskih »fajlova« u glavi.

I za kraj, recimo da je ove jeseni u regiji zasijano 48.957 hektara pšenice, 6.553 ječma, 5.185 uljane repice, 1.150 krmnog bilja, 1.105 tritikalea, 605 raži i 515 povrća. Ako se opet pozovemo na riječi Ivana Vojnića Tunića da od oko 215.000 hektara u regiji godinama neobrađenog ima oko 10.000 hektara (!), onda kao zaključak možda najbolje mogu poslužiti riječi predsjednika Upravnog odbora Asocijacije poljoprivrednika *Miroslava Kiša* da se u ovoj zemlji na papiru i prave planovi sjetve i žetve, ali se postavlja pitanja – za koga?

Z. R.

SKLADIŠTENJE VODE ZA GAŠENJE POŽARA NEKADA (1.)

Bazeni, ali protiv vatre

Dok se u davna vremena tragalo za najkvalitetnijim načinom za opskrbu stanovništva pitkom vodom, moralo se misliti i na rezerve vode u slučaju pojave požara * Kako se voda za gašenje požara čuvala prije hidrantata povezanih na vodovodnu mrežu * Kada su izgrađeni vatrogasni bazeni kojih se Subotičani još sjećaju

Subotičani se još sjećaju velikog vatrogasnog bazena na Trgu Republike u parku kod Gradske kuće, ili bar betonske ograde bazena na kojoj su sjedili nakon što je spremnik vode zatrpan. Na ovom mjestu danas se nalazi plava fontana, a upućeni kažu kako su u njenim temeljima ostaci tog betonskog vatrogasnog bazena, podignutog u ratno doba, 1944. godine. Te 1944. u gradu je napravljeno pet bazena čija je jedina namjena bila skladištiti vodu u slučaju požara.

»Dana 6. travnja bili su završeni zemljani radovi za izgradnju bazena za gašenje požara na Trgu Republike i na Trgu žrtava fašizma. Zapremina bazena na Trgu Republike bila je 350 kubičnih metara. Do 14. lipnja je izgrađen bazen za gašenje požara na Beogradskom putu, kod vatrogasaca, zapremine 400 kubičnih metara. Projekti bazena i situacija grada gdje su prikazane lokacije bazena sada su nepoznati u Subotici. Dana 14. lipnja bili su izrađeni projekti za izgradnju još dva bazena, po 250 kubičnih metara zapremine - prvi na Trgu Lazara Nešića, a drugi na dijelu Halaškog puta, između Praške i Ulice Bele Čikoša. Projekti su sada nepoznati u Subotici. Dana 13. srpnja zemljani radovi za izgradnju ova dva baze-

na bili su pri kraju. Dana 3. kolovoza izgradnja dva bazena još nije bila završena«, bilježi profesor hidrotehnike Građevinskog fakulteta dr. Lajos Hovány u opsežnoj Kronologiji promjena stanja slijeva Paličkog jezera sačinjenoj 2008. godine (još neobjavljenoj), gdje su obuhvaćeni dokumentirani podaci njegova dugogodišnjeg

Oton Tomanič je 1948. godine prikazao lokacije pet vatrogasnih bazena na karti grada napravljenoj tijekom Drugog svjetskog rata (iz dokumentacije dr. Lajosa Hoványa)

istraživanja o poduzimanim radovima u prošlosti Subotice u svezi s vodom, na temelju podataka povijesnih arhiva, objavljenih knjiga i sačuvanih planova i izvještaja.

VREMENOM ZATR PANI

Tih pet bazena za gašenje požara u gradu Oton Tomanič

je prikazao na zemljopisnoj karti 1948. godine. Istu su funkciju zadržali i idućih godina, prema podatku iz 1950., uz konstataciju kako propuštaju vodu te ih je potrebno obnoviti (pa i pokriti). U sljedećoj godini zabilježen je prijedlog da se umjesto tri porušena bazena izgrade manji, pokraj bušenih bunara, kao i zapis kako je Inženjerski

je da se jedan od bazena nalazio na Karađorđevom putu, a po mišljenju jednih njegova se lokacija nalazila na mjestu današnje »Trgopromet« samousluge, dok po drugima školska sportska dvorana leži na zatrpanom bazenu. No, ljudi se još sjećaju kako je bio »tu, negdje...«, uz cestu.

Od pet bazena napravljenih 1944. godine, četiri su postavljena na trgove. Ostataka takvog spremnika vode postavljenog na mjestu današnjeg Trga Lazara Nešića i Ulice Mirka Bogovića više nema, a prema sjećanjima, na njegovom je mjestu sada benzinska crpka. Ili se, pak, (neki kažu) pružao i nešto dalje uz Senčanski put, u pravcu lokacije na kojoj su u poslijeratno vrijeme podignute zgrade (taj dio grada stradao je u bombardiranju 1944).

Ostataka starog vatrogasnog bazena ima na raskrižju Ulice Maksima Gorkog i Beogradskog puta, ispred kavane u narodu zvane »Kod Čure«, prekoputa Vatrogasne stanice. Bazen je zatrpan i prekriven travom, ali je ostao betonski obruč kružnog oblika. Ograda oko nekadašnjeg bazena za gašenje požara sačuvana je i na drugoj lokaciji, na Trgu žrtava fašizma, a unutarnjost spremnika zatrpana i zasađena ukrasnim grmljem. Nekada su u novinama upozoravali na opasnosti dječje igre na ovom mjestu

Onomad se i na internet-skim stranicama razvila rasprava o lokacijama nekadašnjih vatrogasnih bazena sačuvanih samo u uspomenama Subotičana. Pouzdano

Ostaci bazena za gašenje požara na Trgu žrtava fašizma danas

Spremnik vode na raskrižju Ulice Maksima Gorkog i Beogradskog puta bio je kružnog oblika: njegovi ostaci danas

zimi, kada je vodu prekrivao led. »Igra je utoliko opasnija što led može popustiti, a bazen je dubok.«

KUĆNI SPREMNICI

Veliki bazeni na gradskim trgovima namijenjeni gašenju požara podignuti su u Drugom svjetskom ratu u prijeteloj opasnosti od bombardiranja (što je i zadesilo grad), ali se na vatru kao opasnost misli(lo) i u mirnodobskim vremenima. Kako se nekada

čuvala rezerva vode za gašenje požara i kakve su ideje predlagane? Podatke iz starih zapisa prikupio je dr. Lajos Hovány:

»Prelaskom vodoopskrbe Subotice s kopanih bunara, odnosno bunara s klipnom crpkom, na bušene bunare, rezultiralo je novi problem - skladištenje vode. Kod kopanih bunara, odnosno u suvremenijoj varijanti prepravljenih na bunare s klipnom crpkom, spremnik vode je bio upravo bunar. Čim su počeli

bušiti bunare pojavio se problem gdje će skladištiti vodu. Rješavali su u dva oblika, postavljanjem spremnika za vodu na tavan u kućanstvima, i spremnicima u institucijama. U pojedinim starim kućama, na tavanu, do danas su sačuvani zanimljivi spremnici iz tog vremena, ali se ne koriste. Što se tiče institucija, prvi podaci o skladištenju vode potječu s kraja devetnaestog stoljeća. Na primjer, kada je postavljan mikrovodovod iz parka ispred Željezničke

postaje duž Korza 1891. godine, u dokumentima se spominje kako se za vodu za gašenje požara planira izgradnja bazena u dvorištu slastičarnice 'Dobel'. Zanimljiv je i podatak iz 1898. godine u kome se kaže kako su na tavanu kazališta bila dva dotrajala drvena spremnika za vodu, i predlaže se kupnja čeličnih. Spremnici su bili namijenjeni za potrebe gašenja požara.«

(nastavit će se)

Katarina Korponaić

TURISTIČKA AGENCIJA "SUBOTICA-TRANS"
 Segedinski put 8-4., 24000 Subotica
 Ilicenca OTP mtrs broj 406/2010 od 24.02.2010.
 PIB: 100960042, Matični broj: 08049548,
 B.L.R. 205-179140-48 Komercijalna banka,
 TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
www.subotica-trans.rs
 e-mail: ta.subtrans@gmail.com

Aranžman obuhvaća:
 Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
 "Smještaj u hotelu Klosterneuburg"
 u okolini Beča na bazi 2 NO
 Pristupa grupe, lokalne vodiče,
 Troškovi međunarodnog zdravstvenog osiguranja
 Aranžman NE obuhvaća: fakultativne i ostale individualne troškove

Božićne čarolije u Beču
 20.-22.12.2013.

Cijena aranžmana: 125 eura

HKD »VLADIMIR NAZOR« IZ STANIŠIĆA OBILJEŽILO 68 GODINA OD KOLONIZACIJE HRVATA U V

Dokumentiranje sjećanja

Sljedeće godine bit će prikupljeni podaci o koloniziranim obiteljima, dokumenti i fotografije, koji će biti prezentirani na obilježavanju 69. obljetnice kolonizacije * Za 70. obljetnicu najavljena je monografija

O kolonizacije je govorio Mario Bara

HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića obilježilo je 68. obljetnicu kolonizacije Hrvata iz Dalmacije. Na svečanoj akademiji, koja je održana u Domu »Ady Endre« u Stanišiću, govorio je mr. *Mario Bara* iz Instituta za migracije i narodnosti iz Zagreba. Kako je to bio četvrti put da »Nazor« obilježava obljetnicu kolonizacije i kako se ne bi ponavljalo već rečeno prethodnih godina, Bara je u svom izlaganju govorio o potrebi prikupljanja podataka o obiteljima koloniziranih Hrvata i njihovim osobnim svjedočenjima o kolonizaciji.

HETEROGENA ZAJEDNICA

»Ovo je četvrti puta da organiziramo podsjećanje na Saveznu kolonizaciju Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine 1945./46. godine. U Srbiji po popisu iz 2011. godine živi oko

57.600 Hrvata. Najviše ih je u Vojvodini, oko 46.000. To je nekoliko subetničkih skupina, koje su se stoljećima naseljavale na ove prostore. Imamo Hrvate u Srijemu koji su tu najvjerojatnije još od doseljavanja Hrvata, uz jedan dio oko Šida gdje su šokački Hrvati doseljeni prije oko 350 godina. Najbrojniji su bunjevački Hrvati doseljavani iz Hercegovine, Dalmacije i Like prije 550 godina. Šokačkih Hrvata najviše je u Podunavlju i doseljeni su

prije 300 godina. Postoje još neke skupine Hrvata o kojima se malo zna, a to su Hrvati u Banatu koji su naseljeni 1800. godine iz okolice Zagreba – bile su to plemićke obitelji sa svojim slugama koje su naseljene u okolicu Zrenjanina i Pančeva. Postoje i skupine Hrvata koje su na teritoriju Vojvodine došle kasnije. Najviše Saveznom kolonizacijom Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine 1945./46. godine. Postoje i Hrvati koji su došli neorgani-

zirano iz ekonomskih razloga. Bilo je i individualnih migracija prema većim gradovima«, kazao je *Ivan Karan*, predsjednik HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića.

U svom izlaganju Mario Bara naglasak je stavio na individualne sudbine koloniziranih obitelji, te u kontekstu toga i predložio da se prikupe podaci o koloniziranim obiteljima. »Zajednica koloniziranih Hrvata nema dugo trajanje, riječ je o jednoj razmjerno heterogenoj skupini koja nije uspjela stvarati vlastitu kulturnu produkciju. Uvjetno rečeno, dosta je bila izgubljena među drugim narodima. Na ovim prostorima već je postojala skupina od oko 150 Hrvata, a riječ je o Dalmatincima starosjediocima u Stanišiću i Kačmarskim salašima – bunjevačkim Hrvatima. Ono što nije bilo moguće, a možda nije napravljeno ni dovoljno napora, niti se prepoznavala svrha takvih napora, da se ova zajedni-

ZNAKOVITOST U VOJVOĐANSKOM PROSTORU

»Sada kroz dimenziju europejstva i hrvatstvo ima mogućnost iskazati znakovitost u vojvođanskom prostoru i to treba iskoristiti. Uvjeran sam, s obzirom da dolaze nova vremena i novi trendovi, da će ta loša percepcija, loš pogled na Hrvate u srbijanskoj javnosti biti prevladana iz jednostavnog razloga što Hrvati u Vojvodini i Srbiji nikada nikome nisu nanosili zlo, već su bili kreativni dio zajednice u kojoj su živjeli«, kazao je generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić* i dodao kako se mora pokazati povijesna dimenzija hrvatstva na prostoru Vojvodine i Srbije.

U VOJVODINU

ca u Stanišiću i Ridici više poveže s drugim Hrvatima», kazao je Bara i predložio projekt čiji bi nositelj bilo HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića uz podršku Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata. Kako je rekao Bara, kroz upitnik anketirali bi se sudionici kolonizacije ili njihovi potomci. »Prezentacija tih rezultata planirana je za sljedeću godinu, uz njihove iskaze, popis naselja, fotografije... Za 70. obljetnicu, 2015. godine, nadamo se monografiji kao trajnoj svjedočbi. Cilj je da ova zajednica bude vidljivija, da postane svjesna vlastite afirmacije«, kazao je Bara. Ovu ideju podržao je Tomislav Žigmanov, ravnatelj ZKVH-a, uz riječi da su potrebni i drugačiji načini memoriranja, osim okupljanja i predavanja koja se organiziraju za obljetnice.

KOLONIZIRANO 7.000 HRVATA

U razgovoru za »Hrvatsku riječ« Mario Bara je podsjetio kako je najveći broj ljudi u Vojvodinu koloniziran iz krajeva koja su pretrpjela najveća stradanja tijekom rata, a to su Lika, Dalmatinska zagora, dio središnje Dalmacije. »Iako se

S MORA U RAVNICU

Jure Vojković koloniziran je u Stanišić sa svojom obitelji kao osmogodišnji dječak. »Došli smo iz okolice Sinja. Putovali smo 15 dana i žurili smo da što prije stignemo jer je mater bila pred porođajem i već u ožujku 1946. u Stanišiću se rodila moja sestra Ljubica. Stari je došao 1945. u Stanišić i već se bio snašao, ali nije bilo lako. Zima je bila kada smo stigli, a mi bez ogrjeva. Nismo odmah imali ni kuću«, priča Vojković i dodaje kako ga što je stariji sve više vuče njegovo rodno selo.

Berislav Baljkas koloniziran je u Stanišić iz Šibenika početkom 1946. i tada je imao pet godina. »Došlo nas je četvero, roditelji, brat i ja. Dobili smo kuću i po dva jutra zemlje za svakog člana obitelji, tako da smo dobili osam jutara. Otac i majka radili su u seljačkim radnim zadrugama. Otac je odlučio da dođemo u Stanišić nadajući se boljem životu. Imao je sedmero braće, a kuća u Šibeniku je bila mala za sve njih«, kaže Baljkas.

u dokumentima ne spominje previše, prvotno je bilo planirano da se naseli približno isti broj Hrvata i Srba, ali je najviše molbi stiglo iz Like, odnosno iz krajeva koje su naseljavali Srbi. To se u konačnici odrazilo na broj pristiglih kolonista. Nije slučajno što su kolonisti iz Hrvatske naseljeni na ova područja ovdje, jer je Hrvatskoj bilo u interesu da svoje koloniste naseli bliže svom teritoriju i na područja gdje već postoje Hrvati. Zato je najveći broj njih koloniziran na područja od Subotice do Bača. Hrvata je najviše kolonizirano iz Dalmacije, što iz obalnog dijela, što iz Dalmatinske zagore. Kada

bismo govorili o brojkama, riječ je o oko 4.000 dalmatinskih Hrvata, koji su većinom naseljeni u Stanišić – 2.400, oko 500 njih u Ridicu, tisuću je kolonizirano u Sivač, Banat i veće gradove. Ostatak od 3.100 osoba kolonizirano je disperzno, kao što je recimo Bezdan, gdje su kolonizirani Hercegovci, manji broj u Plavnu i druge sredine u Vojvodini. Ukupno tijekom kolonizacije u Vojvodinu su došle 7.132 osobe hrvatske nacionalnosti«, kaže Bara. Po njegovu mišljenju upravo je ta velika disperzija razlog što zajednice koloniziranih Hrvata nisu uspjele zadržati neku svoju prepoznatljivost.

Procjene su da se jedna petina koloniziranih vratila u zavičaj prvih godina poslije kolonizacije, odnosno unutar desetak godina. Na to su utjecale klimatske razlike, naročito za one doseljene s otoka ili iz primorskih krajeva, različit način privređivanja, različite kulture...

Dodajemo ovome i podsjećanja na 90. godine kada se iz Stanišića pod prisilom iselio veliki broj Hrvata. Telefonski pozivi, bombaški napadi bili su način zastrašivanja Hrvata, pa je 1995. u jednom kratkom razdoblju iz Stanišića odselilo 95 obitelji. Iz Stanišića se 90. iselilo oko 750 Hrvata.

Zlata Vasiljević

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

BOŽIĆNI KONCERT U BEREKU

U slavu Kristova rođenja

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega organiziralo je 16. prosinca božićni koncert pod nazivom »Božić

u Beregu«. Koncert je održan u crkvi svetog Mihovila poslije svete mise koju su služili župnik iz Berega *Davor Kovačević* i župnik iz Petrovaradina *Stjepan Barišić*.

Organizatori su pripremili koncert kojega se ne bi podijele niti puno veće sredine, jer je u programu bilo stotinjak sudionika. »Ovaj smo božićni koncert organizirali

u susret božićnim blagdanima sa željom da kršćanska i druga srca predstojeće praznike provedu u dobrom raspoloženju s obiteljima«, kazao je *Marin Katačić*, predsjednik »Kranjčevića«.

Prigodne božićne pjesme izveli su gosti iz Hrvatske

U IŠČEKIVANJU BOŽIĆA

Izložba božićnjaka

Božićnjak je kvasni kruh burešen kao betlehem. Želja kućanica je bila da ovako dočaraju u svojoj kući rođenje Spasitelja. Ove godine na izložbi je bilo najviše izloženih božićnjaka od kada se održava ova izložba. Po prvi puta je izložen jedan božićnjak iz Stanišića, Somborci tradicionalno dolaze na izložbu u Lemešu,

a čak deset Lemešanki se potrudilo da svoje božićnjake pokažu svojim sugrađanima. Ovako velik broj božićnjaka izmamio je pozitivne komentare.

Svaka najava kulturno-umjetničkog programa, kojeg je vodila *Tamara Brkić*, popraćena je stihovima iz pjesmarice *Blaža (Blaška) Rajića* izdane 1908.

godine. Ovogodišnja tema večeri bile su pjesme koje se pjevaju u adventu. Program

su otvorili oni koji se najviše raduju Božiću – djeca, bunjevačkim dječjim »siga-

BLAGDANSKO OZRAČJE U MONOŠTORU

Stigao Djed Božićnjak

Iako oskudijevamo u snježnom bjelilu, svi polako osjećamo duh dolazećih blagdana. Da bismo što ljepše i ugodnije proslavili ovo vrijeme, u Monoštoru je u nedjelju 15. prosinca organiziran Božićni sajam.

Ovo je četvrti put da se sajam organizira, s tim što je ovogodišnji bio najveći po posjećenosti i sadržajima u

programu. U rano poslijepodne posjetitelji iz Monoštora, Sombora, Bezdana i drugih mjesta mogli su razgledati i kupiti raznorazne blagdanske đakonije. Na stolovima su se našli najrazličitiji božićni kolači, medenjaci, razne druge slastice, kao i domaće vino i liker od kupine, medljane rakije, med, a za one gladnije tu su bili i kulen, slanina,

čvarci... Osim hrane, izloženi su bili i dekoracijski predmeti, ručni radovi i proizvodi

tradicijskih obrta – kugle za bor izrađene od čipke, kape, šalovi, minduše, prstenje,

pjevačke skupine KUD-a »Tamburica« iz Velimirovca i muška pjevačka skupina »Baje« Katoličko glazbenog društva »Sveta Cecilija« iz Ivanovca, te HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina, Vokalno instrumentalni sastav

»Antunići« iz Sombora, HBKUD »Lemeš« iz Lemeša, *Nikola Čutura*, orguljaš iz Bezdana, kao i domaćini HKPD »Silvije Strahinmr Kranjčević«. Koncert je završen pjesmom »Radujte se narodi« u zajedničkoj izvedbi

svih sudionika.

Koncertu je nazočio i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić*. »Hvala HKPD-u 'Silvije Strahimir Kranjčević' na trudu koji ulaže u očuvanje hrvatske tradicije. Drago mi je

što sam nazočio i svetoj misi, jer je obred održan u baroknom crkvenom zdanju, to je važno i ne smije se zaboraviti kako je Crkva odigrala važnu ulogu u očuvanju hrvatske tradicije«, kazao je konzul Đurić. Z. V.

ma«. Naši sugrađani, članovi ME »Nemeth Laszlo«, prikazali su skeč »Susret

pred Božić«, njihova članica *Marija Farkaš Odri* otpjevala je jednu božićnu pjesmu uz pratnju citri, a folklorni odjel je publiku obradovao plesom »Dunantuli ugroš«. Pjevačka skupina »Šokice i Šokci« iz Bačkog Brega izvela je četiri božićne pjesme. Dječji ansambl Muzičkog društva »Musica viva« izveo je tri skladbe na njemačkom jeziku. Mali pjevači župnog dječjeg zbora »Mali nemeši«, potpomognuti članovima veli-

kog crkvenog zbora, pjevali su na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Publika je uživala u lijepim pjesmama i ovim koncertom bila nagrađena za vjernost tijekom cijele godine. Djeca su bila darivana

jabukama jer su Materice u nedjelju. Jabuke je dijelio predsjednik udruge *Marko Vilić*. Najavljen je i božićni sajam koji će biti održan 20. i 21. prosinca ispred Doma kulture.

Lucia Tošaki

dekoracijski mali borovi od prirodnih materijala, božićni aranžmani, satovi, saksije, ukrasi, crijepovi u dekupaž tehnici, dekoracijske kutijice i druge sitnice, krpice, grnčarija... U prostoriji tzv. TV dvorane priređena je izložba slika autora *Gorana Vilova*. Izloženo je 14 slika, rađenih akrilnim i uljanim bojama. Tijekom sajma predstavljeni su proizvodi tradicijskih obrta, s ciljem da se mladi zainteresiraju za neki od njih, te da pronađu način da se samoza-

posle i pomognu u očuvanju istog. Ova aktivnost je dio projekta UG »Podunav«, koju je podržao Grad Sombor, kroz program Lokalni akcijski plan za mlade.

Predvečer, kad su se i mladi počeli okupljati, počeo je kulturno-umjetnički program u kojemu su sudjelovali mališani – članovi dječje skupine KUDH-a »Bodrog«, učenici OŠ »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora i najmlađi sudionici – djeca iz predškolske ustanove »Vera Gucunja« iz

Sombora. *Anita Đipanj* iz KUDH-a »Bodrog« za ovu je prigodu pripremila s djecom meditacije, igrokaze i pjesme uz glazbenu pratnju, dok su učenici 3a razreda s učiteljicom *Mirjanom Balaž* pripremili predstavu »Djed Mraz i patuljci«. Djeca iz predškolske ustanove izvela su recitacije, nakon kojih je uslijedio gromoglasan pljesak.

Na kraju božićnog programa došao je Djed Božićnjak, izazvavši oduševljenje među djecom koja su htjela popri-

čati s njim i provjeriti je li im donio željene darove.

Organizatori ovogodišnje priredbe bili su: Mjesna zajednica Bački Monoštor, UG »Podunav«, UG »NADE«, KUDH »Bodrog«, uz potporu škole, vrtića, Kulturnog centra Laza Kostić – koordinatori za kulturu, i monoštorskih preduzetnika, koji su pomogli Djedu Mrazu u pripremi darova: TR West, STR Ivica, TR Merkur, TR Sunce, TRA&M, TR RIS.

Z. M.

OMILJENI HOBI ŽENA IZ LJUBE

Nesvakidašnji i unikatni ručni radovi

Zenama u Ljubi, frškogorskom selu šidske općine, jedan od najomiljenijih hobija je izrada ručnih radova, onako kako su to naučile od svojih baka. I pokraj svojih redovitih poslova u kućanstvu kojih je doista puno, s obzirom da se većina njih bave zemljoradnjom i stočarstvom, ove vrijedne žene u slobodno vrijeme, pogotovo u ove zimske hladne dane, izrađuju nesvakidašnje i unikatne ručne radove: šling, vezove, hekleraj. Međutim, neke od njih nesebično čuvaju i one stare, naslijeđene od svojih prabaka, baka, majki, svekrva. Ana Sarvaš iz Ljube u svojoj prelijepoj starinskoj etno sobi čuva i izlaže mnogobrojne ručne radove: stare ponjave,

vezene i tkane ručnike, pregače, jastučice, a tu su i ručni radovi koje je izradila skupa sa snahom *Jelicom*. Najomiljeniji joj je šlingani rad: »Šlinganjem se bavim od malih nogu i danas ručno šlingam. Iako iziskuje puno vremena i truda, meni nije teško jer ja to volim. Uglavnom to radim za potrebe svojih najmilijih, a starine s ljubavlju čuvam. Kako od svoje majke, od koje sam ih dobila kada sam se udala, tako i od svoje svekrve i baka. Izradi ručnih radova učila sam i svoju kćer, a snaha je znala to raditi kada se udala«, ističe Ana. Zajedničkim radom i trudom žene iz Ljube su same izradile i nošnje za novoosnovano kulturno-umjetničko društvo u tom mjestu. U izradi nošnji

sudjelovalo je desetak žena, a već poslije Božića planiraju početi izradu za najmlađe članove. Jedna od najstarijih baka *Marica Šili* aktivno je sudjelovala kako u šivanju nošnji, »prandžanju« marama, a njena velika ljubav je hekleraj: »Kada su mlade žene prihvatile ideju od nas starijih osnovati kulturno-umjetničko društvo u Ljubi, ja sam odmah prihvatila učiniti sve što mogu. Izradila sam froncle, marama, pregače, pojaseve i ištikalala zepe koje jedino ja izrađujem u Ljubi. To od mladosti znam raditi, jer dok smo bili mladi samo smo zepe i nosili. Sretna sam što i ovako stara mogu pomoći u izradi nošnji«, kaže baka Marica. Ali nisu samo starije žene

aktivne, i one mlade skupa s njima sudjeluju u izradi ručnih radova, jer kako kaže, to im je omiljeni hobi: »Što se tiče ručnih radova, uglavnom sve znam raditi – kako punjeni tako i običan vez, jedino ne znam heklati. Rado ću se uključiti u sve aktivnosti društva i u izradu nošnji, jer ručni rad jako volim raditi«, ističe *Jelica Sarvaš*. Ono što krase ove žene i što se u današnje vrijeme može rijetko vidjeti, jest želja za druženjem i solidarnost. Kako ističu, u slobodnom vremenu spoje lijepo s korisnim, a sve ih je zajedno okupila bez obzira godine, ljubav prema ručnim radovima i želja da očuvaju tradiciju i običaje.

S. Darabašić

HKD »ŠID« NA GODIŠNJEM KONCERTU KPD »ĐURA KIŠ«

Dobra suradnja dvaju društava

Kulturno prosvjetno društvo »Đura Kiš« u subotu 14. prosinca u dvorani Kulturno obrazovnog centra u Šidu održalo je cjelovečernji godišnji koncert. Osim izvo-

đačkih ansambala te udruge, mlade i starije pjevačke skupine, izvornog ansambla, dramske dječje sekcije, nazočnim su se gostima predstavila i gostujuća društva: KPD

20. prosinca 2013.

TRADICIONALNI GODIŠNJI KONCERT HKPD »TOMISLAV« IZ GOLUBINACA

Koncertu su prisustvovali predstavnici lokalnih vlasti, katoličke i pravoslavne crkve, a vodstvo društva je izrazilo nezadovoljstvo što nikoga nije bilo iz krovne institucije Hrvata u Vojvodini i dužnosnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu.

Predsjednik HKPD »Tomislav« *Vlatko Čačić* je na početku koncerta razmijenio prigodne darove s gostima i

Najznačajnije – pokretanje škole tambure i pjevačkog zbora

Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Tomislav« iz Golubinaca organiziralo je u subotu 14. prosinca tradicionalni godišnji koncert koji je održan u punoj kazališnoj dvorani u Staroj Pazovi. Koncert su otvorili najmlađi članovi tamburaškog orkestra »Tomislava« izvođenjem Vojvođanskog spleta, a oni su pratili i vokalne soliste *Dubravku Čačić*, *Željka Dokoza* i *Mirka Peršića*. Folklorni je odjel za ovu prigodu izveo Svatovac i Srijemsku svadbu.

Na koncertu su nastupili gosti – članovi KUD »Lukić« iz Brodske Varoši iz Republike Hrvatske i »Mladost« iz Nove Pazove skojima HKPD »Tomislav« ima izuzetnu suradnju.

Publiku su razgalili standardno dobri stariji tamburaši, a ove je godine prvi puta nastupila i pjevačka skupina »Tomislava« pod upravom apsolvence etnomuzikologije *Dubravke Čačić*.

Iako je ova godina teška i krizna, HKPD »Tomislav« ju je uspješno priveo kraju, te je ovim koncertom prikazao

»Ivan Kotljarevski« iz Bikić Dola, izvorna pjevačka skupina »Bikićanke«, SKUD »Jednota« Šid, SKUD »Sveti Sava« i tamburaški sustav HKD-a »Šid« pod vodstvom Rastisava Mikuša i sa solistom Milanom Kordićem. Tamburaši HKD-a »Šid« predstavili su se skladba-

ma »Šumi, šumi javore«, »Prošle su mnoge ljubavi« i »Moja je kuća na kraju sela«. Uzgred, HKD »Šid« i KPD »Đura Kiš« iz Šida imaju izvrsnu suradnju i do sada su zajednički sudjelovali na mnogobrojnim koncertima i manifestacijama. Ono što ih povezuje jest zajednički zadatak, rad na očuvanju kulture, tradicije i svog jezika u ovom dijelu Srijema.

S. Darabašić

rad tijekom godine u kojoj je najznačajnije bilo pokretanje škole tambure i pjevačkog zbora.

zahvalio svima koji podržavaju rad udruge.

Ivan Radoš

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Kraljevski grad Slankamen

Piše: dr. Zsombor Szabó

O Slankamenu smo već pisali u ranijim nastavcima, u ovom dijelu pisat ćemo o tom gradu kako je mogao izgledati koncem XV. stoljeća. Bogati trgovački grad ugovorom u Tati od hrvatsko-ugarskog kralja *Sigismunda* 1404. godine dobio je u posjed despot *Stefan Lazarević*, njega 1427. godine nasljeđuje *Durađ Branković*, ali u »političkom sukobu« s *Ivanom Hunyadijem* gubi grad koji će ponovno postati vlasništvo kralja *Matije Korvina*, zato se u dokumentima posljednji put 1502. godine spominje kao *civitas regis*, tj. kraljevski grad. Danas ovaj nekadašnji slavni grad nosi naziv Stari Slankamen i 2002. godine službeno je imao 674 stanovnika, daleko manje nego u srednjem vijeku – po našoj procjeni sredinom XV. stoljeća u gradu je živjelo oko 2000 stanovnika, a možda i više.

ŠTO JE OSTALO OD NEKADAŠNJEG GRADA?

Suhozemnim putem do današnjeg gradića se stiže iz pravca Novog Slankamena (osnovan 1783. godine i prvobitno naseljen Hrvatima iz Dalmacije i Like) preko jedne »klisure« koja je usječena u lesni brijeg, koji se uzdiže više od sto metara iznad Dunava. Na izlazu iz »klisure« otvara se jedan za naše vojvođanske prilike nevjerovatan prizor – vidi se Dunav, uliv Tise u ovu rijeku i ako je

vedro vrijeme vidi se i Titelski brijeg, koji se u zračnoj liniji nalazi samo 8 kilometara od gradića. S lijeve strane na jednom platou, omeđeni s dva duboka usjeka, vide se ostaci zidova nekadašnje moćne utvrde, koja se izdiže cca 100 metara iznad Dunava. Ovaj lesni plato se završava jednim skoro okomitim lesnim zidom polukružnog oblika, koji je po opisima bio toliko strm da s te strane najvjerojatnije nikad nisu bili izgrađeni obrambeni zidovi. Ispod danas ima toliko

čena sv. Đorđu, čiji temelji i zidovi također potječu iz srednjeg vijeka i danas su potpuno obnovljeni i renovirani, tako da je crkva u funkciji. Ovim smo i nabrojili sve srednjovjekovne ostatke nekadašnjeg kraljevskog grada.

ŠTO NAM PRIKAŽUJU POSTOJEĆE GRAVURE?

U slučaju Slankamena imamo nekoliko dobrih crteža, prije svega iz *Marsiglijeve* radionice, on sam je tri puta

i srušen i *Iszlankamenszka* (turski naziv). Postoji jedan sjajni *Marsiglijev* akvarel koji prikazuje uljev Tise u Dunav i nasuprot tog uljeva ostatke grada Slankamena. Uz ovaj nastavak prikazujemo detalj s ove spomenute slike. Nadalje detaljnije ćemo analizirati *Marsilijev* crtež, kao najrelevantniji u odnosu na današnje stanje. Na uvećanom detalju vidi se 11 objekata unutar zidina i dvije veće i dvije manje kapije. Većinu ovih objekata možemo i danas locirati.

Izlazeći iz drevne »klisure« u Donji grad (Varoš) se ulazilo preko utvrđene kapije ili kule, isto tako se ulazilo u Gornji grad (Gradina). Sudeći po crtežu, i Varoš i Gradina su bili opkoljeni zidovima. Gradina i Varoš su povezani putem (ulicom) koji iz polukružnim zidom opasanog Gornjeg grada, kroz otvor u zidu, serpentinom vodi u Donji grad zatim ovaj put se penje prema varoškoj kapiji. Uzvodno, u donjem lijevom kutu crteža, vidi se polukružni završetak zida (kula?) pokraj koje je također otvor (kapija) u zidu. Kroz ovu »kapiju« najvjerojatnije je prolazio put prema Zemunu, odnosno Beogradu. U pokušaju prostorne rekonstrukcije Slankamena s kraja XV. stoljeća i dalje ćemo slijediti crtež *Marsilijevih* suradnika (nastavak u sljedećem broju).

Detalj Marsiglijeva akvarela, konac XVII. stoljeća

mjestu da je jedva provučena asfaltna cesta. Kada se počinjemo spuštati serpentinama u naselje, koje se nalazi dvadesetak metara niže, s desne strane nailazimo na ruševine jedne srednjovjekovne crkve, suvremena cesta ovaj je objekt »presjekla na dva dijela« (zašto ga nije mogla zaobići, pitam se ja). Otprilike u visini ove građevine nalazi se i pravoslavna crkva posve-

crtao osnovu tada već porušenog grada, koji je bio pogranični grad poslije Beogradskog mira (isto kao Dimitrovica). Tvrdava je vjerojatno više puta dograđivana i u ratnim viorima stajala je sve do 1738. godine. Naime, poslije spomenutog mira između Austrijskog i Turskog Carstva odlučeno je da se poruše sve pogranične utvrde, kada je, među ostalim, dignut u zrak

»Hrvatska riječ« u Bezdanu

BEZDAN – U organizaciji HUG »Bezdana marina«, prošloga je četvrtka u Bezdanu održana promocija NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice. O časopisima i književnim djelima koje izdaje ova ustanova govorio je ravnatelj »Hrvatske riječi« *Ivan Karan*.

Gosti iz Novog Šehera u Lemešu

LEMEŠ – Na svetoj misi u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije u Lemešu, u nedelju 15. prosinca gostovali su članovi HKUD-a »Gromovnik« iz Novog Šehera iz Bosne i Hercegovine, koji su bili na kratkom izletu u Lemešu. Dio

lemeških Hrvata su i doseljenici iz BiH poslije Drugog svjetskog rata. Nakon misnog slavlja gosti su pred crkvom izveli kraći kulturno-umjetnički program sastavljen od pjesme i plesa, u čemu su im se pridružili i domaćini. Istodobno je ostvaren i kontakt između »Gromovnika« i HBKUD-a »Lemeš«.

L. T.

Zajednička priredba svih šokačkih udruga u Baču

BAČ – Zajednička priredba hrvatskih šokačkih udruga kulture iz Podunavlja »Šokci i baština«, ove godine pod nazivom »Radujte se narodi«, bit će održana večeras (petak, 20. prosinca) u Plavoj dvorani Kulturnog centra u Baču, s početkom u 19 sati. U programu sudjeluju hrvatske udruge iz Bača, Plavne, Vajske, Sonte, Sombora, Berega, Monoštora, kao i gosti iz udruga srijemskih i bunjevačkih Hrvata. Manifestacija se održava pod pokroviteljstvom Hrvatskog nacionalnog vijeća, uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i medijsko pokroviteljstvo NIU »Hrvatska riječ«.

Film »Roko i Julia« u Tavankutu i Subotici

TAVANKUT/SUBOTICA – Prvi bunjevački dugometražni igrani film »Roko i Julia – bunjevačka tragedija« bit će prikazan sutra (subota, 21. prosinca) u Tavankutu, u Osnovnoj školi »Matija Gubec«, u 18 sati.

Film je rađen prema temi tragedije *William Shakespearea* »Romeo i Julija«, a priča je adaptirana za našu sredinu i prevedena na dijalektalnu ikavicu kojom govore sudionici filma.

Redatelj filma je *Rajko Ljubić*, a glavne uloge tumače: *Andrea Dulić* (Jula) i *Martin Sudarević* (Roko).

Subotička premijera filma »Roko i Julia – bunjevačka tragedija« bit će održana u iduću subotu 28. prosinca u čitaonici Gradske knjižnice, s početkom u 18 sati.

Božićni koncert u »Nazoru«

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« organizira u nedjelju 22. prosinca Božićni koncert. Manifestacija se održava u Hrvatskom domu. Prije koncerta, u 19 sati je otvorenje izložbe božićnih kolača-božićnjaka, a u 20 sati počinje glazbeni program u kojem sudjeluju: Udruga građana »Tragovi šokača« iz Bača, HKPU »Zora« iz Vajske, Mađarska građanska kasina Sombor, Udruga Nijemaca »Gerhard« Sombor i mladi iz somborskih župa i karmelske crkve u Somboru.

Z. V.

Božićni koncert u subotičkoj katedrali

SUBOTICA – Božićni koncert katedralnog zbora »Albe Vidaković«, 24. po redu, bit će održan u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske u nedjelju 22. prosinca, s početkom u 19 sati.

Kao gosti koncerta nastupit će: Subotički tamburaški orkestar pod ravnanjem *Marijane Marki* i zborovi »Pro Musica« pod ravnanjem *Krisztine Csikós*, te Collegium Musicum Catoholicum, Sveta Terezija i Zlatni klasovi, kojima ravna *Miroslav Stantić*. Kao solistice nastupit će *Antonija Piuković* i *Marija Jaramazović*.

Ž. V.

Promocija romana »Wild Card« u Novom Sadu

NOVISAD – Roman »Wild Card« subotičkog pisca *Dražena Prčića*, u prijevodu na talijanski jezik, bit će promoviran u četvrtak 26. prosinca u Talijanskom kulturnom centru »Bel paese« u Novom Sadu. Početak je u 19 sati.

Evaluacija – putokaz za dalje

Na susretu je evaluirana manifestacija »Srijemci Srijemu«, usuglašavan je kalendar manifestacija za 2014., a bilo je riječi i o obilježavanju značajnih obljetnica hrvatskih velikana u Vojvodini

Sciljem sumiranja ove, te priprema za iduću godinu, Hrvatsko nacionalno vijeće je u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata organiziralo redoviti radni susret predstavnika ovdašnjih hrvatskih udruga kulture. Susret je održan prošloga petka u prostorijama Hrvatske čitaonice u Subotici, okupivši predstavnike 23 od ukupno 40 udruga.

Na susretu je evaluirana manifestacija »Srijemci Srijemu«, usuglašavan je kalendar manifestacija za 2014., a bilo je riječi i o obilježavanju značajnih obljetnica hrvatskih velikana u Vojvodini, kao projektu koji se nastavlja i tijekom iduće godine. Na početku susreta, ispred organizatora nazočne je pozdravio predsjednik HNV-a dr. sc. *Slaven Bačić*.

ZAJEDNIČKE MANIFESTACIJE

Manifestacija »Srijemci Srijemu« održana je po prvi puta u svibnju ove godine i značajna je po tomu što je okupila sve hrvatske udruge koje djeluju u Srijemu. Ovo je prvi puta da je na ovoj vrsti sastanaka rađena evaluacija jedne manifestacije. Govoreći o ovoj manifestaciji, član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za kulturu *Andrej Španović* naglasio je

kako udruge trebaju nastupati skupa, čime se manifestira zajedništvo ovdašnjih Hrvata, a da kadrovski snažnije udruge trebaju pomagati slabije. U tom kontekstu, istaknuta je važnost potrebe da se na skupnim regionalnim manifestacijama predstavi i neka od hrvatskih udruga iz drugog

kraja Vojvodine, čime bi se jačale veze, te razvijala svijest o raznolikosti kulturnog prostora ovdašnjih Hrvata. U cilju što bolje organizacije manifestacija bilo je riječi i o važnosti njihove snažnije medijske promidžbe kako bi rad udruga bio prezentiran i potencijalnoj publici izvan hrvatske zajednice.

»Čule su se i kritike i pohvale, što nam je pokazatelj za ubuduće. Kritika je dobrodošla, jer trebamo težiti tomu da se stalno razvijamo, da naše manifestacije budu što profesionalnije organizirane, iako radimo u skromnim financijskim i kadrovskim

uvjetima«, izjavio je za HR *Andrej Španović*.

USKLAĐIVANJE DATUMA

Na susretu je predstavljen kalendar stalnih manifestacija za 2014. godinu, kojega je temeljem upitnika ranije poslanog udrugama sačinila *Ljiljana Dulić-Mészáros* iz Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Prema ovoj evidenciji, prijavljeno oko 150 manifestacija koje će udruge organi-

ne bi došlo do preklapanja termina.

U izjavi za HR *Katarina Čeliković* je naglasila važnost financijskih sredstava u kontekstu organiziranja manifestacija, posebice onih zahtjevnijih. »Svi ovi datumi su vrlo usko povezani s priljevom novčanih sredstava, jer ako udruge u prvoj polovici godine ne dobije nikakav novac, ne mogu započeti organizaciju neke ozbiljnije manifestacije. Stoga, imamo puno manifestacija lokalnog karaktera, poput jednodnevnih likovnih kolonija, književnih večeri, onih manifestacija koje udruge mogu realizirati oslanjajući se na vlastite snage. Naime, značajan dio financijskih sredstava je došao na sam kraj godine, te su radi plaćanja troškova vezanih za manifestacije – od smještaja, do reprezentacijskih troškova, mnogi ulazili u dugove kako bi realizirali svoje planirane programe«, kaže *Katarina Čeliković*.

OBLJETNICE VELIKANA U 2014.

Predstavljen je i projekt »Godina hrvatskih velikana u Vojvodini« za iduću godinu, kako bi se, po riječima *Katarine Čeliković* iz ZKVH-a, što veći broj udruga i pojedinaca uključio u obilježavanje ovih značajnih obljetnica.

Iduće godine će tako biti obilježena 100. obljetnica rođenja svećenika, skladatelja i muzikologa *Albe Vidakovića*, 100. obljetnice smrti književ-

nika *Antuna Gustava Matoša* i *Stjepana Grgića Krunoslava*, 90. obljetnica rođenja nuklearnog fizičara *Gaje Alage*, 175. obljetnica rođenja književnika *Blaža Modrošića*, 225. obljetnica rođenja književnika, prevoditelja, odvjetnika, inženjera, pedagoga i

gradskog senatora *Ivana Nepomuka Ambrozovića*, 50. obljetnica smrti književnika *Marice Vujković*, 120. obljetnica rođenja pripovjedača, publicista, glazbenika i jezikoslovca *Josipa Andrića*, te 75. rođendani književnika *Petka Vojnića Purčara* i kul-

turnog i sportskog djelatnika *Ljudevita Vujkovića Lamića*.

»U ovom projektu očekuje nas suradnja ovdašnjih udruga, ali i udruga i pojedinaca iz Hrvatske i Mađarske. Tako će u obilježavanju obljetnice Matoša biti uključena i udruga iz Tovarnika, a kod poje-

dinih obljetnica i Hrvati iz Mađarske. Imamo vrlo dobra iskustva u dosadašnjem radu na ovom projektu i na tim osnovama planiramo nastaviti rad i u 2014. godini«, kaže Katarina Čeliković iz ZKVH-a.

D. B. P.

VEČERAS I SUTRA U SUBOTIČKOM ART KINU »LIFKA«

Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini

Bit će prikazano šest kratkih filmova Ive Škrabala

Večeras i sutra (petak i subota – 20. i 21. prosinca) u Art kinu »Lifka« u Subotici bit će održan posljednji dio ovogodišnjeg programa »Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini«. Prve večeri, u petak, publika će imati priliku pogledati šest kratkometražnih filmova u režiji *Ive Škrabala*. U pitanju su dokumentarna ostvarenja »Velika porodica« (14 min), »Dan kada se sklapaju brakovi« (11 min), »Vodič kroz Trst« (14 min), »Kamo vodi autoput« (11 min) i »Slamarke divojke« (16 min), te kratki igrani film »Pes za petsto« (13 min). Ivo Škrabalo, poznati hrvatski filmski redatelj, scenarist i filmski kritičar, te političar, umro je u Zagrebu prije dvije godine. Rođen je u Somboru 19. veljače 1934. Osnovno i srednje školovanje završio je u tom gradu, a zatim se seli u Zagreb gdje je završio Pravni fakultet. Nakon toga je studirao na zagrebačkoj Akademiji

dramskih umjetnosti gdje je diplomirao filmsku režiju.

Redatelj je i scenarist više zapaženih dokumentarnih filmova, od kojih se ističu »Velika porodica« i »Slamarke divojke«. Međutim, u njegovu opusu ima još dokumentarnih filmova koji kvalitetom i tematskom intrigantnošću mogu izboriti mjesto u povijesti hrvatskog filma (»Vodič kroz Trst« i »Kamo ide autoput«). Škrabalovim opusom dominira šaljiv kozerski, često i oštrije satiričan pristup, kojim je autor lagano, a ponekad i oštrije podbadao društveno-politički sustav. Tako se u »Vodiču kroz Trst« sprda s legendarnom opsesijom socijalističkog čovjeka za prekograničnim šopingom u svijetu kapitalizma, a u filmu »Kamo ide autoput« kroz prikaz lošeg stanja Autoceste bratstva i jedinstva razvio je intrigantnu metaforu propasti jugoslavenske zajednice. Njegovi filmovi nisu nikad

bili dosadni: tematski šaljivi, često i satirički bockavi te stilski dinamični, skloni ritmizaciji građe. Postoji i iznimka od ovih pravila, a to je Škrabalovo zadnje ostvarenje, »Slamarke divojke«, usporan, intiman, kontemplativan film o umjetnosti, u kojemu je Škrabalo s puno ljubavi opisao seoske umjetnice iz svojeg rodnog kraja.

Manje se zna da je Škrabalo dao naslove i mnogim hrvatskim filmovima (»Tko pjeva zlo ne misli«, »Ljubavna pisma s predumišljajem« i dr.), te sudjelovao u kreiranju mnogih hrvatskih filmskih klasika kao dramaturg, često u filmovima *Zvonimira Berkovića*, te pomoćnik redatelja (»Imam 2 mame i 2 tate«). U njegov samozatajni rad na filmu idu i male glumačke role u filmovima »Opsada« *Branka Marjanovića* i »Ponedjeljak i utorak« *Vatroslava Mimice*, te humorna interpretacija glavne uloge u igranom obrazovnom filmu »Put nije samo vaš« *Nikše Fulgosija*. Za scenarij i tekst filma redatelja *Mladena Jurana* »Živuće fotografije – slike iz prošlosti filma u Hrvatskoj« 1983. nagrađen je Zlatnom medaljom »Beograd« na Festivalu dokumentarnog i kratkometražnog filma u Beogradu 1983. godine. Večerašnji program se odvija

u suradnji s Hrvatskom kinotekom.

Sutra, također od 20 sati bit će prikazan film »Pod udarom cenzure«, čiji je scenarist, montažer i redatelj *Silvio Mirošničenko*. Ovaj dokumentarac o cenzuri u filmu za vrijeme socijalizma sačinjen je od zanimljive arhivske građe, inserata iz opstruiranih hrvatskih filmova, kao i izjava redatelja (*Branko Ivanda, Petar Krelja, Branko Schmidt, Tomislav Gotovac, Nikola Babić, Borislav Benažić, Krsto Papić, Antun Vrdoljak*). Povijesni kontekst i nepoznate informacije o zabranjivanim i kontroverznim filmovima analiziraju Ivo Škrabalo i *Hrvoje Turković*. U filmu se pojavljuju i filmski kritičari koji analiziraju vrijeme i društveno-političku situaciju u kojoj su se pojavili inovativni i originalni filmovi, koji i danas plijene pozornost gledatelja i filmskih povjesničara.

Program »Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini« održava se uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra i Grada Zagreba. Organizatori programa su Udruga za audiovizualno stvaralaštvo Artizana iz Zagreba i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Art kinom Lifka u Subotici.

D. B. P.

POSJET UČENICIMA HRVATSKIH ODJELA

Ogledni sat književnosti u subotičkoj gimnaziji

U subotičkoj Gimnaziji »Svetozar Marković« u ponedjeljak 16. prosinca predstavljene su knjige novinara i pisca *Dražena Prčića*. Učenici hrvatskih odjela prisustvovali su promociji dvaju romana – »D« i »Dogovoreni brak« – koji su poslužili kao uvod u razgovor i diskusiju o aktualnim pitanjima i problemima koji su najpoznatiji upravo mladima.

Autor navedenih knjiga naveo ih je na razmišljanje o njihovom odnosu s roditeljima, o odgoju, svakodnevnom prepiranju ili kompromisu glede izlazaka, pitanja prisutnih u njihovom životnom razdoblju. Na to su mladi iznijeli svoje stavove, kao i primjere iz vlastitoga iskustva.

Osvrćući se na drugi roman, mladi su pokušali odgovarati na pitanja o dogovorenom braku, prihvataju li da im roditelji izaberu životnog suputnika. O tome kako je bilo vrlo zanimljivih odgovora nije potrebno niti pričati, no bilo je i onih koji su čvrsto branili svoje stavove vezane za ljubav i brak.

Ovo gostovanje uslijedilo je u dogovoru s prof. *Zoranom Nagelom*, koji je ujedno bio i domaćin ove promocije.

Ž. V.

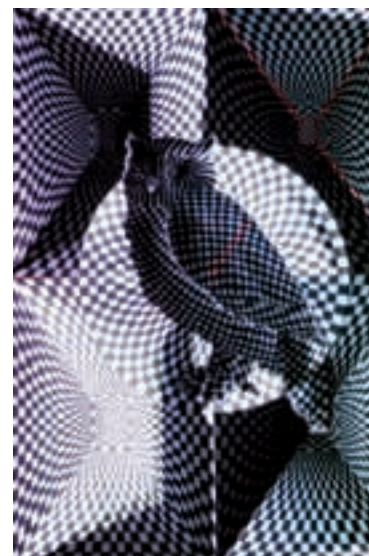
MELINDA ŠEFČIĆ IZLAŽE U ZAGREBU

Propitivanje višestrukosti identiteta

U zagrebačkoj Galeriji »Nano« donedavno se mogla pogledati izložba *Meline Šefčić* (podrijetlom iz Subotice) i *Gorana Goldina*, pod nazivom »Transformacija identiteta«. Rad ove dvojice umjetnika nastoji progovoriti o višestrukosti, cikličnosti i relativnosti identiteta, u kojemu autorica koristi svoj već prepoznatljiv način crtanja sazdan od skupa koordinata i pravokutnih polja, naglašavajući pritom moment perceptivne iluzije na tragu optical arta. Manipulacijom na retini oka, autorica želi dovesti promatrača u poziciju transformatora prostora slike. Takvu intenciju pojačava Goldin svojom vizualnom 3D intervencijom u autoričin rad.

Melinda Šefčić je trenutačno na drugoj godini doktorskog studija slikarstva na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Osim navedene izložbe, 15. i 16. prosinca je s dvjema kolegicama organizirala i moderirala projekt pod nazivom »C.R.T.A. – Terminus mundi« u sklopu artOmata, božićnog umjetničkog sajma koji se do 24. prosinca održava u Domu hrvatskih likovnih umjetnika. U okviru ovoga projekta oslikan je cijeli pod poznate galerije »Bačva« pri HDLU.

D. B. P.

NOVA KNJIGA: »KAMEN SJEĆANJA« LAZE VOJNIĆA HAJDUKA

Primjer zaštite kulturnih dobara

U vlastitoj nakladi autora, ovih je dana izašla knjiga »Kamen sjećanja« Laze Vojnića Hajduka. Autor piše o grobnici pisca, novinara, kulturnog i političkog djelatnika ovdašnjih Hrvata *Age Mamužića* (1844.-1902.), koja se nalazi na Bajskom groblju u Subotici. Knjiga je pisana kao doprinos promidžbi, ali i zaštiti kulturne baštine, predočavajući nam povijest, te opisujući nedavno restauriranje ovog nadgrobno spomenika.

»Grobница Age Mamužića predstavlja jedan specifičan biljeg. Ovakve brošure i izdanja kao što je 'Kamen sjećanja' pomažu nam da se informiramo i educiramo i da kroz promidžbu kulturnih dobara trajno održavamo razinu kulturne svijesti«, zapisala je u predgovoru knjige mr. sc. *Maja Rakočević-Cvijanov*, kiparica konzervatorica iz Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Subotici.

H. R.

NOVA KNJIGA U NAKLADI NIU »HRVATSKA RIJEČ«: VOJISLAV SEKELJ, »ŽIVOTOPIS JEDNE SJENE«

Duhovno zrcalo aktualnog razdoblja

U nakladi NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice prošloga je tjedna izašla knjiga pjesama »Životopis jedne sjene« subotičkog književnika *Vojislava Sekelja*. Pjesničkim minijaturama – kratkim pjesmama, Sekelj u ovoj knjizi predočava vlastiti svijet misli i osjećaja, promišljajući i o konkretnom životu i kulturi, te o društvenim i misaonim pitanjima, često naznačujući i korespondenciju vlastite pjesničke produkcije, nakon čitateljskog i spoznajnog iskustva, s drugim književnicima, filozofima ili znanstvenicima, kao što su *Platon, Sokrat, Freud, Hugo, Dostojevski, Kafka, Einstein, Mallarme* ili matematičar *Ludolph*.

»Ova knjiga otkriva ispejavanje pjesnika suvremenog senzibiliteta, tako je ova poezija jedno od duhovnih zrcala aktualnog razdoblja, jer pjesnik Sekelj udiše ovaj svijet i izdiše poeziju u potrazi za saznanjem, a njegove oči ne ostaju zatvorene pred ružnoćom i svirepošću, te ne šećeri duhovnu bijedu postmoderne epohe, kao u slučajevima brojnih, koji estetski biranim dekoracijama u poljima manipulativne kulturne produkcije prikrivaju stvarnost, u kojoj se konsumerizam predstavlja kao vrijednost u vidu raznih 'crkvi za ponijeti'. Baš tako, kako i treba, ovo djelo ne teži razveseljavanju čitatelja u njihovoj dokolici«, zapisao je u pogovoru urednik knjige *Zvonko Sarić*.

Kako Sarić nadalje bilježi, koristeći koncept sjene u književnosti, Sekelj propituje i odnos između svjesne namjere pjesnika i nesvjesnih sadržaja svijesti, ali promišlja i o kolektivnim sjenama, koje se kreću u magmi kolektivno nesvjesnoga, a koje nastanjuju bijes, mržnja, pohlepa, zavist. »Tako Sekelj, otimajući se jednostavnim pokušajima interpretacije, propituje i egzistencijalne, društveno-povijesne i znanstveno-spoznačne proturječnosti spram estetske funkcije kulture, ne povinujući se konvencijama i mitovima zatečene kulture, nudeći drugačiji koncept umjetničkog očitovanja. Pjesme Vojislava Sekelja prenose vjerodostojnu psihičku dinamiku i tako djeluju na čitatelje. Knjiga 'Životopis jedne sjene' je izazov da i čitatelji promišljaju i o svojim sjenama i kolektivnim sjenama, asocijativnim slijedom tijekom čitateljskog iskustva«, zaključuje Sarić.

Knjigu je likovno opremio dizajner *Darko Vuković* iz Novog Sada. Po cijeni od 500 dinara knjiga se može kupiti u prostorijama NIU »Hrvatska riječ« u Subotici, te u subotičkim knjižarama »Danilo Kiš«, »Limbus« i »Nova školska knjiga«. H. R.

NOVA KNJIGA U NAKLADI NIU »HRVATSKA RIJEČ«: ŽELJKA ZELIĆ, »(INTIMNA) KRONIKA SRCA«

Pjesnički debi ljubavne tematike

»(intimna) Kronika srca« naziv je pjesničkog prvijenca subotičke književnice mlađe generacije *Željke Zelić* objavljenog ovih dana u nakladi NIU »Hrvatska riječ«. Riječ je o zbirci pjesama ljubavne tematike i, kako se iz naslova da naslutiti, terapijski-ispovjednog tona.

Zbirka sadrži 41 pjesmu podijeljenu u pet ciklusa: »Početak«, »Borba«, »Rastanak«, »Odlazak« i »Susret«, koji nam otkrivaju kronologiju, ali i čudesnu putanju u knjizi opisanog emotivnog odnosa. U pojedinim nastojanjima da literarno predoči stanje svoje duše, pjesnikinja se služi i religijskim motivima.

»Kada se odlučite za tako iskonski romantičan žanr – kakva je ljubavna poezija – teško je izbjeći skliznuće u patetiku. Iako joj se na momente može

zamjeriti duljina u iscrpljivanju teme, autorica tu ipak dobro balansira, što svakako pridonosi uspješnosti poetskog ostvarenja. Ova – kako ju sama autorica naziva – 'ljubavi Golgota' ispunjena je tonovima čežnje, tuge i nemoći. Međutim, kako se stihovi nižu, u posljednoj cjelini dolazi do obrta: 'Kronika' okončava u svojevrsnom 'happy endu' otkrivajući nam tako novi sloj ovoga teksta. Naime, uokviren zanimljivim pjesničkim slikama, kraj zbirke nam nudi jedan dublji, u duhovnosti pronađen smisao, navodeći nas na zaključak da se ljubav može izboriti sama za sebe i, bez obzira na 'fizičke' okolnosti, naći put do srca onih koji ljube«, zapisao je u pogovoru knjige njezin urednik *Davor Bašić Palković*. Po njegovu mišljenju, »(intimna) Kronika srca« je pristojan pjesnički debi, a posebnu težinu dobiva ako se tumači i kao doprinos vrlo skromnoj tradiciji »ženskog pisma« u književnosti vojvođanskih Hrvata.

Knjigu je likovno opremio dizajner *Darko Vuković* iz Novog Sada. Po cijeni od 500 dinara, knjiga se može kupiti u prostorijama NIU »Hrvatska riječ« u Subotici, te u subotičkim knjižarama »Danilo Kiš«, »Limbus« i »Nova školska knjiga«.

H. R.

SUBOTIČKA DANICA

Raspjevana vjera u snažnu budućnost

Ovih je dana iz tiska izišla Subotička Danica za 2014. Godinu. Bio je to povod za razgovor s urednikom ovoga katoličkog kalendara mons. *Stjepanom Beretićem*. **Kada je izišao prvi broj Subotičke Danice?**

Prvi broj Subotičke Danice se pojavio 1884. godine pod nazivom »Bunjevačko-šokačka Danica ili Subotički kalendar«. Subotičku Danicu je pokrenuo mladi bikički kapelan *Pajo Kujundžić* (Bikić je hrvatski naziv za selo Bácsbokod u Mađarskoj). Kad je izišao Daničin prvi broj Pajo Kujundžić je već bio monoštorski kapelan i u ona vremena bez narodnih škola bio je više za kalendar, a *Mijo Mandić* je želio pokrenuti časopis. Dva snažna mlada čovjeka iste su godine pokrenula godišnjak Subotička Danica i časopis Neven. Tada pokrenuta Danica nije prestala izlaziti do 1914. godine. Motiv za pokretanje Danice je sročan u jednu rečenicu: »Zabadavad bi se mi nazivali Bunjevcima kad bismo zanemarili naše lipe starovinske običaje, svečanosti, krasne pisme i pripovidke, oduševljenu bunjevačku molitvu, požrtvovnu ljubav prema roditeljima..., prema miloj dičici.«

Poznato je kako je Subotička Danica tijekom dugogodišnjeg izlaženja imala prekida. Zbog čega su bili ti prekidi?

Subotička je Danica izlazila od 1884. do 1914. godine i od 1919. do 1941. godine. Poslije Drugog svjetskog rata izišla je Danica 1945. i 1946. godine – kad je zabranjena. Potreba za Danicom se nikada nije ugasila. Tako su hrvatski svećenici Subotičke biskupije pokrenuli Subotičku Danicu 1971. godi-

ne. Glavni i odgovorni urednik je bio tadašnji župnik subotičke župe svetoga Roka *Blaško Dekanj*. Uživao je jednodušnu podršku ovdašnjih svećenika Hrvata. Pojavila se Danica i za 1972. Godinu, ali je njezino raspačavanje zabranjeno, kao i prije – iz političkih razloga.

Koje je godine Danica ponovno počela izlaziti u kontinuitetu i tko su do sada bili njeni urednici?

Subotička Danica izlazi u kontinuitetu od 1984. godine. Hrvatski svećenici Subotičke biskupije su na svojim mjesečnim sastancima bili odlučili da se Subotička Danica ponovno pokrene o 100. obljetnici izlaska prve Danice. Svećenici su tada službu odgovornog urednika povjerali bačkopalančkom župniku *Lazaru Ivanu Krmpotiću*. Najpogubnije vrijeme za Danicu je bilo vrijeme komunizma. U prvom stoljeću svoga života Subotička Danica se nije pojavila 38 puta: za vrijeme svjetskih ratova 7 puta, a

u vrijeme komunizma nedostaje 31 godište Subotičke Danice. Osim Lazara Ivana Krmpotića tu je službu kratko obnašao svećenik *Andrija Kopilović*. Od 1984. godine samo je jednu godinu Lazar Ivan Krmpotić bio i glavni i odgovorni urednik. Inače, službu glavnog urednika obnašam već 29 godina.

Upravo za taj nesebičan rad dobili ste nagradu. O čemu je riječ?

Godine 2008. Dobio sam nagradu Ivan Antunović za četvrtstoljetno uređivanje Subotičke Danice. To je nagrada koju su više zaslužili brojni marljivi suradnici Subotičke Danice, nego ja osobno. Bez snažne podrške i suradnje nikada ne bi bilo našega godišnjaka. Tako je pokojni *Blaško Dekanj* oko sebe za Danicu 1971. godine okupio više od dvadeset suradnika i toliko pjesnika, a u rubrici pripovijesti nalazimo pet pisaca sa sedam pripovijesti. U tome je broju objavljena i studija *Matije Poljakovića* »Pregled povijesti Hrvata Bunjevaca« na 32 stranice (Subotička Danica, Kalendar 1971, 217-249. str.). Tako je i danas. Svako godište Danice ima više od 30 suradnika. Većina suradnika su vjernici izvan kleričkih redova. Mogao sam uređivati Subotičku Danicu zahvaljujući brojnim suradnicima. Od svećenika koji su najviše radili na Danici valja spomenuti pokojnog Lazara Ivana Krmpotića i mons. *Belu Stantića*. Ipak, ni jedan svećenik nije odanije i vjernije služio Danici od župnika župe svetoga Roka u Subotici dr. *Andrije Anišića*.

Svaka Danica namijenjena je široj populaciji. Tko su vam sve suradnici koji daju svoj

doprinos i što čitatelji mogu pronaći u novoj Danici?

Okrujen sam velikim brojem suradnika. Najčasnije mjesto među suradnicima svjetovnjacima zauzima pokojni prof. *Bela Gabrić*. Od 1995. godine se u taj red svrstala obitelj mr. *Ervina i Katarine Čeliković*. Uz Subotičku Danicu i katolički list »Zvonik« razvili su se i mladi suradnici: *Željka Zelić, Petar Gaković*, obitelj *Huska* i mnogi drugi mladi suradnici. Raduje me činjenica da je više suradnika laika, koji na taj način pokazuju otvorenost našeg godišnjaka. Subotička Danica ima 13 rubrika. O sadržaju pojedinih rubrika se staraju urednici koji si pronalaze suradnike. Za rubriku Narodno blago smo zahvaljujući bačkom župniku *Josipu Štefkoviću* ove godine objavili doprinos dvojice autora, a tu je i suradnja *Alojzija Stantića, Ruže Silađev, Grge Piukovića* i pokojnog svećenika *Josipa Pašića*. Subotička je Danica privlačna i zbog rubrike Obitelji, koju vodi obitelj *Huska*. Rubriku Mladih vodi *Kristina Ivković* s desetak suradnika. Zanimljiva je i rubrika Mala Danica, koja pripada djeci, a vodi ju *Katarina Čeliković*. Zahvaljujući tim brojnim rubrikama, u Subotičkoj Danici svatko nađe baš ono što ga jako zanima. Subotička je Danica izišla 15. prosinca, a dva dana kasnije mi je već jedan svećenik rekao kako ju je skoro cijelu pročitao. Eto, toliko je zanimljiva Danica.

Ž. V.

Glas i djelo biskupa Ivana Antunovića

Bog nam je dao Ivana Antunovića, kao zmo pšenice. Iz njegova su srca nikle desetne klerika i još više svjetovnjaka, koji su Antunovićevo svjetlo prenijeli iz XIX. u XX. i u XXI. stoljeće. Umro je Pajo Kujundžić, umro i Mijo Mandić. Umro je Ivo Prčić, umro Bela Gabrić, a na njihovo mjesto u Subotičku Danicu udoše desetine mladih suradnika. Razgranalo se Antunovićevo djelo. Zato molimo Gospodina da Danica ljepših dana izide opet prije Sunca. Neka nam ova naša Subotička Danica izlazi još dugo, da nam donosi veselu vijest Isusovu, raspjevanu vjeru u snažnu budućnost.

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Božić je najsajjniji kršćanski blagdan. Prekrasni, svjetlacavi ukrasi, lampice, svijeće, obavezan su dio božićne dekoracije. Niti jedan drugi blagdan ne poznaje toliko kićenja i ukrašavanja. Nerijetko je to najveći razlog zbog kojeg se ljudi vesele Božiću.

SJAJ BOŽIĆA

U našu tradiciju spada da se ambijent u kome živimo, radimo i u kome se krećemo lijepo okiti za Božić. Božićna drvca, šareni i blještavi ukrasi, jaslice s djetetom u slami, kao i razni drugi maštoviti i lijepi ukrasi nezaobilazni su dio božićnog slavlja. Sjaj ukrasa i lijepo izrađeni prizori novorođenog Isusa u štalici, okruženog Marijom, Josipom, pastirima i kraljevima, s pokojom ovčicom, doprinose blagdanskome ugođaju kojeg nema ni jedan drugi blagdan. Uz to i običaj darivanja, posjeti rodbini i prijateljima stvaraju ozračje radosti i zbližavanja s dragim osobama. Zato nije čudo što je ovaj blagdan najradosniji i najdraži blagdan među vjernicima. Obitelj okupljena oko bogate trpeze, dok na stolu gori svijeća u zelenom žitu i sviraju prekrasne

božićne pjesme, atmosfera je koja raznježi i najtvrdja srca. I kada se spomene ovaj blagdan, prva nam je asocijacija sav taj sjaj, blještavilo, darovi, obitelj i bogat stol. Mnogo se truda, novca i vremena ulaže da bi proslava Božića zaista bila sjajna, baš onakva kakvu nam prikazuju mnogi holivudski filmovi i koja se u našim očima čini savršena. Na taj trud i rastrošnost poti-

ču nas televizijske reklame, kao i vješti trikovi trgovačkih lanaca te potrošački duh koji se uvukao duboko u naše društvo.

No, je li taj sjaj uistinu pravi sjaj Božića? Je li Božić blještavilo ukrasa i bogata trpeza? Kićenje kuće, dvorišta, ureda koje traje satima i danima i naporno pripremanje raznih blagdanskih đakonija, je li to prava priprava za ovaj kršćanski blagdan? Želi li Isus da se za proslavu njegova rođenja pripremamo tako što ćemo potrošiti na darove, ukrase i hranu više nego što možemo zaraditi?

Naravno, Isus nema ništa protiv da uresimo naše domo-

ve i da darujemo naše najmilije, niti ima nešto protiv da na taj dan spremimo svečani ručak. Ali, to sve postaje loše kada Isus zbog toga padne u drugi, treći plan, kada sve ono što bi trebalo uljepšati Božić nama postaje smisao Božića. Onda se dogodi da blještavilo ukrasa zasjeni sjaj betlehemske zvijezde i umjesto da mislimo na Boga koji se za nas rodio u štali, mi na njega

BOG U PRVOM PLANU

Iako svake godine u isto vrijeme slavimo isti događaj – Isusovo rođenje, taj nas događaj uvijek iznova potiče na razmišljanje i preispitivanje. Jer, Bog koji je došao bliže čovjeku u liku bespomoćnog djeteta ne može nikoga ostaviti ravnodušnim. Otuda dolazi ona istinska toplina ovog blagdana koja privlači i osvaja. Bespomoćno dijete koje širi ruke da zagrlji čitav svijet zove k sebi svakog. Kralj svih stvorenja u štalici na oštroj slamici poziva sebi i pastire i kraljeve. Ne pravi razlike i ne zahtijeva ništa što ne može svatko dati, otvoreno srce da on može ući i nastaniti se u njemu. Zato Ivan Krstitelj viče u došašću „Pripravite put Gospodinu!“. Zato vrijeme pripreme za Božić stalno u prvi plan stavlja obraćenje. A sve to započinje sakramentom pomirenja i ozbiljnom odlukom da ćemo se zaista popraviti, da ćemo odbaciti svoju oholost, zavist, lijenost i sve što nas sputava da svoje srce darujemo Bogu.

Bog koji se rađa u većoj skromnosti od čovjeka i koje se čovjeku stavlja na brigu iako ga neizmjereno nadvisuje, Bog je praštanja, ljubavi i utjehe. U iskrenom susretu s njim sve biva zaogrnuuto radošću, nadom i novim smislom. Tada dolazimo da prave radosti Božića. Zapravo jedino što Isus želi je da on, darovani Sin, za Božić bude u prvom planu, da dan njegova rođenja slavimo s njim, a ne bez njega, jer jedino tako ovo slavlje ima svoj smisao.

Pripreme za blagdan

Adventsko vrijeme, predbožićno vrijeme, u redovima koji slijede dijelimo s *Antonijom Dević*. Bilo nam je drago razgovarati s mladom osobom, koja također ima puno toga za reći i podijeliti s nama, a vezano uz neka svoja sjećanja na Božić.

Antonija Dević je studentica treće godine Pedagoškog fakulteta u Somboru, na smjeru diplomirani učitelj. »Iako svi kažu kako učiteljica ima previše, ja sam to željela i drago mi je što sam to izabrala.« Antonija sa svojom mjesečnom iskaznicom od prve godine putuje u Sombor i svakodnevno je na relaciji Subotica - Sombor.

VRIJEME ZA SEBE, NEKI HOBI I JOŠ PONEŠTO...

Antonija voli fotografirati, što je nedvojbeno naslijeđena sklonost od roditelja.

»Često fotografiram rođendane, krštenja, te djevojke koje žele 'photosession'. Osim fotografiranja možete me vidjeti i u ulozi snimateljice. Pomažem tati Zvonimiru

prilikom snimanja raznih koncerata i događanja.«

Katolkinja je i aktivna župljanka u crkvi Uskrsnuća Isusova. Upoznati smo da se

udala, povjerila nam je kako je već četiri mjeseca u braku s *Borisom*. »Pomalo čudno, pomislit ćete, budući da sam još uvijek studentica, no zrelost za stupanje u brak ne mjeri se po godini fakulteta ili završenog školovanja.«

Na pitanje o Božiću, proslavi, pripremama i svemu onome što znači Božić, kako ga doživljava, Antonija nam priča:

»Bliži se božićno vrijeme koje me uvijek razveseljava, ljudi su više nasmijani, više se družu, šale, mise u crkvi su svječanije, pjevaju se najljepše pjesme, jednostavno ne može ne biti lijepo. U crkvi je organizirana prodajna izložba, a od prikupljenog novca djeci će se kupiti darovi. Skupa s Borisovom mamom *Josipom* i njezinom prijateljicom *Ružicom* izrađivala sam razne božićne ukrase za izložbu. Ono u čemu sam se najviše pronasla jesu vjenčići za vrata. Uživala sam u njihovom stvaranju, a kasnije u sretnim licima ljudi koji su ih kupili i tražili još, jer su im se dopali. Volim stvarati nešto

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

sama, volim i izraz oduševljenog lica drugih kada im pokazujem svoj rad, pogotovo kada se moj rad sviđa i Borisu.»

BOŽIĆ NEKAD I SAD...

Kakva su njena sjećanja na Božić u obitelji, čega se rado sjeća, kako će ga danas proslavljati sa svojim suprugom Borisom, na ovo nam odgovara: »Božić u mojoj obitelji uvijek je bio jednostavan, nakon polnoćke i mise na božićno jutro odlazili bismo kod jedne, pa kod druge bake, vidjeli se s većinom rodbine i umorni, ali radosni vraćali kući. Uvijek kad pomislim na Božić, sjetim se i majkine sočne pečenice i bistre zlatne čorbe, uvijek kažem kako nitko ne zna skuhati kao moja majka. Nadam se da ću i ja jednoga dana savladati njenu vještinu, no pomalo se bojim, jer tako dobro kao majka nije uspjela skuhati ni mama. Bor pred Božić uvijek smo kitili brat i ja s mamom, a kada bismo zaspali ona bi sve ukrase koje smo nas dvoje stavili na 'pogrešno' mjesto stavila na pravo mjesto, pa bi nas bor ujutro uvijek oduševio svojom ljepotom, kao da je nekakva čarolija prešla preko

njega. Boris i ja smo već kupili naše prve ukrase i željno očekujemo dan kada ćemo bor skupa uljepšati i pripremiti za malenoga Isusa. Kako Božić

predstavlja Isusovo rođenje, najviše se radujem čarobnoj noći i svetoj misi u ponoć. Misa na kojoj se slavi, raduje, pjeva malenom kraljicu.

Tako malen, a tako razveseli i ispuni srca ljubavlju.»

Svi imamo neka lijepa sjećanja na Božić, bar velika većina, sva su ta sjećanja nekako bajkovita, čarobna, puna iščekivanja. Doista, Božić čini čuda u našim srcima, dušama, ispunjava ih nekom milinom, dobrotom, blagošću, postajemo veseliji, smireniji, razumniji, da, bilo bi lijepo da je Božić svaki dan. Netko se ne bi složio s ovim, naravno da ne, no ovo je samo jedno razmišljanje, razmišljanje o tome kakvi smo mi to u predblagdansko i blagdansko vrijeme. Što nas to promijeni, zašto ne bismo bili takvi tijekom cijele godine, malo vedriji, smireniji, opušteniji, razumniji... Kakva je to čarolija Božića?

Gdje će naša Antonija biti tijekom Božića i kod koga će slaviti Božić ostaje tajna, a kako je ona skromna i darovita djevojka, potkrijepila nam je ovo sljedećim riječima: »Ne želim pisati gdje ću i kod koga slaviti Božić, to mi je previše osobno, ne volim baš pričati o sebi. Jesam kreativna, ali kada se radi o drugima i kada je to za moje najbliže, a to što je za moje najbliže, volim da ostane među nama.«

KUTAK ZA ADVENTSKU TRPEZU! KESTEN ROLAT

Potrebni sastojci:

- ½ kg kesten pirea
- 3 žlice šećera
- 4 žlice mljevenih oraha (lješnjaka, badema)
- 15 dag maslaca
- 1 žlica ruma

fil:

- 3-4 rebra čokolade za kuhanje
- 3 žlice šećera u prahu
- 15 dag maslaca

glazura:

- otprilike 5 dag čokolade
- 1 žlica vode
- 1 žličica ulja
- 4 dag maslaca

Priprema:

- Pustite da maslac omekša na sobnoj temperaturi, pa ga pomiješajte sa šećerom u prahu. Umiješajte kesten, rum i na kraju orahe. Ako je pre-

mekano, staviti na kratko u hladnjak. Na radnu plohu rastegnite vlažnu kuhinjsku krpu, na nju rasporedite smjesu od kesten, prekriti je drugom (vlažnom) krpom i razvaljajte na debljinu od oko 1 cm. Pravite fil: čokoladu topite na laganoj vatri, umiješajte šećer i maslac. Premažite preko tijesta i pažljivo zarolajte u roladu. Roladu odložite u hladnjak na pola sata.

Glazura: otopite čokoladu s vodom, žličicom ulja i maslacom. Pustite da se malo ohladi, pa prelijte preko rolade. Držite u hladnjaku do posluživanja.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 0600/553-774, 0600/567-465

Badawi

Ponedjeljkom i petkom **POPUST 20%**
na pedijatrijski, ginekološki i opći pregled!

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991 sa vama!

UKIDANJE ŠALTERSKOG POSLOVANJA S POREZNOU UPRAVOM

Vlatko Vidaković

Kvalificirani elektronički certifikat

Mogućnost jedinstvenene identifikacije u svim oblicima elektroničkog poslovanja

Nedavno je subotičkoj Regionalnoj gospodarskoj komori predstavljen kvalificirani elektronički certifikat (KES) bez kojega od nastupajuće 2014. godine neće biti moguće poslovanje s državnim poreznim tijelima. U cilju pojednostavljenja i ubrzanja obavljanja dosadašnjeg zastarjelog šalterskog načina rada, od 1. siječnja cijeli će se proces obavljati računalnim putem preko internetske veze. U želji dobivanja pune informacije i pojašnjenja što je u stvari KES, zamolili smo *Vlatka Vidakovića* iz Regionalne gospodarske komore za stručne odgovore:

»Elektronički certifikat predstavlja elektronički ekvivalent nekoj vrsti 'elektroničke osobne karte', dok je kvalificirani elektronički certifikat elektronički certifikat izdan od strane kvalificiranog certifikacijskog tijela (KOMORA) (akreditiranog od strane nadređenih državnih tijela) prema procedurama i uvjetima propisanim i pratećim podzakonskim aktima«, pojasnio je Vlatko Vidaković, tajnik odbora RGK.

ELEKTRONIČKI POTPIS

Suvremena računalna tehnologija sve više zamjenjuje manualne načine poslovne korespondencije, a kao još

jedna od brojnih novina stiže i KEP, kvalificirani elektronički potpis koji će od nove godine zamjenjivati vlastoručni potpis odgovornih osoba.

»Posjedovanje kvalificiranog elektroničkog certifikata (KES) omogućuje korisniku da se jedinstveno i neosporno identificira u svim oblicima elektroničkog poslovanja.

Vlasnik KES-a može elektronički potpisivati dokumente i to se zove Kvalificirani elektronički potpis (KEP). Ovaj potpis je pravno ekvivalentan svojeručnom potpisu po Zakonu o elektroničkom potpisu.«

BENEFITI BUDUĆEG POSLOVANJA

Prema riječim našeg stručnog sugovornika, vrlo brzo će se uvidjeti benefiti ovakvog načina poslovanja, a sve je više mogućnosti za jednostavniji način reguliranja brojnih administrativnih poslova.

»Svakim danom raste broj poslova koje možete uraditi elektroničkim putem, ako imate KES (prijava poreza u Poreznu upravu, prijava-odjava zaposlenika i svi poslovi s Centralnim registrom...) Posjedovanjem KES-a ostvarujete jedinstvenu elektroničku identifikaciju kao što s osobnom kartom (putovnicom) imate fizičku identifikaciju.

Primjena i korist ovih inovacija u budućnosti su nesaagledive«, naglasio je Vlatko Vidaković.

Dražen Prčić

Ministarstvo financija – Porezna uprava su donijeli zakonsku uredbu po kojoj poslovanje s Poreznom upravom odlazi sa šaltera i prelazi u elektronički oblik poslovanja. Od 1. siječnja plaću će moći obračunati samo onaj tko posjeduje KES (knjigovođa, ovlaštena osoba u gospodarskom društvu i sl.).

ZAVRŠEN PROJEKT »SLAMA KOJA SPAJA, A NE RAZDVAJA«

Partneri i u godinama koje dolaze

Izložba slika u tehnici slame koja predstavlja završnicu prekograničnoga projekta »Slama koja spaja, a ne razdvaja«, a koji je potpomognut sredstvima Ekumenske inicijative žena iz Omiša, otvorena je 14. prosinca u Belom Manastiru, a može se pogledati u predvorju Kino dvorane u sljedećim tjednima.

Slamarka Jozefina Skenderović je na otvorenju

govorila o povijesti izrade slika od slame. Posebno je istaknula kako je velika čast i zadovoljstvo biti dio projekta u tri države, koje su ne tako davno bile ratom zahvaćeno područje, a sada je slama ta koja promovira suradnju koja treba biti primjer i ostalim udrugama i institucijama u okruženju.

Predsjednica PGDI-a Mirela Alagić predstavila je projekt i aktivnosti koje su provedene,

kao što je trening na kojem su sudjelovale žene iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske te radionice koje su održane u Tavankutu, Livnu i Belom Manastiru. Istaknula je pažljivo planirane aktivnosti koje su naišle na dobar odziv korisnika udruga te su planirane buduće zajedničke aktivnosti u 2014. godini. Najavljena je i inicijativa da u sljedećoj godini, kada se raspiše IPA projekt između

Hrvatske i Srbije, Udruga iz Belog Manastira PGDI i HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta budu partneri. Predstavnici SKD-a »Jovan Lazić« također su izrazili želju uključiti se u projekt s udrugom iz Tavankuta.

Održan je i sastanak između osnovnih škola iz Tavankuta, Belog Manastira i Popovca, kojem je prisustvovala i ravnateljica Stanislava Stantić Prčić koja kaže da su se usuglasili da se uključe u IPA projekt s temom interkulturalnosti i očuvanja tradicije.

I. D.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Nekada davno, prije prokopavanja mreže odvodnih kanala, u velikom dijelu atara Sonte prostirale su se nepregledne površine pod ritovima i močvarama, pravo carstvo trske. Po tim prostranstvima, poput dragulja, bili su razasuti brojni salaši. Na jednom od njih, na podjednakoj udaljenosti od sela i od Dunava, i danas živi obitelj *Rakin*. Glava kuće *Stipan* bavi se jednim starim, u mnogim vojvođanskim mjestima nekada jako raširenim, a danas gotovo izumrlim zanatom, koji se nikada nije izučavao niti u jednoj školi, zanatom kojega su pučki majstori prenosili s koljena na koljeno. Stipan je poznat, ne samo u Sonti, nego i u okolnim mjestima, pa i u dijelu Baranje, po izradi krovova od trske. U dugim zimskim večerima rado prelistava prašnjavi album, prisjećajući se događanja vezanih uz fotografije. Svaka ima svoju priču, a Stipan raspolaže svim vremenom ovoga svijeta, pa ih je spreman i ispričati. Nasumice odvaja jednu fotografiju. »Evo, ovdje upravo završavam voj na jednom krovu. Ranije je bilo dosta onih koji su izrađivali ili popravljali trščane krovove. Danas nas je malo, ali je malo i pravih krovova od trske. Novi, jeftiniji, a trajniji materijali prevladali su. Nekada je trske bilo u izobilju na dohvat ruke, samo ju je trebalo pripremiti, a to je umio svaki pošten domaćin. Danas su i same površine pod trskom rijetkost, a rijetki su i oni koji je idu kositi. Zbog toga je i poprilično skupa«, sjetno gleda prema Dunavu Stipan. Krovove je bilo poželjno raditi ljeti, jer trska mora biti

S koljena na koljeno

sasvim suha. Ukoliko bi bila mokra, krov bi brzo počeo prokišnjavati, jer bi gnjilio iznutra, pa bi se brzo i ruinirao. Posao majstora počeo bi klasiranjem. Snopovi bi se razvezivali i trska bi se odvajala zasebno za voj, zasebno za posnopicu, zasebno za podbijanje. Za voj se odvajala pravna trska, vodilo se računa da bude podjednake debljine, te duljine od 2,5 do 3 metra. Svakako, lakše se plela tanja. Na postavljene rogove horizontalno bi se prikucavale ravne motke na međusobnom razmaku od 120 do 130 cm. Na ovako pripremljen kostur postavljala bi se posnopica koja se podbija i na taj način se dobije stepenasta ravan. U vrhu ravni plete se voj, čija je duljina od 2,5–3 metra, ovisno o veličini i nagibu krova. U završnici, posnopica se ravna i dopunjava kratkom trskom

(70–80 cm), koja se podbija stepenasto. Posnopicu tvore snopići trske od 30–40 cm obujma. Slažu se i uvezuju paljenom žicom za horizontalne motke. »Najteži, ali meni najdraži i najljepši dio posla je pletenje voja. Plete se u vrhu krova, od neuvezanih snopića koje tvore 7-8 tankih trščica, duljine od 2,5 metra, pa naviše, ovisno o vrsti krova. Poput dobroga šešira na glavi gazde, voj štiti kuću od prokišnjavanja, ali joj daje i onaj neki osobni šmek. Na koncu, kad uradim i podboj, stvori se i konačna slika mog posla«, objašnjava nam dalje Stipan. Njegovih ruku djela, o čemu svjedoče mnoge fotografije, mogu se vidjeti u: Sonti, Apatinu, Svilojevu, Kupusini, Bačkom Monoštoru, Doroslovu, a i »prika« u Erdutu, Aljmašu i Daljskim planinama. Trebao

je raditi i na revitalizaciji jedne stare ulice u Novom Sadu, no nije se htio toliko dugo odvojiti od svojega salaša. »Ovaj, nazovimo zanat, postao mi je kruh od 1977. godine. Naučio sam ga od didaka. Od njega sam naslijedio i alatke, u uporabi su i danas. Iako neizmjerljivo volim svoj posao, za kojega mnogi kažu da je na granici umjetnosti, danas se nerado penjem na krovove. Koljena me više ne slušaju, šteta, sad bih se opet lijepo moglo prikrbiti na ovom poslu. Istina, ljudi više ne pokrivaju kuće trskom, ali zato pokrivaju vikendice, revitalizirane salaše, a sve je više onih koji bi željeli u svojim dvorištima imati nadstrešnicu, dakačko trščanu. No i ja sam se uklopio u lanac prenošenja tajni ovoga posla s koljena na koljeno. Imam nasljednike u obitelji, obučio sam sinove, pa ponekad od želje odem i ja s njima na teren, bar im malo pomognem, makar u klasiranju trske na tlu«, završava priču punu sjete i topline danas samo salašar Stipan Rakin.

Ivan Andrašić

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Čestitamo Oci!

U posljednju nedjelju došašća slavimo dan očeva. Oci se slave isto kao i Materice, samo skromnije. Na taj dan posebno mislimo na naše očeve, djedove i sav muški svijet. I očeви znaju darivati svoju djecu, ali darovi nisu toliko istaknuti kao kod Materica. Svakom djetetu najvažniji dar je očeva briga i čvrsti zagrljaj!

Jabuke, orasi, med, luk?

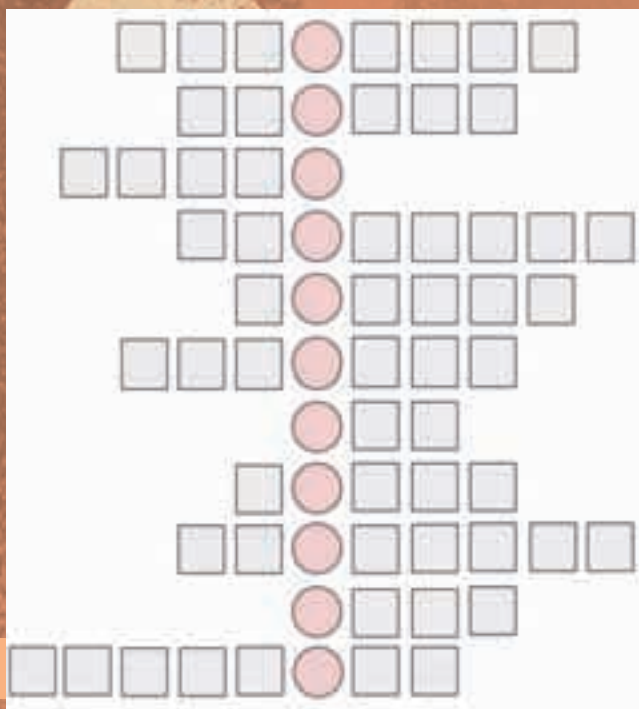
Sigurna sam kako svi željno iščekujete posebnu i svima nam dragu Badnju večer. Taj dan je doista poseban. Svi smo u neakvim pripremama, žurbi, strci... da bismo u predvečerje svi skupa, cijela obitelj, sjeli za stol. Ta je večer samo uvod u čudesnu noć, koja je uvijek nekako drugačija od svih drugih. Pa, kako i neće biti kada se u toj noći rodio Bog!

Običaja ima puno i razlikuju se od mjesta do mjesta, ali jeste li znali zašto jedemo jabuku, orahe, med i luk? Da, znam da znate sve te proizvode, ali njihovo značenje na Badnju večer je drugačije. Naime, jabuka koju svi dijelimo predstavlja zdravlje. Orasi u jezgri predstavljaju zajedništvo, dok med simbolizira slatkoću, a luk gorčinu života.

Na kraju nemojte zaboraviti otići na polnoćku!

Božićna križaljka

1. Mjesec u kojem slavimo Božić; 2. Ispod bora dobivamo; 3. Na bor stavljamo; 4. Grad u kojem se rodio Isus; 5. Isusova mama; 6. Na Sv. Luciju sijemo; 7. Na Badnji dan kitimo; 8. Isusov zemaljski otac; 9. Kruh s figuricama od tijesta; 10. Sin Josipa i Marije; 11. Svečana misa na Badnju večer

Andrea Dumendžić – OŠ »Aleksa Šantić«, Vajska

SRETAN

Božić

Dok pahulje lagano padaju
I dok se bliži noć,
sva se djeca raduju
što Djed-Božićnjak će doć.

Neka zvončići zvone,
nek' djeci osmijeh obasja lice,
nek' Djed dijeli poklone
I nek' im obrazi blistaju k'o svjećice.

Teodora Karajkov 4. a
OŠ »22. oktobar«, Bački Monoštor

Aleksandar Vojnić Purčar, 1.h – OŠ »Matko Vuković« Subotica

Piše i uređuje: Željka Vukov

20. prosinca 2013.

Iva Molnar, 1.h – OŠ »Matko Vuković« Subotica

BOŽIĆ

Emina Balić, III.a – OŠ »22. oktobar« Bački Monoštor

Jelena Forgić, III.b – OŠ »22. oktobar« Bački Monoštor

20. prosinca 2013.

Djeca i mladi dviju subotičkih župa – Marije Majke Crkve i sv. Roka – obilježili su blagdan Materica.

Prigodnim programom čestitali su majkama, bakama i svom ženskom svijetu Materice, a očevima i djedovima čestitali su Oce.

Na priredbi su nastupili mališani iz dječjeg vrtića »Marija Petković – Sunčica«, vjeroučenici župe sv. Roka, te djeca i mladi iz župe Marija Majka Crkve, koji su odglumili predstavu »Ljudevit i Azelija«.

PETAK
20.12.2013.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:17 Kad srce zatreperi
 10:00 Vijesti
 10:11 Na vodenome putu:
 Australija - u Zaljevu
 morskih pasa,
 dokumentarna serija
 10:55 Ni da ni ne: Hrvatska
 u EU (R)
 11:45 Abeceda zdravlja
 12:00 Dnevnik 1
 12:37 Nasljednica s Vendavala,
 telenovela
 13:24 Reporterji: Umrijeti za
 dobru cijenu
 14:17 Abeceda zdravlja
 14:30 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:42 Riječ i život: Božić u
 mom srcu, religijski
 program
 15:13 Indeks, emisija o
 školstvu
 15:43 Na Bačvicama točno u
 podne, emisija pučke i
 predajne kulture
 16:14 Puna kuća Raftera,
 serija
 17:00 Vijesti
 18:06 I to je Hrvatska: Karanac
 18:22 Znanstveni krugovi
 18:55 Iza ekrana
 19:30 Dnevnik
 20:08 Muza vatre -
 šekspirijanski film ceste,
 dokumentarni film
 21:12 Korak po korak, ciklus
 Novi hrvatski film
 23:03 Dnevnik 3
 23:28 Vijesti iz kulture
 23:38 Kule u zraku, švedski
 film (Trilogija
 Millennium) (R)
 01:59 Priča iz Bronxa,
 američki film (R)
 03:56 Znanstveni krugovi (R)
 04:26 Na Bačvicama točno u
 podne, emisija pučke i
 predajne kulture
 04:55 Riječ i život: Božić u
 mom srcu, religijski
 program
 05:25 Hrvatska uživo
 06:13 Iza ekrana
 06:43 Ljubav u zaleđu, (R)

--:-- TV vrtić: Snjegović
 --:-- Ninin kutak: Ukrasi za
 bor
 --:-- Tajni dnevnik patke

Matilde: Zamka za
 Leopolda
 07:20 Feliksova pisma, crtana
 serija
 07:43 Linusov Božić, serija
 za djecu
 08:06 Životinje iz kutije
 08:31 Zvjerinjak na kraju sela,
 serija za djecu
 09:00 Školski sat: Čajanka za
 zimu
 09:46 Svaki dan dobar dan:
 Božić u mom domu
 10:27 Pozitivno
 10:57 Biblija
 11:08 Dok vas nije bilo...,
 dokumentarna serija
 11:51 Glazba, glazba...
 12:10 Val Gardena: Svjetski
 skijaški kup - superG
 (M), prijenos
 13:21 Ljepota, američki
 film (R)
 14:50 Degrassi, serija
 15:12 Nebesko plavetnilo,
 serija za mlade (R)
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:17 Uređujte nadahnuto,
 dokumentarna serija
 17:43 Uređujte nadahnuto,
 dokumentarna serija
 18:10 Briljantteen
 18:52 Novi klinici s Beverly
 Hillsa, serija
 19:33 TV vrtić: Snjegović
 19:45 Ninin kutak: Ukrasi za
 bor
 19:50 Tajni dnevnik patke
 Matilde: Zamka za
 Leopolda
 20:02 Najava
 20:05 Naši dani - priče o
 hrvatskom rocku,
 glazbeno-dokumentarna
 serija
 21:06 Zamjena, američki film
 22:54 Umorstva u Midsomeru
 00:24 Glazbeni specijal:
 Gibonni u bečkom
 Gasometeru (R)
 00:54 Noćni glazbeni program

05:25 Monsuno, crtana serija
 05:50 Lalaloopsy
 06:15 Traktor Tom
 06:30 Štrumpfovi
 07:25 Pčelica Maja
 07:35 TV izlog
 07:50 Sutkinja Maria Lopez
 08:25 Zauvijek susjedi,
 serija R
 09:35 TV izlog
 09:50 Milost, serija R
 11:05 Suze Bospora, serija R
 12:05 IN magazin R
 12:55 Zora dubrovačka, R
 13:50 Navy CIS, serija
 15:45 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin

18:15 Suze Bospora, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Zora dubrovačka, serija
 21:00 Humanitarni koncert -
 Želim život, prijenos
 00:00 Ljubav nema pravila,
 igrani film
 02:30 Ezo TV, tarot show
 03:50 Legenda o Hispaniji,
 serija R
 05:15 Dnevnik Nove TV R
 06:05 Kraj programa

06.00 RTL Danas, (R)
 06.45 Yu-Gi-Oh!,
 07.10 Moji džepni ljubimci,
 animirana serija
 07.30 Virus attack
 07.50 TV prodaja
 08.05 Snažne žene, serija (R)
 09.00 Tko će ga znati!, game
 show (R)
 09.50 TV prodaja
 10.05 Ekkluziv Tabloid,
 magazin (R)
 10.55 Tog se nitko nije sjetio!,
 game show (R)
 11.50 TV prodaja
 12.05 Avenida Brasil, dramska
 serija
 13.05 Snažne žene, dramska
 serija
 14.05 Tajne, serija (R)
 15.05 Tri, dva, jedan - peci!,
 kulinarski show (R)
 16.30 RTL Vijesti
 16.45 Tko će ga znati!, game
 show
 17.30 Ekkluziv Tabloid,
 magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Tog se nitko nije sjetio!,
 crtana serija
 20.00 Tri, dva, jedan - peci!,
 kulinarski show
 21.20 Pustolovine Petra Pana
 - TV premijera, film,
 fantastična/ avanturistički
 23.05 Eurojackpot
 23.10 Pustolovine Petra Pana
 - TV premijera, film,
 fantastična/ avanturistički
 00.50 Film katastrofe, igrani
 film, komedija
 02.25 RTL Danas, (R)
 03.10 Kraj programa

SUBOTA
21.12.2013.

07:31 TV kalendar
 07:43 Klioni se Diabla,
 američki film (ciklus
 klasičnog vesterna)
 09:04 Normalan život, emisija
 o obitelji
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti

10:14 Subotom ujutro
 12:00 Dnevnik 1
 12:22 Veterani mira
 13:10 Duhovni izazovi
 13:43 Prizma
 14:29 Kulturna baština: Božić
 14:46 Kućni ljubimci
 15:22 Otkazite Božić,
 američki film (R)
 16:50 Skica za portret (R)
 17:00 Vijesti
 17:13 Pustolovine u balonu:
 Mongolija, dokumentarna
 serija
 18:06 Manjinski mozaik:
 Badnja večer
 18:26 Lijepom našom:
 Makarska
 19:30 Dnevnik
 20:05 LOTO 7/39
 20:13 Ples sa zvijezdama
 22:23 Gospodská kuća, Eaton
 Place 165, serija
 23:26 Dnevnik 3
 23:46 Vijesti iz kulture
 00:00 Noć s kraljem, američki
 film (R)
 01:58 Klioni se Diabla,
 američki film
 03:16 Subotom ujutro
 04:51 Abeceda zdravlja (R)
 05:01 Kulturna baština: Božić
 05:16 Skica za portret (R)
 05:21 Veterani mira, emisija
 06:06 Prizma, (R)
 06:51 Lijepom našom:
 Makarska

07:05 Eko zona (R)
 07:36 Dim dam dum, (R)
 07:42 Wot wot's, crtana serija
 07:52 Priče za sva vremena,
 crtana serija
 08:00 Matkova čudovišta
 08:16 Čarobnjakova kuća,
 serija za djecu
 08:45 Mala TV:
 08:46 TV vrtić: Toplada
 08:56 Profesor Baltazar: O
 mišu i satovima
 09:04 Tri strašna zmaja: Božić
 dolazi
 09:06 Čarobna ploča: Širimo
 vidike! - Grafičke i
 kiparske tehnike
 09:20 Dječak koji je spasio
 Božić, danski film za
 djecu
 10:43 Uređujte nadahnuto,
 dokumentarna serija
 11:08 Uređujte nadahnuto
 11:35 Kroz tvoje oči,
 dokumentarna serija (R)
 12:10 Val Gardena: Svjetski
 skijaški kup - spust (M),
 prijenos
 13:42 Dolina sunca, serija
 14:25 Dolina sunca, serija
 15:41 Večer na 8: Ponos
 Hrvatske. katu, talk-
 show (R)

16:22 Lado - hrvatska nema
 terijalna baština - baština
 Europe i svijeta
 17:25 Rovinj: Odbojka, finale
 kupa Hrvatske, prijenos
 19:00 Zagrlj život - portreti
 hrvatskih pustolovnih
 sportaša, reportaža
 19:27 Gustav, crtani film
 19:34 Mala TV:
 19:35 TV Vrtić: Toplada (R)
 19:45 Čarobna ploča: Širimo
 vidike! Grafičke i
 kiparske tehnike
 20:03 Ne znam kako joj to
 uspijeva, američki film
 21:35 29. ulica, američki film
 23:14 Scott i Bailey
 00:44 Garaža: Killed a Fox
 01:14 Noćni glazbeni program

06:05 In magazin R
 06:40 Zauvijek susjedi, R
 07:55 Lego Ninjago
 08:20 Peppa Pig, R
 08:40 Peppa Pig
 08:55 Fun with Flupe
 09:15 Winx club, R
 09:40 Mia i ja
 10:10 Pčelica Maja
 10:40 Pčelica Maja
 11:05 Power Rangers samurai
 11:35 Power Rangers samurai
 12:00 Zauvijek susjedi, serija
 13:10 Harry Potter i plameni
 pehar, igrani film
 16:25 Stella, serija R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Stella, serija R
 18:00 Provjereno R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Posejdon, igrani film
 22:00 Prljavi igraju prljavo,
 igrani film
 00:05 Otmica, igrani film
 01:55 Agatha Christie:
 Trinaestoro na večeri,
 igrani film
 03:50 Ezo TV, tarot show
 05:20 Dnevnik Nove TV R
 06:10 Kraj programa

05.10 RTL Danas, (R)
 05.55 Dodir prirode,
 poljoprivredna emisija (R)
 06.30 Phineas i Ferb
 07.55 Sofija Prva
 08.25 Dječjih 10 Božjih zapo-
 vijedi, animirana serija
 08.50 TV prodaja
 09.05 Učilica, kviz za djecu
 10.00 Avenida Brasil, serija
 11.00 Avenida Brasil, serija
 12.05 TV prodaja
 12.20 Neobična zubić vila,
 igrani film, animirani
 13.55 Bojnik Payne, igrani
 film, komedija

16.10 Bezbrizna tišina - TV premijera, film, drama
 18.30 RTL Danas
 19.15 Galileo, emisija
 20.00 Sam u kući 2: Izgubljen u New Yorku, igrani film, obiteljski
 22.20 Gremlini, film, komedija
 00.35 Gore od najgoreg, igrani film, komedija
 02.25 Astro show
 03.25 RTL Danas, (R)
 04.10 Kraj programa

NEDJELJA
22.12.2013.

07:46 TV kalendar
 07:56 Krava i zarobljenik, francuski film (Zlatna kinoteka)
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:12 Press klub
 10:59 Ubojstvo, napisala je
 12:00 Dnevnik 1
 12:28 Plodovi zemlje
 13:21 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:39 Bijela ljepotica, serija
 16:31 Vrtlarica
 17:00 Vijesti
 17:17 Gospodin Selfridge, serija
 18:09 Volim Hrvatsku
 19:30 Dnevnik
 20:05 LOTO 6/45
 20:13 Potjera, večernji kviz
 21:03 Stipe u gostima
 21:37 Damin gambit: Senka Klarić
 22:28 Dnevnik 3
 22:53 Vijesti iz kulture
 23:03 Klasika mundi: Assisi - Božićni koncert iz bazilike sv.Franje (2011.)
 23:45 Krava i zarobljenik, francuski film
 01:38 Press klub (R)
 02:23 Nedjeljom u dva (R)
 03:23 Damin gambit: Senka Klarić
 04:03 Mir i dobro
 04:33 Abeceda zdravlja (R)
 04:43 Abeceda zdravlja (R)
 04:53 Split: More (R)
 05:23 Plodovi zemlje (R)
 06:13 Vrtlarica

05:22 Normalan život, (R)
 06:09 Moomini, (R)
 06:32 Tintinove pustolovine
 06:56 Roktave priče
 07:20 Dječja farma
 07:43 Mowgli, serija za djecu
 08:29 Ni da ni ne: Život u učeničkom domu

09:25 Alta Badia: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), 1. vožnja
 10:30 Pozitivno
 11:00 Vukovar: Misa, prijenos
 12:00 Biblija
 12:12 Glazba, glazba...
 12:25 Alta Badia: Svjetski skijaški kup - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
 13:27 Glazba, glazba...
 13:55 Rovinj: Odbojka, finale kupa Hrvatske, prijenos
 15:30 Uoči SP, Brazil 2014., dokumentarna serija
 16:00 Nedjeljom lagano, zabavno-sportska emisija
 17:10 Rukomet, SP (Ž), 1. pol.
 18:03 Rukomet, SP (Ž), 2. pol.
 18:45 Vaterpolo, finale Kupa Hrvatske, prijenos
 19:58 Najava
 20:00 El Cid, američki film (ciklus spektakli)
 22:58 Večer s Joolsom Hollandom
 00:04 Opasna ljubav
 01:36 Gazde - 20 godina, snimka koncerta (R)
 02:40 Noćni glazbeni program

06:30 Zauvijek susjedi, R
 07:30 TV Izlog
 07:45 Lego Ninjago
 08:10 Peppa Pig, R
 08:30 Peppa Pig
 08:45 Fun with Flupe
 09:05 Winx club, crtana serija
 09:30 Mia i ja, crtana serija
 10:00 Pčelica Maja, R
 10:30 Pčelica Maja
 10:40 Pčelica Maja
 10:55 Power Rangers samurai
 11:50 Zauvijek susjedi, serija
 13:00 Sjever i jug, mini-serija
 14:00 Agatha Christie: Trinaestoro na večeri, igrani film R
 16:00 IN magazin vikend
 16:50 Lud, zburjen, normalan, serija R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Lud, zburjen, normalan, serija R-nastavak
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Božić vragolastog Dennisa, igrani film
 21:55 Superzgoditak na lutriji, igrani film
 23:50 Ljudi u crnom 2, film
 01:35 Prljavi igraju prljavo, igrani film R
 03:35 Darfur sada, film
 05:20 Dnevnik Nove TV R
 06:10 Kraj programa

06:05 RTL Danas, (R)
 06:50 Phineas i Ferb, serija

HTV1 20.12.2013 15:43 NA BAČVICAMA TOČNO U PODNE, emisija pučke i predaj- ne kulture

Svoju najpoznatiju gradsku plažu, Bačvice, Splitski u šali nazivaju "psihijatrijskom ustanovom otvorenog tipa". Ondje će, naime, doći i zimi i ljeti, kad je vrijeme kupanja i kad nije, makar

samo prošetati. Međutim, postoji i skupina građana koja je doslovno svaki dan na Bačvicama, i to u moru. Oni, naime, ne dolaze toliko zbog kupanja, koliko zbog aktivne rekreacije, vezane uz igru picigin. Zbog toga ih, kako sami kažu, neki u Splitu smatraju redikulima, a nekima su totem! Bilo ljeti, bilo zima, bio Božić ili Nova godina, oni i picigin su ondje svakog dana - na Bačvicama, točno u podne!

Tonski snimatelj: Mladen Šiklič

Autor glazbe: Igor Kožić

Scenarij: Ivo Kuzmanić i Aleksej Pavlovsky

Montaža: Igor Kožić

Snimatelj: Dušan Vugrinec

Redatelj: Ivo Kuzmanić

Producent: Damir Čengić

Urednik: Aleksej Pavlovsky

08.10 Sofija Prva
 09.10 Dječjih 10 Božjih zapovijedi, animirana serija
 09.40 TV prodaja
 09.55 Dodir prirode, poljoprivredna emisija
 10.30 TV prodaja
 10.45 Avenida Brasil, serija
 11.50 Avenida Brasil, serija
 12.55 TV prodaja
 13.10 Sam u kući 2: Izgubljen u New Yorku, film, obiteljski (R)
 15.30 Živjeti uspravno -TV premijera, film, drama
 17.40 RTL Extra Magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Galileo, emisija
 20.00 Tri, dva, jedan - peci!, kulinarski show
 22.10 Bitka za Božić, igrani film, komedija
 23.10 Ugledni gospodin, igrani film, komedija
 01.20 Astro show
 02.20 Gremlini, igrani film, komedija (R)
 04.10 RTL Danas, (R)
 04.55 Kraj programa

PONEDJELJAK
23.12.2013.

06:39 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatreperi, telenovela
 10:00 Vijesti
 10:11 Na vodenome putu, dokumentarna serija
 11:00 Što vas žulja?
 11:45 Jezik za svakoga
 12:00 Dnevnik 1

12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 13:20 Glas domovine
 13:45 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
 14:10 Jezik za svakoga
 14:20 Vijesti iz kulture (R)
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža
 16:02 Puna kuća Raftera, serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:06 I to je Hrvatska: Klis
 18:20 Potrošački kod
 18:55 Smogovci, serija
 19:30 Dnevnik
 20:07 TV Bingo
 20:27 Svemirsko znanstveno putovanje, znanstveno-popularni film
 21:00 Fokus
 21:55 God, dramski program
 22:45 Dnevnik 3
 23:20 Daj što daš, ciklus hrvatskog filma
 00:55 Ana Rucner - Glas anđela, snimka koncerta
 01:58 Potrošački kod (R)
 02:28 Fokus
 03:23 Što vas žulja? (R)
 04:08 Pogled preko granice - Hrvati u BiH (R)
 04:33 Jezik za svakoga (R)
 04:43 Vrtlarica (R)
 05:08 Hrvatska uživo
 05:58 Ljubav u zaleđu

07:01 Najava
 07:06 Feliksova pisma,
 07:31 Linusov Božić
 07:56 Životinje iz kutije, serija
 08:21 Zvjerinjak na kraju sela
 08:50 Mala TV:
 08:51 TV vrtić: Darovi
 09:00 Ninin kutak: Oslikani prozor

09:04 Čarobna ploča: Sedam kontinenta - Južna Amerika
 09:18 Tri strašna zmaja: Božić dolazi
 09:20 Dječakov Božić u Walesu, crtani film
 09:45 Ton i ton: Spajanje i mišljenje
 10:00 Briljanteen
 10:40 Dr. Oz, talk-show
 11:55 Hotel dvorac Orth, serija
 12:40 Slatki svijet Charlyjevih anđela, dok. serija
 13:05 Obiteljska kuća, američko-kanadski film (R)
 14:45 Degrassi, serija
 15:10 Nebesko plavetnilo, serija za mlade
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Nevolje jednog Branimira, serija za djecu
 17:15 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
 17:40 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
 18:10 Svaki dan dobar dan: Božić po svijetu
 18:50 Dr. Oz, talk-show
 19:30 Mala TV:
 19:31 TV vrtić: Darovi
 19:40 Ninin kutak: Oslikani prozor
 19:44 Čarobna ploča: Sedam kontinenta - Južna Amerika
 20:00 Doktor Dolittle 2, američki film
 21:30 Mildred Pierce, serija
 22:35 C.S.I.: Las Vegas, serija
 23:20 Fringe, serija
 00:05 Seks i grad, serija
 00:35 Noćni glazbeni program

05:55 Monsuno, crtana serija
 06:20 Traktor Tom
 06:35 Štrumpfovi
 07:30 Pčelica Maja

07:50 Sutkinja Maria Lopez
08:20 TV izlog
08:35 Sjever i jug, serija R
09:35 TV izlog
09:50 Zauvijek susjedi, R
11:00 Suze Bospora, serija R
12:00 IN magazin vikend R
12:55 Zora dubrovačka, R
13:50 Navy CIS, serija
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:15 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Milost, serija 20/30
22:15 Lud, zburjen, normalan
22:55 Večernje vijesti
23:15 Cellular, igrani film
01:05 Ljudi u crnom 2, film R
02:45 Ezo TV, tarot show
03:45 Sutkinja Maria Lopez
04:10 Dnevnik Nove TV R
05:00 Kraj programa

05:25 RTL Danas
06:10 RTL Extra Magazin, (R)
06:55 Yu-Gi-Oh!
07:20 Moji džepni ljubimci
07:45 Virus attack
08:00 TV prodaja
08:15 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
09:05 TV prodaja
09:30 Dječjih 10 Božjih zapovijedi, animirana serija
09:50 Lukavi lisac, igrani film
11:55 TV prodaja
12:10 Knjiga o džungli, igrani film, avanturistički
14:20 Tri, dva, jedan - peci!, kulinarski show (R)
15:35 Božićna avantura - TV premijera, igrani film, komedija
16:30 RTL Vijesti
16:45 Božićna avantura - TV premijera, igrani film, komedija
17:30 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:15 Tog se nitko nije sjetio!, film, znanstveno-fantastični
22:30 Terminator 3: Pobuna strojeva, igrani film, znanstveno-fantastični
00:35 RTL Vijesti
01:05 Fantastična četvorka, igrani film, akcijski / fantastični
02:55 RTL Danas, (R)
03:35 Kraj programa

**UTORAK
24.12.2013.**

06:36 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:11 Na vodenome putu,
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:37 Nasljednica s Vendevala, telenovela
13:25 Davanje je primanje, dokumentarni film (R)
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture (R)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža - božićna tema
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:00 Čujem... vjerujem... vidim..., dokumentarni film oko
18:57 Smogovci, serija
19:30 Dnevnik
20:02 Božićna čestitka kardinala Josipa Bozanića
20:15 Božićni koncert ansambla Lado u varaždinskoj katedrali, 1. dio
20:50 Marija iz Nazareta, mini-serija
22:25 Dnevnik 3
23:00 Skica za portret
23:13 Božićni koncert ansambla Lado u varaždinskoj katedrali, 2. dio
23:58 Zadar: Misa ponoćka, prijenos
01:30 Edward Škaroruki, američki film
03:09 Tajni život pčela, američki film (R)
04:54 Jezik za svakoga (R)
05:04 Hrvatska uživo
05:49 Ljubav u zaleđu

07:03 Najava
07:08 Pipi duga čarapa
07:33 Linusov Božić
07:58 Životinje iz kutije, serija
08:23 Zvjerinjak na kraju sela
08:48 Mala TV:
08:49 TV vrtić: Djed Mraz
08:59 Ninin kutak: Božićno drveće od stiropora
09:04 Profesor Baltazar: Najveći snjegović
09:14 Danica i prijatelji
09:20 Božićne bibarije
09:45 Svaki dan dobar dan: Božić po svijetu
10:25 Dr. Oz, talk-show
11:05 Doctor Who - Christmas Special

12:05 Hotel dvorac Orth
12:50 Slatki svijet Charlyjevih anđela, dok serija
13:15 Božićna priča: mjuzikl - američki film
14:45 Degrassi, serija
15:10 Nebesko plavetnilo, serija za mlade (R)
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Nevolje jednog Branimira, serija za djecu
17:15 Uređujte nadahnuto
17:40 Uređujte nadahnuto
18:10 Svaki dan dobar dan: Božićna bajka
18:50 Tiha noć u Vukovaru, snimka koncerta
20:05 Sveta Barbara
21:45 Mildred Pierce, serija
23:05 Fringe, serija
23:50 Seks i grad, humoristična serija
00:20 Noćni glazbeni program

05:15 Zauvijek susjedi, serija R
06:15 Traktor Tom
06:30 Štrumpfovi
07:25 Pčelica Maja
07:45 TV izlog
08:00 Pipi duga čarapa, film
09:45 TV izlog
10:00 IN magazin R
10:50 Zora dubrovačka, R
11:45 Jack Frost, igrani film
13:50 Vilenjak, igrani film
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Arthur, igrani film
23:05 Fred Mraz, igrani film
01:30 Kako preskočiti Božić, igrani film
03:25 Jack Frost, igrani film R
05:10 Kraj programa

06:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:45 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
07:40 Yu-Gi-Oh!
08:05 Moji džepni ljubimci
08:25 Virus attack
08:45 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
09:40 Dječjih 10 Božjih zapovijedi, animirana serija
10:05 Čuvari božićnih priča, igrani film, obiteljski
11:35 Božić u zemlji čuda, igrani film, obiteljska komedija
13:40 Rin Tin Tin, igrani film, obiteljski
15:30 Snježne radosti 2, igrani

film, obiteljska komedija
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
16:45 Snježne radosti 2, igrani film, obiteljska komedija
17:30 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Sam u kući 3, igrani film, komedija
22:10 Gremlini 2: Novo leglo, igrani film, komedija
00:15 Špijuniraj muški, igrani film, komedija
01:55 Zvezdane staze, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
04:10 RTL Danas, informativna emisija (R)
04:55 Kraj programa

**SRIJEDA
25.12.2013.**

06:34 Bjelovar: Božićni gala koncert, snimka (2011.)
07:50 Velika iščekivanja, britanski film
09:47 Vijesti
09:58 Božićna misa iz zagrebačke katedrale, prijenos
11:35 Dnevnik 1
11:55 Vatikan: Urbi et Orbi, Božić, prijenos
12:35 Božić u Osijeku, snimka koncerta
13:25 Škrinja: Odgovor
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Marija iz Nazareta, mini-serija
16:15 Božićni koncert ansambla Lado u varaždinskoj katedrali, 1. dio (R)
17:00 Vijesti
17:15 Tri muškarca Melite Žganjer, hrvatski film
18:55 Smogovci, serija za djecu
19:30 Dnevnik
20:04 LOTO 7/39
20:10 Odmori se, zaslužio si - božićna priča
21:00 Marija iz Nazareta, mini-serija
22:35 Dnevnik 3
23:05 Ja, Don Giovanni - talijansko-španjolski film (Kino Europa)
01:10 VIP - božićni koncert
02:25 Jozo Kljaković, dokumentarni film
04:00 Božić u Osijeku, snimka koncerta
04:50 Škrinja: Odgovor
05:45 Reprizni program

05:59 Ljubav u zaleđu

06:35 Najava
06:40 Potrošački kod (R)
07:10 Pipi duga čarapa
07:35 Linusov Božić
08:00 Životinje iz kutije, serija za djecu
08:25 Zvjerinjak na kraju sela, serija za djecu
08:50 Mala TV:
08:51 Bembove priče: Božićna zvijezda
09:04 Tri strašna zmaja: Božić dolazi
09:06 Jonina arka, hrvatska drama za djecu (R)
09:21 Pseča ophodnja, serija
09:45 Svaki dan dobar dan: Božićna bajka
10:25 Dr. Oz, talk-show
11:05 Uređujte nadahnuto, dokumentarna serija
11:30 Uređujte nadahnuto
11:55 Hotel dvorac Orth, serija
12:40 Slatki svijet Charlyjevih anđela, dokumentarna serija
13:05 Sveta Barbara, mini-serija
14:45 Degrassi, serija
15:10 Nebesko plavetnilo, serija za mlade (R)
16:30 Nevolje jednog Branimira, serija za djecu
17:00 Koko i duhovi, hrvatski film
18:40 VIP - božićni koncert
20:00 Titanic, američki film
23:12 Joe Cocker: Fire It Up Live, snimka koncerta
01:07 Noćni glazbeni program

05:15 Zauvijek susjedi, R
05:45 Traktor Tom
06:00 Štrumpfovi
06:30 Štrumpfovi
06:55 Pčelica Maja
07:15 TV izlog
07:30 Pipi ne želi odrasti, igrani film
09:00 TV izlog
09:15 Nad lipom 35 - Božićna epizoda
10:20 Zora dubrovačka, R
11:15 Kako preskočiti Božić, igrani film R
13:15 Aljaska, igrani film
15:20 Zauvijek susjedi, serija
16:30 Ples malog pingvina, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Ples malog pingvina, igrani film - nastavak
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Priča o Isusovom rođenju, igrani film

23:05 Četiri Božića, film
00:55 Najludi Božić, film
02:55 Vilenjak, igrani film R
04:30 Dnevnik Nove TV R
05:20 Kraj programa

05.00 RTL Danas, (R)
05.45 Ekkluziv Tabloid, (R)
06.35 Yu-Gi-Oh!
07.05 Moji džepni ljubimci
07.20 Virus attack
07.40 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
08.35 Dječjih 10 Božjih zapovijedi, animirana serija
09.05 Šepavo janje, animirana serija
09.30 Bijeli oćnjak, igrani film, avanturistički
11.40 Knjiga o džungli 2, igrani film, avanturistički
13.25 Sam u kući 3, igrani film, komedija
15.30 Brat, film, obiteljski
16.30 RTL Vijesti
16.45 Brat, film, obiteljski
17.30 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Shrek Treći, animirani
21.50 Kolo sreće, igrani film, komedija
00.10 Moja super bivša, igrani film, komedija
02.00 Gremlini 2: Novo leglo 2, film, komedija (R)
04.00 RTL Danas, (R)
04.45 Kraj programa

ČETVRTAK 26.12.2013.

06:36 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Marija iz Nazareta, mini-serija
12:00 Dnevnik 1
12:37 Vuk samotnjak, hrvatski film
14:00 Četiri dana u prosincu, dokumentarni film
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Gioachino Rossini/Andrea Andermann: Pepeljuga, filmska adaptacija opere
17:00 Vijesti
17:15 San o ruži, hrvatski film
18:37 Skica za portret: Blaž Jurjev Trogiraniin
18:57 Smogovci, serija
19:30 Dnevnik
20:05 Večer na 8. katu, talk-show - božićni
20:55 Božić u Buxellesu, dokumentarna reportaža
21:15 Borgen - sjedište moći
22:20 Dnevnik 3
22:45 Vijesti iz kulture
22:55 Drugi format
23:35 Večer na 8. katu, talk-show
00:25 Gioachino Rossini/

Andrea Andermann: Pepeljuga, filmska adaptacija opere (2012.)
02:40 Drugi format
03:20 Božićni koncert ansambla Lado u varaždinskoj katedrali (1. i 2. dio) (R)
04:30 Četiri dana u prosincu, dokumentarni film
04:57 Skica za portret: Blaž Jurjev Trogiraniin (16')
05:13 Jelovnici izgubljenog vremena
05:33 Božić u Buxellesu, dokumentarna reportaža
05:48 Ljubav u zaleđu

06:55 Najava
07:00 Pipi duga čarapa
07:25 Linusov Božić
07:50 Životinje iz kutije, serija
08:15 Zvijerjak na kraju sela
08:40 Mala TV:
08:51 Profesor Baltazar: Peppino Cicerone
09:10 Božićni Žutokljunac
10:10 Pseća ophodnja, serija za djecu i mlade
10:35 Svaki dan dobar dan (R)
11:15 Dr. Oz, talk-show
12:00 Izbor sportaša godine, prijenos
13:10 Unajmljena srca, američki film 88'
14:50 Degrassi
15:15 Nebesko plavetnilo, serija za mlade (R)
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Joe Cocker: Fire It Up Live, snimka koncerta

18:40 Svaki dan dobar dan: Moje pjesme moji snovi
19:20 Gustav, crtani film
19:25 Mala TV:
19:26 Krčić prikazuje
19:39 Čarobna ploča: Širimo vidike - Grafičke i kiparske tehnike
20:00 Božić u Ciboni 2013., prijenos
21:45 Beskrajn dan, američki film
23:25 Fringe, serija
00:10 Seks i grad, serija
00:40 Noćni glazbeni program

05:20 In magazin R
05:45 Zauvijek susjedi, R
06:45 Traktor Tom
07:00 Štrumpfovi
07:55 Pčelica Maja
08:15 TV izlog
08:30 Kit Kitteredge američka djevojka, igrani film
10:10 TV izlog
10:25 Zora dubrovačka, R
11:20 Najludi Božić, igrani film R
13:20 Fred Mraz, igrani film
15:45 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Noe TV
17:25 In magazin
18:15 Suze Bospora, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Zora dubrovačka, serija
21:00 Milost, serija 21/30
22:15 Provjereno
23:25 Večernje vijesti
23:45 Blefer, igrani film
02:15 Bratska krv, igrani film
04:05 Sutkinja Maria Lopez

04:30 Dnevnik Nove TV R
05:20 Kraj programa

05.10 RTL Danas, (R)
05.50 Ekkluziv Tabloid, (R)
06.40 Yu-Gi-Oh!
07.10 Moji džepni ljubimci, animirana serija
07.30 Virus attack, animirana serija
07.45 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
08.55 Sretni patuljak, animirana serija
09.15 Roboti, igrani film, animirani
11.00 Bijeli oćnjak, igrani film, avanturistički (R)
13.10 Jednom zauvijek, igrani film, romantična komedija
15.30 Shrek Treći, igrani film, animirani (R)
16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
16.45 Shrek Treći, igrani film, animirani (R)
17.30 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Sam u kući 4, igrani film, komedija
21.55 Slike Hollis Woods - TV premijera, film, drama
23.50 RTL Vijesti
00.20 Eksplozivni murjaci, igrani film, akcijska komedija
02.40 RTL Danas, emisija (R)
03.20 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13,05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov' (četvrtkom) • Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

HUMANI SPORTAŠI

NK Dinamo i ŽRK Sonta humanitarno

SONTA – Sportaši Sonte uključili su se u humanitarnu akciju »Čep za hendikep«. Ovu akciju su organizirali KZM općine Apatin i UG »MRAV«, a uključeni su brojni gospodarski, obrazovni, sportski i kulturni subjekti. Cilj je prikupljanje čepova s pet-ambalaže, a njihovom daljnjom distribucijom prikupila bi se sredstva za nabavu ortopedskih pomagala namijenjenih osobama

s invaliditetom iz Društva za cerebralnu i dječju paralizu općine Apatin. Od prvih tako zarađenih sredstava organizatori će kupiti sportska kolica za Damira Silađeva iz Sonte.

RUKOMET

Prijateljski susret dviju ekipa ŽRK Sonta

SONTA – U nedjelju 8. prosinca, utakmicom između svojih dviju ekipa u sportskoj dvorani OŠ »Ivan Goran Kovačić«, pred stotinjak simpatizera, ŽRK Sonta je dao puni doprinos uspjehu ove akcije. Gledatelji su uživali u borbenoj igri, lijepim akcijama i atraktivnim obranama vratarki. Iako je rezultat bio u drugom planu, mlade snage su željele staviti do znanja treneru prof. Matiću kako u budućnosti može i na njih vrlo ozbiljno računati. Sama svrha utakmice postignuta je solidnom količinom prikupljenih čepova.

NOGOMET

Škola nogometa NK Dinamo

SONTA – U subotu 14. prosinca održan je 5. memorijalni malonogometni turnir »Josip Bukovac – Drasa«. Sudionici, polaznici nogometnih škola sončanskoga Dinama i OFK Odžaka međusobno su odigrali utakmice u devet dobnih kategorija. Uspješniji su bili domaćini, sa šest pobjeda i dva neodlučena rezultata, a jedna pobjeda pripala je gostima. U holi su bile postavljene kutije za prikupljanje čepova s pet-ambalaže, pa se tako i organizator ovoga turnira, Škola nogometa NK Dinamo, pridružila humanitarnoj akciji »čep za hendikep«.

I. A.

Vojvodina – Spartak

NOVI SAD – Voljom ždrijeba u polufinalu nogometnog Kupa Srbije sastat će se novosadska Vojvodina i Spartak iz Subotice. Prvi susret igrat će se u Novom Sadu 26. ožujka iduće godine, uzvrat je četrnaest dana kasnije na Gradskom stadionu u Subotici.

ŠAH

Značajna objelnica šahovskog kluba u Bregu

BEREG – Šahovski klub u Bregu obilježio je 15. prosinca 85. objelnicu. Danas je ovaj klub jedina aktivna sportska udruga u selu i trenutačno se natječe u Međuopćinskoj ligi Sombor. Početak je bio davne 1928. Godine, kada je prvo osnovana šahovska sekcija u osnovnoj školi, koja je kasnije prerasla u šahovski klub. Prvi šahovski turniri organizirani su 60-ih godina prošlog stoljeća. Sedamdesetih godina Breg je bio domaćinom brojnih simultaniki, a u Bregu su igrali Zoltan Ribli, mađarski šahovski velemaistor, kao i reprezentativci Ivan Buljovčić i Ljubimir Mašić. Sedamdesetih godina počinje i suradnja s HKUD-om Vladimir Nazor iz Sombora. Zanimljivo je spomenuti kako je šahovski klub u Bregu osnovan samo šest godina poslije somborskog.

Z. V.

JULIJE PATARČIĆ, PREDSEDNIK ORK SPARTAK IZ SUBOTICE

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Uspjeli smo konsolidirati klub

Nakon jesenskog dijela nalazimo se na četvrtom mjestu u prvenstvu Druge lige

Sva je sreća što još uvijek ima entuzijasta i ljudi koji su voljni svojim angažiranim radom pridonijeti boljitku ženskog rukometnog sporta u Subotici. Predsjednik ORK Spartak Julije Patarčić desetljećima je aktivan u Radničkom iz Bajmoka, a od prošle godine pristao je svoje sportsko iskustvo staviti u akciju spašavanja nekadašnjeg trofejnog subotičkog kluba.

»Preseljenjem u Suboticu iz Bajmoka, gdje sam godinama aktivan u radu RK Radnički, odlučio sam se angažirati u ženskom rukometnom klubu Spartak i pomoći svojim dugogodišnjim sportskim iskustvom u sprečavanju gašenja kluba koji je u svojoj uspješnoj prošlosti bilježio brojne vrijedne rezultate. Klub je imao problema u svim

segmentima normalnog funkcioniranja, počevši od igračkog kadra, financija, termina za treninge. Zajedničkim dogovorom, uz suradnju ljudi iz Rukometnog saveza i angažiranjem pojedinaca iz grada, uspjeli smo konsolidirati situaciju«, pojasnio je Julije Patarčić svoj angažman u ORK Spartak gdje obnaša dužnost predsjednika kluba.

DRUGA LIGA

Rukometašice Spartaka natječu se u Drugoj ligi skupina Sjever i nakon završetka jesenskog dijela prvenstva nalaze se na četvrtom mjestu u konkurenciji jedanaest klubova.

»Možemo biti zadovoljni postignutim rezultatom u prvom dijelu prvenstva. Imamo točno pedeset posto

osvojenih bodova, što je u ovim uvjetima rada i trenutačnim financijskim mogućnostima dobar rezultat.«

IGRAČKI KADAR

Za razliku od prijašnjih vremena kada su igrači-ce Spartaka bile prvakinja nekadašnje zajedničke države, a borba za mjesto u timu bila velika, danas je situacija u subotičkom ženskom rukometu posve drugačija. Komentirajući aktualni trenutak Julije Patarčić nas upoznaje s trenutačnim igračkim kadrom.

»Nažalost, u prvoj ekipi imamo svega petnaest igračica, uz okolnost kako jedna od njih obnaša i dužnost trenerice. Dodatni problem omasovljenja igračkog kadra, ali i boljeg rada s prvotimkama, je činjenica kako imamo neodgovarajuće termine u Dvorani sportova (rano poslijepodne), što mnogim igračicama ne odgovara zbog školskih, fakultetskih i radnih obveza. Zbog toga smo primorani koristiti večernje termine u Tehničkoj školi Ivan Sarić, ali samo tri puta tjedno po sat vremena, što je opet posve nedovoljno za ozbiljniji rad. Zbog toga ćemo u novoj godini nastojati dobiti duže termine, barem od sat i pol i na taj način omogućiti više prostora i za priključivanje novih igračica.«

ZAPOSTAVLJENOST ŽENSKOG RUKOMETA

Krizno razdoblje kroz koje je ORK Spartak prolazio u minulim godinama odra-

zilo se i među djevojkama na zainteresiranost za ženski rukomet. Odbojka je standardno interesantna zbog mjesta u Superligi, i košarka ima određeni kontinuitet osobito u posljednjih nekoliko godina, dok je ženski rukomet postao neopravdano zapostavljen. Za razliku od muškog, koji bilježi odlične rezultate.

»Ženska odbojka i košarka iskoristile su rukometni vakuum i tijekom svih proteklih godina regrutirale brojne djevojke koje bi u drugačijim okolnostima možda zaigrale i rukomet.

Sve se to u konačnici odrazilo na naš današnji igrački kadar i zbog toga bismo željeli što više omasoviti naš igrački pogon, osobito mlađim igračicama. Ali, tu dolazi do novog problema koji nije vezan samo za financije nego za okolnost kako Subotica nema stručnog trenerskog kadra bez kojega nema ni dobrog i kvalitetnog rada. Također, mi u gradu koji ima uspješnog muškog Superligaša nemamo niti jedan sudački par, što najočevidnije demonstrira potpunu zapostavljenost ženskog rukometa na ovim prostorima sjevera Bačke. Nadam se kako će u novoj godini neke stvari u subotičkom ženskom rukometu biti još bolje«, poželio je na koncu razgovora predsjednik ORK Spartak Julije Patarčić.

Plaketa Rukometnog saveza Srbije

Julije Patarčić je prije nekoliko godina nagrađen plaketom RSS za 35 godina sportskog rada.

POGLED S TRIBINA

Zanimljivo i neizvjesno

Upravo tako bi se u dvije riječi mogao okarakterizirati prvi dio nogometnog prvenstva 1. HNL u tekućoj sezoni 2013./14. Istina, Dinamo je i dalje prvi i po svemu sudeći (ukoliko ne bude nekih velikih čuda) bit će to i na koncu prvenstvene utrke, ali nikada do jesenskog naslova nije došao teže i neizvjesnije. No, bogati klupski proračun, duga klupa i puna svlačiona uvoznih nogometaša, ipak čine svoje u siromašnom hrvatskom klupskom nogometu.

Zanimljivost donosi činjenica kako su pored ipak neprikosnovenih modrih, dvije bijele momčadi, Hajduk i Rijeka, još uvijek na dohvatljivoj bodovnoj razlici od nekoliko bodova, što bi u konačnici

moglo donijeti i neizvjesniju borbu za naslov prvaka Hrvatske. Dapače, splitski bili su neporaženi u dva prvenstvena susreta protiv Dinama (domaća pobjeda i remi u gostima, što je opet svojevrsna rijetkost za hrvatske ligaške okvire. Konačno, sve tri prvoplasirane momčadi imaju isti broj poraza (2), ali bodovnu razliku pravi čak 8 neodlučenih susreta Splitsana i Riječana. I to nije sve od zanimljivosti, jer pomalo nevjerovatno zvuči podataka kako Dinamo, Hajduk i Rijeka imaju identičan broj postignutih pogodaka (35), a druga i treća momčad lige imaju čak i jednaku gol razliku (35-18).

Na donjem dijelu prvoligaške karavane također je zanimljivo i neizvjesno, jer unatoč činjenici kako Osijek (12) i Hrvatski dragovoljac (10) drže fenjer, s dvije vezane pobjede lako hvataju priključak osmom Zadru (17) i sedmom Slaveni (18), pa će i ovdje proljeće proteći u velikoj borbi za ostanak u društvu najboljih.

Slijedi zimska pauza, uz analizu postignutih rezultata i što bolje pripreme za nastavak prvoligaške sezone. Neki klubovi će biti više, a neki manje zadovoljni, ali je sigurno kako poslije dužeg vremena mi gledatelji možemo biti u potpunosti zadovoljni viđenim na hrvatskim nogometnim terenima.

A to daje nadu. Osobito jer je Svjetsko prvenstvo u Brazilu sve bliže...

D. P.

NOGOMET

Dinamo jesenski prvak

Pobjedom protiv Zadra (3-1) u posljednjem 20. kolu nogometaši Dinama potvrdili su naslov prvaka jesenskog dijela prvenstva. Drugoplasirani Hajduk i trećeplasirana Rijeka remizirali su na Poljudu (2-2) u jadranskom derbiju.

Ostali rezultati 20. kola: Slavcen – Hrv. dragovoljac 1:1, Osijek – Lokomotiva 1:1, Istra 1961 – Split 2:0

Tablica: Dinamo 43 (-1), Hajduk 38, Rijeka 35 (-1), Lokomotiva 33 (-1), Split 31, Istra 1961 26, Slaven 18, Zadar 17, Osijek 12, Hrv. dragovoljac 10

KOŠARKA

Dvije pobjede

Cibona i Zadar su zabilježili pobjede protiv Širokog (91-80), odnosno Radničkog (89-76), dok je Cedevita poražena nakon produžetaka protiv Igokee (96-89) u 12. kolu Regionalne ABA lige. Cibona i Cedevita zauzimaju treću i četvrtu poziciju, a Zadranici su s novom pobjedom skočili na deseto mjesto.

HOKEJ

Poraz medvjeda

Hokejaši Medveščaka poraženi su protiv Torpeda iz Nižnjeg Novgoroda (0-1) u posljednjem ovogodišnjem susretu na svom ledu. Pobjednik je odlučan nakon izvođenja kaznenih udaraca.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dijelu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanalizacija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaroša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke stanice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od 1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garsonjeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T-400, čisto i T-400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električnu biciklu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m², sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom, Tel.: 061 1478823.

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena po dogovoru. Tel.: 064 2525946

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10 jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole, produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena: 63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Izdajem opremljen stan veličine 25 m četvornih sa zasebnim ulazom. Ulica Branka Pešića 41, Zemun. Dogovor na broj telefona 011 3077036 ili 011 2104257.

Povoljno prodajem manje skladište, podrum i tavanski prostor. Veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064 9640745.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063 7139337.

Prodajem 3 motike placa (2 km udaljen) iza Crvenog sela, blizu somborske ceste (10.000 eura) Tel.: 024 532570.

Prodajem starinsku spavaću sobu »čistu sobu«, stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna, pregače, marame, ponjave, čaršave, muške čakšire, čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem traktorsku prskalicu RAV 440 eura, zob, starinska klupa, dolaf, ormani. Tel.: 024 532570.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.: 060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov. Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavanski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Prodaje se nov el. štednjak sa ravnom pločom, orahovo stablo, 2 felne s čeličnim prstenovima za kamionsku prikolicu. Tel.: 024 532570.

Naprodaj moderna ekskluzivna prelijepa italijanska vjenčаница, tepih i staze. 024 528682.

Prodajem metalni kavez za gajenje pilića s hranilicama. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem klasični kauč sa naslonom u dobrom stanju ručne izrade, tapacirain. Tel.: 024 453-5319.

Izrađujem hrastove čamce, nekoliko tipova, od 3 do 6 metara dužine. Prijevoz po dogovoru. »Novogodišnja akcija« - vesla - bijeli barski jasen. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064 3467056 www.okrugic-camci.co.rs

 Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽIDO 30.12.2013.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić (zsaric@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
(dbpalkovic@hrvatskarijec.rs)
Slavica Mamužić (novinarka) (smamuzic@hrvatskarijec.rs)
Dražen Prčić (sport i zabava) (dprcic@hrvatskarijec.rs)
Željka Vukov (društvo) (zvukov@hrvatskarijec.rs)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija) (zsudarevic@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice) (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik) (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: 19. ROĐENDAN

Dar koji je obilježio rođendan

Danijela Matatić proslavila je nedavno svoj devetnaesti rođendan. S obzirom kako je prošle godine ulazak u krug punoljetnih bio obilježen na jako atraktivan način, zabavom u poznatom subotičkom restoranu Spartak, ove se godine odlučila za malo, skromno obiteljsko veselje.

U obiteljskom krugu sastalo se svih petero djece s roditeljima. Uz kolače, sokiće i kavu procaskali su sa slavljenicom, predali joj darove i poželjeli dobro zdravlje i uspjeh u životu.

Topli dom Matatićevih dokaz je kako se ljubav uči iz ljubavi, te da se najvažnije životne lekcije uče od roditelja.

Obilježavajući Danijelin rođendan, za najoriginalniji poklon se pak pobrinuo njen dečko, koji joj je podario buket cvijeća. Taj sasvim osobit dar bile su krizanteme, ali složene tako da predstavljaju psa, slatko kućence. To Danijela nije očekivala, bila je iznenađena i ganuta.

»Ovaj bih dar posebice istaknula, ne samo zato što sam ga dobila od dečka, već i zato jer je toliko originalan. Dar ne mora biti velik da bi me impresionirao, radujem se svakome tko me se sjetio,

a dar je simbolična gesta. No, ovaj ću buket zacijelo dugo pamtititi«, kaže slavljenica.

Danijela Matatić je inače studentica Više strukovne škole za odgojitelje i trenere. Ona želi postati odgojiteljica i o svojem izboru zanimanja kaže:

»Studij je zanimljiv. Za mene je najzanimljivija praksa, imamo je svakog semestra. Uživam u druženju s djecom, a na praksi radim s mališanima uzrasta od 4 do 5 godina. Djecu jako volim, i druženje s njima, radujem se kada ih nečemu podučim. I kao dijete sam voljela ići u vrtić, te mi je prirodno došla želja da studiram pedagogiju«, ističe Danijela.

Skromna po prirodi, Danijela nije imala puno želja za rođendan, čak nije niti puhala svijeće. Mi joj pak želimo da uspješno završi svoj studij i da svoju sreću dijeli s djecom, da ih ljubavlju uči u vrtiću.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Priskočijo priko kapije...

Piše: Branko Ivković

Faljni čeljadi, jevo ja obavio čestitanje Materica, pa da vam napišem koju rič dok sam što kažu fiškali »pri čistoj svisti i zdravoj pameti«, jel kad podolaze gosti i dica neću imat vrmena, a moždar će bit i koja kap špricera priko mire, a onda nisam baš za divan. Eto došle nama opet Materice, da se podsitimo kako je to kadgod lipo bilo i veselo, u svakoj kući se slavilo. Sad nikako se to sve zaboravlja samo se furtom digod žuri, a ne stigne nikud, štogod radi a ništa ne zaradi, ta sve nam u očin ništa ide naopako a ne kako triba, niki dan divanidu da se dilidu mista u opštinskim pridužecima, i dabome samo taka otimačina, pitate ko je podobijo, ta zna se oni koji nisu zaslužili, to vam je uvik tako. Eto nije lipo divanit, al kad je tribalo dat dite u našu škulu ondak se bunidu, a kad triba bit direktor digod onda se ne bunidu, a ovi »obični ćedu dobit bać Paje rage račun i to onaj go. E valjdar ćemo doživit da dilidu ljude na sposobne i nesposobne, a ne na one s baćom i nanom jal partijom. Čeljadi moja, ja da se pitam bilo bi bome vako: Ako bi ti čovče na priliku radijo bilo di, nema da si član ni jedne partije, stranke i druge miškulancije, samo bi njim dao da buvedu članovi golupčara, kulturaša, a već lovasa ne svima, a ne vako kugod sad, niki opravijo čuda, a niki bijo glupav ko put, al bome imade baću jal strička i njega primidu, e taka nam i država. Niki dan idem ja ovim mojim lipim Ivković šorom, baš fajin sam zabaso kilometri, a samo na jednim mistu sam čuo da se dreči svinjče, mislim

onako dok mi treka bicigla priko istanjiranog atara, ta vako prid Materice kadgod se na svakom salašu pravijo disnotor makar s malim ranjenikom da se sveci odbave, Materice, Oce, Božić, Silvester, a sad ni ništa, muk, nigdi čovik ni na rakijicu da svrati, a kamol držat rep. Ipak sam svratijo kod mog pajdaša Đure na salaš, pa ga oma moram pitat: »Jal Đuro, šta je ovo očin kad se ne dreče svinji po salaši cile nedilje, jal su moždar već izmislili taku genitiku da se ne deredu, jal je došla ona zabrana već iz Jevrope da se ne smi klat u avliji?« Moj Đuro u smij pa će: »Ta idi Braniša u andraka, baš si me nasmijo do suza, jeste da se ne deredu, al ne zbog Jevrope i te ginetike već zato što svit nemade novaca ni za nasuvo a ne za disnotor, ta nevdish da nam ni varošćani ne prolazidu šorom, kadgod malo malo pa svinjče na prikolčici ode u varoš, sad nemademo ni prikolice, triba ji registrovat, a cina ko da šatl registruješ, nema se moj pajdo, a i smanjilo se svinja, ne drži narod na salaši, nemamo kim prodat, ovo huncuti izmislidu niku falingu te josagu, te kuruzi i naše ocrnidu, a uvozidu iz bilog svita, kugod to je ispravno.« Neg ajde ti u salaš, znadem ja da si ti došo koštata rakiju što sam priključe ispeko, a ne mlatit pulitiku.« Ha, huncut je taj Đuro, kako se ostijo nije ni on od juče, mislim se ja, al dabome da sam ušo, di neću kad je čovik lipo zvao, košto sam jedno pet čašica, pa ajd na salaš. Evo gostiju, ajd zbogom čeljadi.

Ope nikako izbiranje

Bać Iva što stariji, sve se manje razumi u vo što se radi u njegove države. Ne razumi ni no što se radi u druge njegove, jel, kako niki kažu prve, al nika-ko mu više žulji vo vamo. Zono tamo koikad mu malo i ni pravo, voljijo bi da je baram njima na pameti da se malo lipše staru i za njegove, jel ako neće svoji, kako će onda tuđi? Samo, ko da nje-mu niko ništa i pita, više put mu izgleda da svima i tude i priko, triba jedino kad se izbiru. E, al jedno su ni što vladu i ni što bi vladali misto nji, a drugo je vaj svit što izbira. Nikada neće zaboravit kako mu je prvač lipo reko jedan njegov pajta isprika, šta se imade i jidit i izbirat di ne triba, nek izbira tamo di plaća porez. Zašto bi niko izbiri ne što će trošit tamo, a plaćo vamo? A ruku na srce, vo vamo mu je za veću brigu. Štogod vi prvi divanili na televizije, kolikogod se kliberili i svašta obećavali, ositi on dobro, da je iz godine u godinu sve gorje, da je, što se više izbira, za poštene svit sve manje kruva. A zone druge, malo, malo, pa obnaroduju kake imadu nadnice, ko da ve prve tentu. On oma sapi, pa se živ pojide kad vidi da za nadnice što tajtaj dobije za misec dana, njegova mora guslit u fabrike i po godinu–godinu ipo. Koliko put, samo, gleda šta je novo, pa mu se steška što dada više ni živ. Sad mu, eto, nema ko rastolmačit sve vo što se u politike radi, a po njegovomu se baš i ne bi smilo. Istina, više put on i kum Tuna zajedno gledu televiziju, gledu kadgoda zajedno i on i njegova, al ope, ka se proštodira, š dadom je to znalo bit puno drugačije. Dobro znade i da bi mu dada oma rastolmačijo kako j to moguće da u ve države ko da više niko ništa ne radi, nego se samo izbiru. A i ka se ne izbiru, toliko kevcu jedni na druge i zovu svit na nikaka nova izbiranja, da nemu vrimenta ništa drugo ni radit. Samo, srića njeva, imadu o čega živit, jel radili ne radili, nadnice jim idu. I ka ji slušate, svi već unaprid zadobili. A čeljad ko čeljad, sluša ji i gleda ko da ji ko ureko i samo za njima, pa se dili, pa dili i ko zna dokle će tako. Eto, juče se ope poizbirali i u komšiluku. Za dram se škatulje pootvarale, sve se isapilo i već za sat vrimenta se sve znalo. A možda se znalo i pri izbiranja. Vi što su zadobili prvi na televizije obnarodovali da će sad sami bit prvi, jel je polak svita izbirnilo nji. »No, ja se više nikako ne razumim u račun. Ne znam kako j to polak svita izbirnilo nji, a vamo vi što su sapili kažu da ji je na izbiranje izašlo samo polak. Po momemu računu, nji je onda izbirnilo fitalj. Jeste da nemam velike škole ko oni, al račun mi je baram uvijek išo od ruke. Još ka sam išla kod staroga učitelja, brže sam znala isapit iz glave, neg drugi klajbasom. A vi što su izgubili, već gledu kako bi se ope izbirali. I u tomu gledanju ope će projt malo više vrimenta, al ne boj se, neće oni natrag na kaki poštene posov. Do novoga izbiranja će samo gledat kako da budu oni misto nji i to za dobre nadnice. Lipo će se minjat, malo će jedni bit prvi, malo drugi i tako će dočekat i penzije. A svit nek samo izbira«, veli njegova i otrne televiziju.

20. prosinca 2013.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

Mortenzi:

Daj ljudima više nego što traže, i čini to rado.

Larosfuko:

Mi smo lijeni više duhom nego tijelom.

Shakespeare:

Vjera u radost je gotovo ista kao i sama radost.

FOTO KUTAK

Snjegovići!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Jakov Gotovac

Koje je godine i gdje rođen hrvatski skladatelj Jakov Gotovac?

Kako se zvao njegov prvi opus?

Kom smjeru pripada njegova glazba?

Što je sve unio u svoj autorski opus?

Po kojim je djelima postao poznat u prvom stvaralačkom razdoblju?

Koje je njegovo najpoznatije djelo?

Koliko je izvođenja Ero doživio?

Kada je i gdje umro Jakov Gotovac?

Roden je 11. listopada 1895. godine u Splitu.
Dva skerca za mješoviti zbor za narodne tekstove (1916.).
Nacionalnom glazbenom realizmu.
Kombiniranje folklornih obilježja uz mediteransku raspevanost.
Obred koleda i simfonijsko kolo.
Ero s onoga svijeta.
Brojna izvođenja na više od 80 pozornica uz prijevod na 9 jezika.
Umro je 16. listopada 1982. godine u Zagrebu.

VICEVI

Pita haker svoju djevojku:

- Hoćeš se udati za mene?

- Pošalji mi zahtjev - odgovori ona.

Google je žensko sto posto!

Zašto?

Zato što ima odgovor na sve!

Kako hakeri bildaju?

Dižu windowse.

DOBRODOŠLI u Hrvatsku

Piše: Marjan Antić
urednik web-sajta

Zemlja koja krije mnogostuke tajne, zemlja bogate baštine, iznimnog prirodnog blaga i ekskluzivnih destinacija, zemlja čije se ime upisuje zlatnim slovima na turističkoj karti cijelog svijeta... To je naša Hrvatska. Sretni smo što smo dio tog velikog naslijeđa, te što se možemo podičiti da nam je ova zemlja podarila toliko mogućnosti da uživamo u njezinim blagodatima prirode i turizma, ali također i u ljubaznosti i gostoprimstvu hrvatskih domaćina.

Jeste li se nekada zapitali koliko zapravo znamo o svemu onome što Hrvatska posjeduje i nudi svim svojim turističkim potencijalima? Znamo zasigurno da je ona turistička velesila u regiji, da se može podičiti svojom jedinstvenom morskom obalom, možda najrazuđenijom od svih na svijetu, da ima također i čarobne dijelove takozvanog kontinentalnog ili agroturizma, koji zaslužuju jednaku poziciju u vrednovanju s onim jadranskim ljepotama. Ali, jesmo li zaboravili ono što je najvažnije u biti, ono što svakog tko posjeti te predjele poziva da se ponovno vrati tamo...? To je gostoprimstvo. To je ona toplina u stisku ruke prilikom pozdrava, sjaj u oku i osmijeh na licu kada se izgovara posvuda korištena riječ »Dobrodošli«, koja doista znači da su nam sva vrata njihova doma otvorena. Emocija dobre volje i gostoprimstva utkana je i u domaćim jelima i delicijama koje ćete pronaći na trpezama, bilo da ste u hotelima visoke kategorije, ili u privatnim apartmanima i kućama dobrih domaćina koji njeguju gostoprimstvo kao naslijeđe i tradiciju koja se prenosi generacijama.

Spominjat će se često na ovim našim stranicama hrvatska povijest i prastara arheološka naslijeđa, jer je to usko povezano s uvijek aktualnim turističkim destinacijama. Sve ćemo to lijepo utkati i u prezentacije hrvatskih gradova i sela, kako onih primorskih tako i onih iz svih drugih dijelova Lijepe naše. Međutim, da moje priče ni bi zvučale puko i suhoparno, ili baš sličile nekim turističkim prospektima koji obiluju pravim hvalospjevima o destinacijama koje se toplo preporučuju za posjetiti, ja ću se postarati da vam predstavim realniju sliku dobrodošlice u Hrvatskoj, potkrijepljenu konkretnim turističkim informacijama o cestama, duljinama, svim onim sitnicama koje morate znati kada se uputite u svoje slatke male avanture i posjećujete one crveno obilježene točkice na vašoj karti, te doživljavate putovanja koja ćete dugo, dugo pričavati...

Započnimo ove priče s jednim značajnim razlogom, da se podsjetimo kako je lijepo uživati u životu, te spajati svoje odmore i blagdane s nama bliskim ljudima i mjestima gdje svakako pripadamo.

Zato znajte da ste svi uvijek **dobrodošli** u Hrvatsku, kao i na naš web-sajt sa istim imenom: **www.dobrodosli.net**

TURIZAM

NP Plitvice

Makarska

Maslina je neobrana...

Fotografije: white HTZ
Autorka: Danica Radić-Marić
Miroslav Radić - foto: Danica Radić-Marić

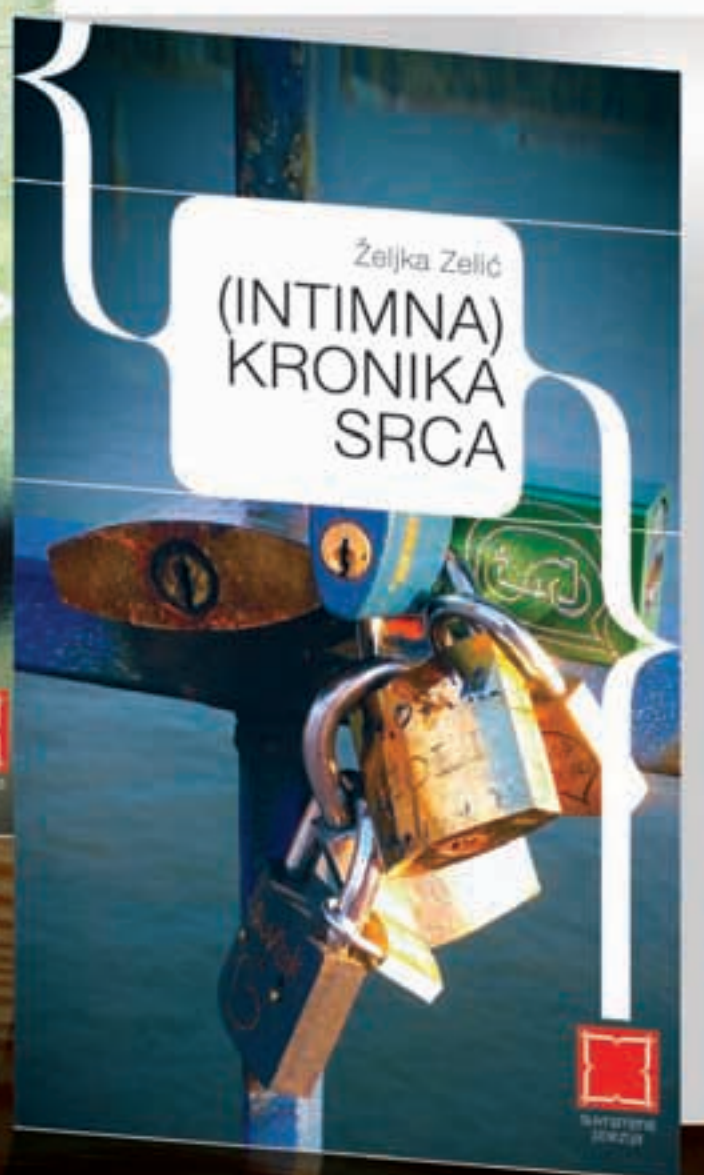
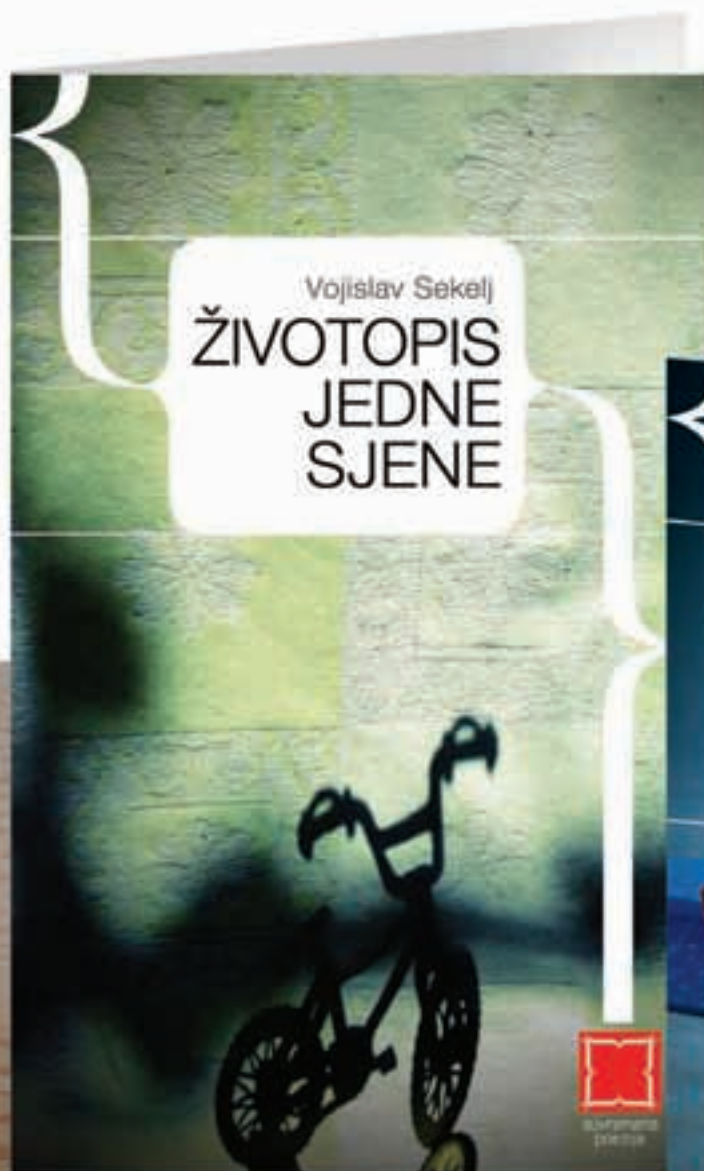

**Želimo Vam ugodne
Božićne blagdane!**

POSREDOVANJE
Svaštara

www.svastara.rs

Lijepa lica dobre književnosti!
Nove knjige u nakladi NIU „Hrvatska riječ“:

Uvijek uz knjigu!